

คำชี้แจง

เอกสารฉบับนี้ เป็นรายงานการประมวล สรุป วิเคราะห์และสังเคราะห์ เหตุการณ์และแนวโน้ม ด้านต่างๆ ของประเทศไทย ในรอบเดือนมีนาคม 2543 ซึ่งเป็นรายงาน UPDATE ให้กับรายงานหลักของ โครงการข่าวสารทิศทางการประเทศไทย (TTMP) ที่จัดทำทุกกรอบระยะ 3 เดือน

โครงการข่าวสารทิศทางการประเทศไทย (TTMP) ให้การสนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย (สกว.) ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2542 จนถึงปัจจุบัน ตามหนังสือสัญญาให้ทุนเลขที่ RDG 01/0004/2543

ท่านที่สนใจดูรายงานทุกฉบับของโครงการฯ ทางอินเทอร์เน็ต ขอเชิญที่เว็บไซต์ของ สกว. ชื่อ <http://www.trf.or.th/ttmp/index.htm>

คณะผู้จัดทำหวังว่าท่านจะได้รับประโยชน์จากรายงานฉบับนี้ตามสมควร

นายอนุช อภาภิรม

หัวหน้าโครงการข่าวสารทิศทางการประเทศไทย (TTMP)

15 เมษายน 2543

สารบัญ

คำชี้แจง.....	1
รายงานสถานการณ์และแนวโน้มประเทศไทย.....	3
เลือกตั้ง ส.ว. : ฝ่าทางตันการเมืองขั้นที่หนึ่ง.....	3
ประมวลสถานการณ์และแนวโน้มประเทศไทย.....	5
ความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้า	5
ความเคลื่อนไหวด้านประชากร สิ่งแวดล้อม และพลังงาน.....	14
ความเคลื่อนไหวด้านการเมืองการปกครอง.....	21
ความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา	25
ความเคลื่อนไหวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.....	27
ความเคลื่อนไหวด้านอาหารและสาธารณสุข.....	30
ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับหน่วยงานการดำเนินชีวิต	37
ภาคผนวก	40

รายงานสถานการณ์และแนวโน้มประเทศไทย

มีนาคม 2543

เลือกตั้ง ส.ว. : ผ่านทางตันการเมืองชั้นที่หนึ่ง

เดือนมีนาคม 2543 ยังคงเป็นเดือนที่เต็มไปด้วยข่าวความเคลื่อนไหวเช่นเดียวกับ 2 เดือนแรกที่ผ่านมา ส่งสัญญาณว่าประเทศและโลกกำลังอยู่ในภาวะการเปลี่ยนแปลงอันเชี่ยวกราก ซึ่งยังคงไม่ได้ชัดเจนว่าจะสิ้นสุดหรือชะลอตัวลงเมื่อใด

ในทางเศรษฐกิจ การประนอมหนี้ การฟื้นฟูบริษัท การฟ้องล้มละลายปรากฏชัดขึ้น กรณีเด่นได้แก่บริษัททีพีไอ. และคาดว่าจะมีต่อเนื่องไปอีกพร้อมกับการปรับโครงสร้างบริษัทซึ่งย่อมกระทบกับพนักงานในระดับหนึ่ง "การสังหารหมู่ทางเศรษฐกิจ" เริ่มเห็นได้ชัดขึ้น อิทธิพลของกลุ่มทุนโลกจากสหรัฐฯ ญี่ปุ่นและยุโรปจะเบียดขับเข้ามาภายในประเทศสูงชันผ่านการควมรวมและซื้อกิจการ วิฤตติหนี้สินซึ่งเป็นต้นตอของวิฤตติได้แสดงตัวออกชัดเจน เช่น กรณีการรวมบัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทย และเมื่อคำนึงถึงการแก้ปัญหาที่มีลักษณะต่างคนต่างทำ มีแนวโน้มว่ากรณีทำนองนี้จะเกิดขึ้นอีก และจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจเป็นวงกว้างในการฟื้นตัว ก่อความยากลำบากทางเศรษฐกิจต่อไปอีกหลายปีข้างหน้าและจะกลายเป็นประเด็นร้อนทางการเมือง

อนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่า มีความพยายามอย่างหนักที่จะผลักดันเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งในประเทศไทยเองก็ไม่ได้มีความเข้มแข็งมากนัก ให้กลายเป็นเหตุปัจจัยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เช่น มีการโฆษณาให้เห็นบทบาทความสำคัญของอีคอมเมิร์ซอย่างเข้าใจว่า ถ้าหากใครพลาดจะตกขบวน แต่ในทางเป็นจริงนั้นบริษัทอีคอมเมิร์ซใหญ่ของสหรัฐฯเอง ก็ยังมีผลประกอบการขาดทุน ทั้งยังมีผู้ชี้ให้เห็นจุดบอดว่าจะอยู่ที่การขนส่ง ดังนั้นอีคอมเมิร์ซในประเทศไทยจะต้องใช้เวลาอีกไม่น้อยกว่าจะแก้ไขปัญหาพื้นฐานได้ ทั้งนี้ยังไม่กล่าวถึงการแก้ไขเพิ่มเติมทางกฎหมายซึ่งยังไม่เรียบร้อยดี ความจริงน่าจะได้มีการระดมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและบริการสาธารณะต่างๆ เช่นบริการทางสาธารณสุข การปกครอง รวมทั้งการปฏิรูปทางการเมืองมากกว่า เพราะจะช่วยปูรากฐานทางสังคม ทำให้การพาณิชย์ของชาติและอีคอมเมิร์ซเข้มแข็งขึ้น

ในด้านอาหารและสาธารณสุข ยังมีข่าวเกี่ยวกับอาหารจีเอ็มโอต่อเนื่อง ควรจับตาดูการกลับมาของโรคติดเชื้อมีโรคและมาลาเรีย ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการไปมาหาสู่กันมากขึ้น เช่นแรงงานต่างชาติ โรคเอดส์เป็นสัญญาณโรคในกระบวนโลกาภิวัตน์ ซึ่งสามารถลามระบาดสู่ประเทศพัฒนาแล้วได้

ปัญหาน้ำมันราคาแพงอย่างฮวบฮาบก่อผลกระทบต่อไปทั่วโลก สภาผู้แทนสหรัฐฯได้ลงมติผ่านกฎหมายลดทอนราคาน้ำมัน 2000 ให้อำนาจประธานาธิบดีตอบโต้ประเทศผู้ส่งออกน้ำมันโดยตัดความช่วยเหลือและไม่จำหน่ายอาวุธให้ ขณะที่ทางการไทยดูเหมือนจะใช้วิธีปล่อยให้เป็นไปตามกลไกตลาด แต่เมื่อมีแรงบีบมากขึ้นจึงได้ออกมาตรการแก้ไขที่เป็นรูปธรรมขึ้นมา คาดว่าปัญหาน้ำมันราคาแพงคงจะยืดเยื้อต่อไป ควรจะหันมาคำนึงถึงนโยบายน้ำมันและพลังงานในระยะยาว

แต่ข่าวและความเคลื่อนไหวเด่นในเดือนมีนาคม 2543 คงได้แก่ด้านการเมือง ที่เริ่มต้นด้วยการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา หรือ ส.ว. เป็นครั้งแรกในวันที่ 4 มี.ค. ผลการเลือกตั้งตามที่รายงานทางสื่อมวลชนสรุปได้ดังนี้ 1) ผลออกมามากกว่าที่คาด จากเดิมคาดว่าผู้ที่ได้รับเลือกตั้งส่วนใหญ่จะเป็นนักการเมืองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง แต่กลับปรากฏว่าสัดส่วนของกลุ่มนี้ตกวาวครึ่งหนึ่ง ที่เหลือกล่าวได้ว่าค่อนข้างเป็นกลางไม่เกี่ยวกับพรรคและนักการเมือง ที่น่าสังเกตคือผู้ที่ทำงานเคลื่อนไหวทางการเมืองพัฒนาสังคมหรือเอ็นจีโอได้รับเลือกเข้ามาค่อนข้างมากผิดปกติ เช่นเดียวกับผู้ที่ทำงานด้านสื่อมวลชนโดยเฉพาะโทรทัศน์ อย่างไรก็ตามในกลุ่มผู้ที่ถือว่าเป็นกลางนี้ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการหรืออดีตข้าราชการ แสดงว่าระบบราชการซึ่งโดยทั่วไปมีลักษณะอนุรักษ์นิยมยังมีบทบาททางการเมืองสูงต่อไป ผลที่ตีผิดคาดอีกอย่างหนึ่งก็คือจำนวนผู้มาลงคะแนนเสียงมากเป็นประวัติการณ์คือออกมามากกว่าร้อยละ 60 ซึ่งอาจตีความหมายได้ทั้งว่ามาจากที่ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปทางการเมืองและการไม่ต้องการเสียสิทธิ ซึ่งเห็นได้ว่าจำนวนผู้ไปใช้สิทธิแต่ไม่ลงคะแนนหรือที่เป็นบัตรเสียค่อนข้างสูง จากผลการเลือกตั้งที่ออกมาดีเกินคาดนี้เองทำให้เกิดกระแสความเชื่อมั่นในการปฏิรูปทางการเมืองสูงขึ้น และกระแสการโจมตีจุดอ่อนความไม่เหมาะสม

สมของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันลดลง จนกล่าวได้ว่ารัฐธรรมนูญปัจจุบันได้กลายเป็นสถาบันและกติกาทางการเมืองที่ค่อนข้างมั่นคง การดัดแปลงเปลี่ยนแปลงกระทำได้ไม่ถนัดเหมือนเดิม ต้องประกอบด้วยเหตุผลและความสูงส่งทางสถานการณ์ หนึ่ง เขตเลือกตั้งซึ่งเห็นว่าเป็นมิติใหม่ชัดเจนมากได้แก่จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีผู้สมัครอิสระได้รับเลือกตั้งแทรกเข้ามา 2) **การทุจริต การใช้อำนาจอิทธิพล และการซื้อขายเสียงยังคงปรากฏแพร่หลายทั่วประเทศ** จนกระทั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือ กกต. ประกาศ "แขวนชื่อ" ไม่ประกาศผู้ได้รับเลือกรวม 78 คน คิดเป็นเกือบร้อยละ 40 ของทั้งหมด การประกาศแขวนชื่อดังกล่าวได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวางจากสาธารณะ ซึ่งจะต้องดูต่อไปว่าวิธีการแขวนชื่อนี้จะสามารถลดทอนการทุจริต การใช้อำนาจอิทธิพลและการซื้อขายเสียงได้แท้จริงเพียงใด โดยเฉพาะเมื่อผลการเลือกตั้ง ส.ว. ครั้งที่ 2 ซึ่งกำหนดไว้ที่ปลายเดือนเมษายนออกมา 3) **มีปัญหาทางการปฏิบัติและทางเทคนิคค่อนข้างสูง** จนกระทั่งเกรงกันว่า จะกลายเป็นอุปสรรคสำหรับการเลือกตั้งทั่วไปของ ส.ส.ที่จะมีขึ้น ปัญหานั้นมีตั้งแต่การปฏิบัติของ กกต. จังหวัดบางจังหวัด การแขวนชื่อ การปฏิบัติงานหรือการประชุมของ ส.ว. ที่ผ่านการรับรอง แต่ไม่ครบจำนวน 200 คน 4) **ผลการเลือกตั้งได้ ส.ว. ที่ค่อนข้างเป็นอิสระจำนวนไม่น้อย** ทำให้คาดว่ารัฐบาลชุดปัจจุบันคงจะทำงานด้วยความระมัดระวังขึ้นอีก และเนื่องจากเหลือเวลาตามวาระไม่มาก ความเกรงใจต่อรัฐบาลจึงน่าจะลดลง นอกจากนี้ภายหลังเกิดเหตุใหญ่ ได้แก่คณะกรรมการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ว่า พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ ซึ่งก่อผลให้ พล.ต.สนั่นลาออกจากตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญทั้งหมด นอกจากตำแหน่งเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ เหตุการณ์นี้ย่อมส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ความนิยม ความเป็นปึกแผ่น และความชอบธรรมของรัฐบาล

จากผลการเลือกตั้งและเหตุการณ์ใหญ่ทางการเมืองดังกล่าว *เรามีความเห็นว่าการเมืองไทยกำลังอยู่ในระยะการผ่าทางตันขั้นที่หนึ่งหลังจากการใช้รัฐธรรมนูญใหม่ และยังมีสิ่งที่จะต้องทำต่อไปอีกไม่น้อย* การผ่าทางตันขั้นที่หนึ่งได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมขององค์กรพัฒนาเอกชนหรือเอ็นจีโอมากขึ้น แม้ว่าโดยพื้นฐานแล้วการเมืองไทยยังอยู่ในกรอบสามเหลี่ยมเหล็ก นั่นคือการขัดแย้งและการร่วมมือกันระหว่าง 3 กลุ่มได้แก่นักการเมือง นักธุรกิจทั้งที่เป็นกลุ่มอิทธิพลธุรกิจระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และวงข้าราชการ ดังนั้นยังต้องใช้เวลากว่าที่จะมีการตั้งพรรคการเมือง เช่น พรรคสีเขียว หรือพรรคสันติประชาธรรม หรือพรรคที่เป็นตัวแทนองค์กรประชาชนเช่น เกษตรกรและกรรมกร พนักงานที่มีพลังทางการเมืองที่แน่นอนระดับหนึ่ง 2) การตรวจสอบจากทั้งองค์กรตรวจสอบที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญและการสนับสนุนจากสาธารณะ แม้ว่ามีความโน้มที่จะช่วยลดการทุจริตคอร์รัปชัน การเล่นพรรค การปกป้องพวกพ้อง และพฤติกรรมเลวร้ายอื่นๆ ได้ แต่ก็ยังต้องใช้เวลากว่าที่จะเกิดการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ของประชาชนรากหญ้าอย่างจริงจัง และต้องใช้เวลากว่าจะเปลี่ยนแปลงการเล่นเกมการเมือง การเอาความดีใส่ตัวเอาความชั่วใส่ผู้อื่น ไปสู่การสร้างจริยธรรมและความรับผิดชอบทางการเมืองอย่างแท้จริง 3) การเลือกตั้งและเหตุการณ์การเมืองทำให้การต่อสู้ 2 ทฤษฎี ระหว่างทฤษฎีคนดีกับทฤษฎีโครงสร้างมีความชัดเจนขึ้น กล่าวคือทฤษฎีคนดีถือว่า ปัญหาทางการเมืองอยู่ที่คนเป็นสำคัญ ถ้าหากคนดีแล้วปัญหาทั้งหลายก็หมดไป ส่วนทฤษฎีโครงสร้างเห็นว่าปัญหาทางการเมืองอยู่ที่โครงสร้างที่มีการรวมศูนย์อำนาจมากเกินไป ขาดการถ่วงดุลหรือหน่วยตรวจสอบการใช้อำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น ดังนั้นถึงมีคนดีเข้าไป ก็จะถูกระบบหรือโครงสร้างครอบงำ ปัญหาที่ไม่ได้รับการแก้ไข มีแต่จะรุนแรงขึ้น แต่เมื่อหน่วยงานตรวจสอบอย่าง กกต. และ ปปช. ได้เริ่มปฏิบัติงาน ก็เห็นได้ว่า ทฤษฎีคนดีมีน้ำหนักน้อยลง เพราะถึงแม้จะมีคนดีที่ไม่ทุจริตหรือไม่เคยเลี้ยงใครเพื่อหาเสียงเข้าดำรงตำแหน่งการเมืองระดับสูงเป็นเวลานานนับปีมาแล้วก็ไม่อาจแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันหรือการซื้อเสียงได้ ผู้ที่มีภาพลักษณ์ด้านทุจริตก็ยังคงดำรงตำแหน่งสำคัญ ขณะที่ กกต. และ ปปช. ใช้เวลาเพียงไม่กี่เดือนกลับสามารถพลิกโฉม และสร้างบรรยากาศใหม่ทางการเมืองขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม *ยังต้องใช้ความพยายามอีกมากเพื่อจะทำให้โครงสร้างใหม่มั่นคง และสนับสนุนให้องค์กรตรวจสอบเหล่านี้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างบังเกิดผล ทั้งยังจะต้องให้องค์กรเหล่านี้มีความยึดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย*

ในทางสากล จับตาการเลือกตั้งได้วันที่ปิดยุคพรรคก๊กมินตั๋งเป็นใหญ่ และเริ่มยุคความสัมพันธ์ใหม่ระหว่างจีนกับไต้หวัน การเลือกตั้งประธานาธิบดีที่รัสเซียซึ่งได้นายปูตินเข้าดำรงตำแหน่งตามคาดหมาย ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะดำเนินนโยบายชาตินิยมและสร้างอิทธิพลเดิมขึ้นมา โดยการเป็นมิตรกับจีนแน่นแฟ้นขึ้น ซึ่งหากเป็นเช่นนี้ก็จะเป็นการเปลี่ยนดุลหรือสมการทางการเมืองโลกอย่างมีนัยสำคัญ

ประมวลสถานการณ์และแนวโน้มประเทศไทย

(มีนาคม 2543)

ความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้า

1. ความเคลื่อนไหวภาครัฐ

1.1 ความเคลื่อนไหวด้านการเงินการคลัง

1.1.1 เกิดความขัดแย้งค่อนข้างรุนแรงระหว่าง ธปท. กับ ก.คลัง เกี่ยวกับรายละเอียดในการแก้ไขร่าง พ.ร.บ. ธปท.

หลายฝ่ายออกมาชี้ว่ารัฐบาลชุดนี้กำลังทำลายวินัยทางการเงินการคลังอย่างร้ายแรง

-กรม.มิมติแก้กฎหมาย ให้รวมบัญชีฝ่ายออกบัตรกับฝ่ายการธนาคาร เพื่อนำเงินสำรองออกมาใช้

อนุสนธิจากกรณีที่ ค.ร.ม. ได้มีมติในวันที่ 15 ก.พ. 43 รับหลักการร่าง พ.ร.บ. ธปท. และร่าง พ.ร.บ.เงินตรา กับร่าง พ.ร.บ.

ประกอบอีก 3 ฉบับ รวม 5 ฉบับ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้วให้นำเสนอคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป โดยในส่วนของกรรวมบัญชีนั้น ร่าง พ.ร.บ. ได้กำหนดหลักการให้รวมบัญชีการดำเนินการของฝ่ายการธนาคารและฝ่ายออกบัตรธนาคารเข้าด้วยกันโดยรับโอนสินทรัพย์และหนี้สินที่มีอยู่ในบัญชีทุนสำรองเงินตราบัญชีผลประโยชน์ประจำปีและบัญชีสำรองพิเศษ มาเป็นสินทรัพย์และหนี้สินของ ธปท. (มติ กรม. 150243) และระบุว่าหลังจากแก้ไขปัญหาการขาดทุนของ ธปท. และทำให้ ธปท. มีทุนประกอบการต่อไป จากนั้นให้นำกำไรส่วนที่เหลือแบ่งให้แก่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงินเพื่อให้มีสินทรัพย์ชดเชยความเสียหายที่รัฐบาลต้องรับภาระ เพื่อมิให้กระทบต่องบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งจากรายงานข่าวว่า ก.คลังคำนวณว่า ธปท. จะมีเงินเหลือจากการรวมบัญชีที่กลบแล้วประมาณ 4-5 แสนล้านบาท ขณะที่ กองทุนฟื้นฟู มีหนี้สินที่ต้องชำระอยู่ถึง 1.4 ล้านล้านบาท ซึ่งทางรัฐบาลอ้างว่าเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของประชาชน เพราะรัฐบาลไม่มีช่องทางอื่นที่จะหาเงินมาใช้หนี้ดังกล่าวแล้ว นอกจากนี้เก็บภาษีเพิ่มจากประชาชน หรือปล่อยให้มีการขาดดุลงบประมาณเพิ่มขึ้น (มติชน, ผู้จัดการ 040343)

นอกจากนั้น ร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวยังระบุให้ ธปท. "พึงสนับสนุนนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล" รวมทั้งการห้ามมิให้ธนาคารให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่รัฐบาล เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ ให้ธนาคารโดยได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ให้กู้ยืมเงินแก่กระทรวงการคลังโดยการซื้อตราสารหนี้ ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ และให้ยกเลิกทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชกำหนดจัดสรรทุนสำรองเงินตราเกินจำนวนธนบัตรออกใช้ พ.ศ.2498 ด้วย

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม รมต.คลัง กล่าวถึงสาเหตุสำคัญที่เป็นต้นตอทำให้ ก.คลังมีแนวคิดที่จะรวมบัญชีทุนสำรองเงินตราระหว่างประเทศที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) มีอยู่ 4 บัญชีคือ ฝ่ายกิจการธนาคาร ฝ่ายออกบัตร ฝ่ายจัดการกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน และบัญชีในส่วนของทุนรักษาระดับเข้าเป็นบัญชีเดียว เนื่องจากเห็นว่า ประเทศไทยได้ประกาศค่าเงินบาทลอยตัวแล้ว ทุนสำรองเงินตราในส่วนของทุนรักษาระดับที่มีเงินไว้ปกป้องค่าเงินบาทจึงไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป ก็เหลือเพียง 3 บัญชี ทั้งนี้โดย ก.คลังจะให้รวม 2 บัญชีเข้าด้วยกันคือบัญชีส่วนฝ่ายออกบัตรกับบัญชีฝ่ายการธนาคาร และพิจารณาในเบื้องต้นว่าน่าจะมีกำไรที่จะนำมาแก้ไขปัญหาของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ได้ (ผู้จัดการ 040343) อย่างไรก็ตาม ได้มีการวิเคราะห์ทางสื่อมวลชนว่า รัฐบาลกำลัง "ถ่วงถ่วง" ตกอยู่ในสภาพจนตรอก มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามากกว่าที่จะคิดถึงวินัยทางการเงิน และว่า พรรคประชาธิปัตย์ (ซึ่งเป็นแกนนำรัฐบาลปัจจุบัน) "ต้องการเร่งลดหนี้กองทุนฟื้นฟูให้เหลือน้อยที่สุด เพื่อจัดซื้อหาหรือการตกเป็นจำเลยของสังคม ในฐานะเป็นรัฐบาลที่สร้างหนี้สินจำนวนมหาศาลทั้งไว้ให้ประชาชนตามชดเชย" (คอลัมน์ "กะเทาะธุรกิจ" โดยสุนันท์ ศรีจันทร์หา, กรุงเทพธุรกิจ 160343)

-ธปท. ออกหนังสือชี้แจงไม่สามารถแบ่งเงินกองทุนสำรองให้ ก.คลังเอาไปใช้ได้

เมื่อวันที่ 9 มี.ค. 2543 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกหนังสือชี้แจง เรื่อง การชี้แจงความเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เกี่ยวกับการแก้ไขพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ.....โดยระบุว่า ในเรื่องเงินกองทุน ธปท.ซึ่งมีหน้าที่ดูแลนโยบายการเงินของประเทศ จำเป็นต้องมีเงินกองทุนสูงกว่าสถาบันการเงินปกติ โดย ธปท.ควรมีเงินกองทุนต่อสินทรัพย์(BIS Ratio) ไม่ต่ำกว่า 12% ซึ่งจะนับได้ว่าเป็นเงินกองทุนของสถาบันการเงินที่มีฐานะพอเพียง ซึ่งในต่างประเทศแม้ธนาคารพาณิชย์ใหญ่ๆ ก็จะมีเงินกองทุนไม่ต่ำกว่าระดับนี้ ม.ร.ว.จตุมงคล กล่าวไว้ว่า "ตอนนี้ที่รวมบัญชีดูคร่าวๆ เงินที่เหลือจากการรวมบัญชีแล้วและตัดขาดทุนแล้ว มีเหลือที่จะนำมาสำรองใน

บัญชีทุนสำรองธรรมา เพื่อวางไว้เป็นหลักประกันความมั่นคงของแบงก์ยังไม่ครบ 12% ซึ่งเท่าที่รวมได้อยู่ที่ประมาณ 8-8.5% เท่านั้น ทำให้ไม่น่าจะมีเงินพอที่จะนำไปใช้อย่างอื่น หรือนำไปใช้หนี้กองทุนฟื้นฟู ไม่ว่าจะเป็นเงินบาทหรือดอลลาร์ ผู้ว่าการ ธปท.กล่าว

ในเรื่องทุนสำรองเงินตรา หนังสือชี้แจงกล่าวว่า เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศขนาดกลาง และมีการพัฒนาขนาดกลาง ยังนับไม่ได้ว่าอยู่ใกล้ระดับที่จะเป็นประเทศอุตสาหกรรม มีขบวนการบริหารเศรษฐกิจและการเงินครบถ้วน ลึกและกว้าง ดังนั้น การให้ความเชื่อมั่นในทุนสำรองเงินตราจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ทุนสำรองเงินตราปัจจุบันมีเกินกว่าร้อยละ 100 ตามจำนวนธนบัตรที่ออกใช้แล้ว จึงเห็นควรกำหนดว่า ทุนสำรองต้องมีเงินตราต่างประเทศร้อยละ 100 และพยายามสะสมไปจนมีปริมาณพอที่จะใช้ได้ และต่อเมื่อมีเงินตราต่างประเทศเกินกว่าความจำเป็นที่อาจเกิดขึ้นในระยะต่อไปจึงจะควรให้นำเงินตราต่างประเทศออกจากบัญชีทุนสำรองเงินตราได้ ซึ่งในขั้นนี้เห็นว่ากำหนดยกเว้นอีก 1 เท่าตัวจะเป็นที่เหมาะสม

ในเรื่องกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน หนังสือชี้แจงกล่าวว่า การที่จะได้กำไรหรือขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเป็นเรื่องตัวเลขทางบัญชี และไม่แน่นอน แม้ขณะนี้ ธปท.จะได้กำไรเนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยนอ่อนตัวลง ก็สามารถขาดทุนเนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยนแข็งตัวขึ้นได้เช่นกัน ดังนั้น กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนทั้งในด้านทุนสำรองเงินตรา และทางด้านทุนของ ธปท. เองจึงควรกำหนดไม่ให้มีการนำออกไปใช้ และให้สำรองไว้เพื่ออัตราแลกเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต ในเรื่องการให้รัฐบาลกู้เงินโดยตรง แลกการมีระบุว่าจะมีธนาคารกลางมีหน้าที่ในการควบคุมภาวะเศรษฐกิจซึ่งมีมาตรการหลักคือการขึ้นและลดอัตราดอกเบี้ยในตลาด ซึ่งทำให้เอกชนมีต้นทุนสูงขึ้นและลดลง ถ้ารัฐบาลสามารถกู้เงินได้โดยตรงจากธนาคารกลาง ก็จะทำให้ธนาคารกลางไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในด้านนี้ได้ เนื่องจากเป็นเพียงกระดาษชำระเพราะธนาคารกลางยังคงเป็นของรัฐบาลอยู่ ดังนั้นจึงมีการกำหนดให้รัฐบาลจัดหาเงินเองจากผู้ออมโดยตรง ซึ่งมีผลเป็นการสร้างวินัยการคลัง ไม่ให้มีการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในปัจจุบันและทั้งภาระหนี้ให้ลูกหลานของเราต้องชดใช้ในอนาคตก แต่หากเห็นควรให้ ธปท. ช่วยจัดเงินให้รัฐบาลโดยตรงในบางขณะ ก็ควรจะทำในลักษณะที่ไม่ทำให้ ธปท. ไม่สามารถปฏิบัตินโยบายการเงินโดยถูกต้องได้ และควรกำหนดขอบเขตระยะเวลาให้รัฐบาลต้องชำระเงินกู้คืนคืนภายในระยะสั้น กล่าวคือ ภายในไตรมาสถัดไป เพื่อให้ ธปท. จะได้มีเวลาและโอกาสที่จะแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากที่ได้ให้รัฐบาลกู้เงินไปนั้นได้ไม่ไตรมาสต่อ ๆ ไปก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงทางภาวะเงินนั้นจะมีผล

ในเรื่ององค์ประกอบคณะกรรมการนโยบายการเงิน หนังสือชี้แจงระบุว่า โดยทั่วไปองค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบายการเงิน จะมีบุคคลภายในธนาคารกลางเป็นส่วนใหญ่ และบุคคลภายนอกเป็นส่วนน้อย แต่หากเห็นว่าคณะกรรมการนโยบายการเงินควรมีบุคคลจากภายนอกธนาคารกลางมากกว่าภายใน ก็ควรจะได้วางมาตรการที่ทำให้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน เนื่องจากนโยบายการเงินเป็นนโยบายที่ใช้ระยะเวลานาน และมีหน้าที่สร้างเสถียรภาพมากกว่าการพัฒนาเศรษฐกิจ เช่น ให้มีระยะเวลาการเป็นกรรมการ 6 ปี และให้ 1 ใน 3 มีการเปลี่ยนแปลงทุก 2 ปีเป็นต้น (แถลงการณ์ฉบับที่ 35/2543 ธนาคารแห่งประเทศไทย 090343, กรุงเทพฯ 170343)

อนึ่ง แหล่งข่าวจาก ก.คลังระบุว่า ความเห็นของ ธปท. นั้นแย้งกับ ก.คลังในเกือบทุกประเด็น กล่าวคือในเรื่องการดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่ ธปท. ต้องการให้อยู่ที่ร้อยละ 12 ก.คลังเห็นว่าควรอยู่ที่ร้อยละ 6 หรือ 8 ในเรื่องทุนสำรองเงินตรา ธปท. กำหนดให้มีทุนสำรองเงินตราในอัตราส่วนต่อธนบัตรออกใช้ 1:1 (หรือร้อยละ 100) และต้องสะสมเพิ่มขึ้นเป็นอีก 1 เท่าตัว รวมเป็น 2 เท่าของจำนวนธนบัตรออกใช้ ก.คลังเห็นว่าควรให้ลดเหลือเพียงร้อยละ 60 ก็พอ เรื่องการให้รัฐบาลกู้เงิน เห็นว่าควรกำหนดชำระคืนภายใน 1 ปีนับตั้งแต่วันที่สัญญากู้ และเรื่องคณะกรรมการนโยบายการเงิน ก.คลังเสนอให้มีผู้แทนจากภายนอกซึ่งแต่งตั้งจาก ครม. เข้าร่วม (กรุงเทพฯ 150343)

-ครม. ไม่พึงเสีย ธปท. ผ่านร่างยึดแนว ก.คลัง เตรียมเสนอเข้าสู่สภาฯ ต่อไป

รายงานข่าวกล่าวว่าภายหลังจากที่ ครม. ส่งร่างทั้งหมดให้กฤษฎีกาพิจารณา ปรากฏว่าคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นคล้ายตาม ก.คลัง และว่าในการพิจารณาแบ่งสินทรัพย์ภายหลังจากการรวมบัญชีแล้วให้แก่ ธปท. และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินนั้น ควรจะต้องพิจารณาถึงความจำเป็นของหน่วยงานทั้งสองไปพร้อมๆ กัน เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง โดยในการจัดสรรให้กับ ธปท. จะต้องพิจารณาถึงความเพียงพอในการล้างผลขาดทุนสะสม และเพื่อให้มีทุนประกอบภารกิจที่เหมาะสม ส่วนการจัดสรรให้กับกองทุนฟื้นฟูจะต้องพิจารณาถึงภาระของกองทุนฟื้นฟูเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่องบประมาณรายจ่ายประจำปีในอนาคต โดยจำนวนเงินที่จะจัดสรรให้ ธปท. และกระทรวงการคลังจะต้องพิจารณาร่วมกัน แล้วให้นำเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาต่อไป และประเด็นการดำรงสินทรัพย์เพื่อหนุนหลังธนบัตรออกใช้ คณะกรรมการกฤษฎีกา มีความเห็นสมควรให้เปลี่ยนแปลงอัตราสินทรัพย์ที่หนุนหลังธนบัตรออกใช้ จากเดิมที่กำหนดให้ดำรงสินทรัพย์ที่เป็นเงินสำรองระหว่างประเทศของทางการซึ่งเป็นสินทรัพย์ต่างประเทศร้อยละ 100 ลดลงเหลือร้อยละ 60 ของสินทรัพย์หนุนหลังธนบัตรออกใช้ทั้งหมด

จากนั้น ในวันที่ 14 มี.ค. 2543 ครม. ได้ประชุมพิจารณาร่าง พ.ร.บ. ทั้ง 5 ฉบับอีกครั้ง แม้ว่า ม.ร.ว. จตุมงคล โสณกุล ผู้ว่าการ ธปท. จะได้ชี้แจงและแสดงความไม่เห็นด้วยอย่างรุนแรง แต่ ครม. ก็มีมติอนุมัติร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าว โดยมอบหมายให้ 4 หน่วยงาน คือ ธปท. ก.คลัง เลขาธิการ ครม. และกฤษฎีกา ไปพิจารณาด้อยค่าบางอย่าง และเรียงมาตราให้ถูกต้อง (ไทยโพสต์ 150343) จากนั้นในวันที่

28 มี.ค. 2543 ที่ประชุม ครม. ก็ผ่านความเห็นชอบ โดยมีการแก้ไขเพียงเล็กน้อย คือมาตรา 7 เปลี่ยนถ้อยคำจาก "พึงสนับสนุน" การดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล เป็น "พึงคำนึงถึง" ตามที่ ธปท. เสนอ นอกนั้นมีสาระสำคัญเหมือนที่ฝ่าย ก.คลังและกฤษฎีการ่วมกันร่างขึ้นมา (กรุงเทพธุรกิจ 290343)

อนึ่ง เกี่ยวกับเรื่องนี้ นายวีระพงษ์ งามางกูร รองประธานคณะกรรมการการคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงิน วุฒิสภากล่าวว่า การที่รัฐบาลโดยกระทรวงการคลังพยายามแก้ไขให้นำเงินสำรองไปชดเชยผลขาดทุนกองทุนฟื้นฟู เป็นการกระทำที่ล้มหลักการด้านวินัยการเงินการคลังอย่างร้ายแรง และทำให้ประเทศชาติได้รับความเสียหายอย่างใหญ่หลวงในระยะยาว โดยเฉพาะหากอนาคตผู้รับผิดชอบดูแลนโยบายการเงินและการคลังของประเทศเป็นคนจากฝ่ายการเมือง หากประเทศเกิดวิกฤติและมีความผันผวนด้านการเงินการคลัง ผู้รับผิดชอบอาจต้องการรักษาผลประโยชน์ทางการเมืองและใช้ช่องทางดังกล่าวแสวงหาประโยชน์ ผลกระทบร้ายแรงก็จะเกิดขึ้นกับประเทศ และอาจนำมาซึ่งภาวะวิกฤติทางการเงิน รวมทั้งเป็นอันตรายต่อหลักการพิมพ์ธนบัตร (ไทยโพสต์ 220343)

1.1.2 ก. คลัง เปิดตัวเลขเงินคงคลัง สิ้นเดือน ก.พ.มียอดคงเหลือ 58,631 ล้านบาทลดลง 1.7 หมื่นล้านบาท

นายชาญชัย มุสิกนิศการ รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ในฐานะรองโฆษก ก.คลัง ได้แถลงข้อมูลการคลังประจำเดือน ก.พ.2543 ว่า ณ สิ้นเดือน ก.พ.มียอดเงินคงคลังเหลือทั้งสิ้นประมาณ 58,631 ล้านบาท ลดลงจากเดือนก่อนที่มียอดเงินคงคลังทั้งสิ้น 75,959 ล้านบาท หรือเป็นการลดลง 17,328 ล้านบาท โดยในเดือน ก.พ.นี้ รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 58,910 ล้านบาท และมีรายจ่ายของงบประมาณรวม 59,311 ล้านบาท ซึ่งการขาดดุลงบประมาณเดือน ก.พ.จำนวน 401 ล้านบาท เมื่อรวมกับดุลของงบประมาณที่ขาดดุล 3,910 ล้านบาท ทำให้ดุลเงินสดรัฐบาลในเดือน ก.พ.ขาดดุล 4,311 ล้านบาท

ในด้านยอดหนี้คงค้างของรัฐบาล ณ สิ้นเดือน ก.พ. เป็นยอดหนี้ภายในประเทศ มีจำนวน 1,072,793 ล้านบาท ลดลงจากเดือนก่อน จำนวน 4,550 ล้านบาท หรือลดลง 0.4% สามารถแยกเป็นหนี้ที่รัฐบาลกู้โดยตรง 641,620 ล้านบาท และหนี้ที่รัฐบาลค้ำประกันจำนวน 431,173 ล้านบาท ขณะที่ยอดหนี้ต่างประเทศคงค้าง มีจำนวนทั้งสิ้น 21,062 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากเดือนก่อน จำนวน 312 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือลดลง 1.5% และสามารถแยกเป็นหนี้ที่รัฐบาลกู้โดยตรงจำนวน 8,974 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และหนี้ที่รัฐบาลค้ำประกันจำนวน 12,088 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (กรุงเทพธุรกิจ 300343)

1.1.3 เงินเฟ้อ เดือน ก.พ.เพิ่มขึ้น 0.9% ปัจจัยราคาน้ำมันเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่องอาจต้องปรับเป้าเงินเฟ้อทั้งปีใหม่

ร.ท.สุชาย เขาวีวิเศษ อธิบดีกรมการค้าภายใน ก.พาณิชย์ เปิดเผยว่า ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปของประเทศหรือเงินเฟ้อ ประจำเดือนก.พ. 2543 เท่ากับ 129.8 เพิ่มขึ้น 0.4% เมื่อเทียบกับเดือน ม.ค. ปีเดียวกัน หากเทียบกับเดือนก.พ. ของปีที่ผ่านมามีเพิ่มขึ้น 0.9% ส่วนดัชนีเฉลี่ยของเดือน ม.ค.-ก.พ. ของปีนี้เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนเพิ่มขึ้น 0.7%

ร.ท. สุชายกล่าวด้วยว่า จากการที่กลุ่มโอเปกยังคงเกาะกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่น ในการกำหนดนโยบายการผลิตน้ำมัน อาจมีผลให้น้ำมันมีราคาเพิ่มขึ้นในระดับนี้ต่อเนื่องไปอีก 2-3 เดือน ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อของไทยได้ จึงต้องมีการปรับเป้าหมายเงินเฟ้อใหม่ เพราะตอนที่ทำประมาณการเงินเฟ้อนั้นคาดว่าจะความผันผวนจะไม่สูงกว่า 25 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล จึงคาดว่าเงินเฟ้อจะอยู่ในอัตรา 2.5-3% และว่าหากอัตราเงินเฟ้อของไทยเฉลี่ยทั้งปีอยู่ในอัตรา 4% จะเป็นผลดีต่อการกำหนดนโยบายทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ โดยรัฐบาลสามารถอัดฉีดเงินเข้าสู่ระบบเพิ่มได้เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ และจะเป็นผลดีต่อภาคการส่งออกด้วย เนื่องจากเงินเฟ้อของประเทศเพื่อนบ้านเช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย ยังอยู่ในอัตราที่สูงกว่าของไทย

สำหรับสินค้าและบริการที่ราคาลดลง ได้แก่ หมูเนื้อแดง ผักบางชนิด ไข่ไก่ ผลิตภัณฑ์นม อาหารที่ซื้อจากตลาด สินค้าและบริการที่ราคาไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่ ค่าสาธารณูปโภค ค่าเครื่องเรือนเครื่องใช้ในบ้าน เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคและค่าตรวจรักษา การสื่อสาร การอ่านและการศึกษา ส่วนสินค้าที่ราคาเพิ่มสูงขึ้นได้แก่ ข้าวสารหอมมะลิ ผลไม้บางชนิด เช่น ส้มเขียวหวาน สัตว์น้ำ น้ำมันเชื้อเพลิง และของใช้ส่วนบุคคล (กรุงเทพธุรกิจ 020343)

2. ความเคลื่อนไหวภาคเอกชนและสถาบันการเงิน

2.1 ความเคลื่อนไหวตลาดหุ้นและตลาดเงินในรอบเดือน มี.ค. 2543

2.1.1 ตลาดหุ้นไทยยังขยับไปไม่ไกล

บรรยากาศการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์วันที่ 2 มี.ค. 43 กลับมาสดใสอีกครั้ง จากการดีดกลับของดัชนีทางเทคนิคอย่างรุนแรงรวมทั้งได้รับปัจจัยหนุนจากตลาดหุ้นต่างประเทศ โดยเฉพาะดัชนีแนสแด็กของสหรัฐฯที่ปรับตัวขึ้นเหนือระดับ 4,700 จุดเป็นครั้งแรก ส่งผลให้มีแรงซื้อกลับเข้ามาในตลาดหุ้นไทยทันทีที่เปิดตลาด โดยดัชนีหุ้นไทยขยับขึ้นมาปิดที่ระดับ 391.39 เพิ่มขึ้น 19.83 จุด ท่ามกลางปริมาณการซื้อขายรวม 6,923 ล้านบาท ในระหว่างวันที่ 6-10 มี.ค. 43 ดัชนีหุ้นไทยทรงตัวอยู่ในระดับใกล้ 400 จุด มีแรงซื้อส่วนใหญ่เข้ามาในหุ้น

กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากประเมินว่า แนวโน้มธุรกิจอีคอมเมิร์ซและกระแสอินเทอร์เน็ตจะมีเพิ่มมากขึ้น ในวันที่ 10 มี.ค. 43 ดัชนีหุ้นปิดผ่านแนวต้านระดับ 400 จุดมาได้ที่ระดับ 402.40 จุด ด้วยมูลค่าซื้อขายถึง 7,488.10 ล้านบาท

ตลาดมีการเก็งกำไรอย่างต่อเนื่องในสัปดาห์ที่ 2 ของเดือน มี.ค. สภาพตลาดไม่ซบเซา และผันผวนมากจากการเก็งกำไร ดัชนีในวันที่ 14 มี.ค. ปรับตัวเพิ่มขึ้นค่อนข้างแรง เนื่องจากการเก็งกำไรข่าวการตัดสินใจฟื้นฟูกิจการบริษัท อุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด (ทีพีไอ) ซึ่งเป็นลูกหนี้รายใหญ่ของธนาคารกรุงเทพ โดยนักลงทุนคาดว่าผลการตัดสินใจของศาลล้มละลายกลางในวันที่ 15 มี.ค. นี้ ฝ่ายเจ้าหนี้จะเป็นผู้ชนะ จึงมีแรงซื้อหุ้นธนาคารกรุงเทพเข้ามาอย่างคึกคักจนดัชนีสูงขึ้นมา ปิดตลาดการซื้อขายที่ 400.37 จุด เพิ่มขึ้น 10.22 จุด มูลค่าการซื้อขาย 4,944 ล้านบาท กระนั้น ดัชนีหุ้นไทยก็ไม่อาจยืนเหนือแนวต้านระดับ 400 จุดได้นาน โดยข่าวการปิดกองทุนในเครือของ "ไทเกอร์ ฟันด์" ในวันที่ 30 มี.ค. ทำให้ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ลดลงถึง 11.10 จุด ปิดที่ระดับ 399.59 จุด นอกจากนี้ ภาพรวมเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไทยยังมีปัญหาอีกมากในสายตาของนักลงทุนต่างชาติ จึงทำให้นักลงทุนจากต่างประเทศปรับลดน้ำหนักการลงทุนในตลาดหุ้นไทย ดัชนีจึงไม่สามารถขยับตัวไปได้ไกล และปิดตลาดในวันสุดท้ายที่ระดับ 400.32 จุด เพิ่มขึ้นเพียง 0.73 จุด ด้วยมูลค่าการซื้อขายเบาบางเพียง 3,393 ล้านบาท (ข่าวหนังสือพิมพ์ และเว็บไซต์ 0343)

2.1.2 ค่าเงินบาทปรับตัวแข็งขึ้น รับเงินลงทุนระลอกใหม่

ค่าเงินบาทในช่วงต้นเดือน มี.ค. 43 ยังอ่อนตัวต่อเนื่องจากเดือนที่แล้วเล็กน้อย เนื่องจากประการแรกเงินทุนไหลเข้าชะลอตัวจากความกังวลด้านเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (เอ็นพีแอล) ที่จะเป็ปัจจัยสำคัญกระทบระบบสถาบันการเงินไทย ประการที่สอง ต่อเนื่องมาจากประการแรก ส่งผลให้กองทุนจากต่างประเทศลดน้ำหนักการลงทุนในตลาดหุ้นและตลาดเงินในไทย ประการที่สาม เป็นผลมาจากการความล่าช้าในการขายธนาคารของรัฐทั้ง 2 แห่งคือ ธนาคารนครหลวงไทย และธนาคารศรีนคร ทำให้เม็ดเงินต่างประเทศที่จะไหลเข้ามาในระยะสั้นต้องเลื่อนออกไป และประการที่สี่ ในช่วงไตรมาสแรกและไตรมาสที่สอง เอกชนไทยมีการชำระหนี้ต่างประเทศมากขึ้น เห็นได้จากในช่วงเดือน ก.พ.-มี.ค.2543 มีการออกหุ้นกู้ภายในประเทศ เพื่อนำเงินไปชำระหนี้ต่างประเทศเป็นจำนวนมากจึงส่งผลกระทบต่อค่าเงินบาทโดยตรง ทำให้ค่าเงินบาทเคลื่อนไหวแคบๆ ในช่วงต้นเดือนที่ระดับ 38.00-38.50 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ

อย่างไรก็ตาม ในช่วงกลางเดือนจนถึงสิ้นเดือนค่าเงินบาทเคลื่อนไหวแข็งค่าขึ้นมาอยู่ที่ระดับ 37.60-37.90 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ เนื่องจากมีกระแสข่าวเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายเงินลงทุนใหม่เข้ามาในประเทศไทยเป็นระยะๆ กรณีแรกคาดว่าเป็นการโอนเงินเข้าประเทศเพื่อเตรียมซื้อหุ้นกู้หรือหุ้นเพิ่มทุนของบริษัทในประเทศไทยที่เตรียมจะออกหลายแห่ง เช่น บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) จะเห็นว่ามีนักลงทุนสิงคโปร์เทขายเงินดอลลาร์สิงคโปร์เพื่อซื้อเงินบาทเป็นจำนวนมาก กรณีที่สองเป็นการลงทุนในธนาคารศรีนครซึ่งคาดว่าธนาคารฮ่องกงเซ็งไฮ หรือ HSBC จะเป็นผู้เข้าลงทุน ปัจจัยดังกล่าวจะกระตุ้นให้เกิดความต้องการเงินบาทจึงทำให้เงินบาทปิดตลาดแข็งค่าขึ้น

ส่วนข่าวเกี่ยวกับการขึ้นดอกเบี้ยของธนาคารกลางสหรัฐฯอีก 0.25% ในวันที่ 21 มี.ค. 43 นั้น ไม่ส่งผลกระทบต่อตลาดเงินของไทย เนื่องจากตลาดมีการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าแล้ว นักลงทุนจึงหันมาให้ความสนใจกับปัจจัยอื่นๆ มากกว่า เช่น ข่าวความคืบหน้าการประมูลขายธนาคารศรีนครตั้งที่กล่าวข้างต้น และข่าวบริษัท Toyota Leasing (Thailand) ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของบริษัท Toyota Motor ในญี่ปุ่นได้วางแผนที่จะเพิ่มทุนจดทะเบียนจาก 400 ล้านบาท เป็น 3,000 ล้านบาทในช่วงสิ้นเดือนนี้ เป็นต้น (ข่าวหนังสือพิมพ์ และเว็บไซต์ 0343)

2.2 กระแสการซื้อและผนวกกิจการในประเทศ

2.2.1 'ทีพีไอ' ถูกศาลตัดสินให้เข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการ

เมื่อวันที่ 15 มี.ค.ที่ผ่านมา ศาลล้มละลายกลางพิพากษาโดยให้บริษัท อุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย (ทีพีไอ) อยู่ในฐานะหนี้สินล้มพันตัว และต้องเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการมูลค่า 3.47 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่ศาลไม่ได้แต่งตั้งผู้ทำแผนฟื้นฟูกิจการ โดยให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไปดำเนินการจัดประชุมเจ้าหนี้เพื่อคัดเลือกผู้ทำแผน โดยชื่อผู้ทำแผนซึ่งอาจจะเสนอทั้งจากฝ่ายเจ้าหนี้และลูกหนี้นั้นจะต้องได้รับเสียงสนับสนุน 2 ใน 3 หรือ 75% จากเจ้าหนี้ทั้งหมด ซึ่งระหว่างนี้ศาลได้ให้นายประชัย เลี้ยวไพรัตน์ ประธานเจ้าหน้าที่บริหารที่ทีพีไอเป็นผู้บริหารแผนชั่วคราว ก่อนจะมีการชี้ขาดผู้ทำแผนฟื้นฟูกิจการในวันที่ 19 เม.ย. 2543

นายแอนโทนี่ นอร์แมน กรรมการผู้จัดการ บริษัท เอฟเพคทีฟ แพลนเนอร์ จำกัด ในฐานะผู้จัดทำแผนฟื้นฟูกิจการของทีพีไอ ของฝ่ายเจ้าหนี้เปิดเผยว่า บริษัทมีความมั่นใจว่าจะได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ให้เป็นผู้ทำแผนฟื้นฟูกิจการที่ทีพีไอ เนื่องจากขณะนี้ได้รับเสียงสนับสนุนจากเจ้าหนี้แล้วกว่า 68% หากบริษัท เอฟเพคทีฟ แพลนเนอร์ ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ทำแผน ก็จะมีการเจรจาให้ผู้บริหารเดิมของทีพีไอเข้าร่วมช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการของบริษัทต่อไป เนื่องจากผู้บริหารกลุ่มเดิมเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการทำการธุรกิจปิโตรเคมี

อย่างไรก็ตาม นายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ ได้ยื่นข้อเสนอแผนปรับโครงสร้างบริษัทที่พีไอใหม่ให้แก่เจ้าหน้าที่ โดยยอมให้เจ้าหน้าที่ของบริษัทเป็นฝ่ายจัดตั้งบริษัทเฉพาะกิจในชื่อ "บริษัทที่พีไอแพลนเนอร์ จำกัด" เพื่อทำหน้าที่เจรจาเงื่อนไขการปรับโครงสร้างนี้ โดยจะอยู่ภายใต้การควบคุมของบริษัทตรวจสอบบัญชีข้ามชาติอีกที

บริษัท ที่พีไอแพลนเนอร์ จะมอบอำนาจการดำเนินการให้ผู้บริหารชุดปัจจุบันของพีไอ ยกเว้นเรื่องสำคัญยังคงอยู่ในอำนาจการตัดสินใจของคณะกรรมการที่พีไอแพลนเนอร์ ซึ่งจะประกอบด้วยกรรมการ 7-9 คน ที่เป็นตัวแทนจากบุคคลที่สาม ซึ่งอยู่ระหว่างการคัดเลือกว่าจะเป็นบริษัทใดจาก 5 บริษัทผู้สอบบัญชีที่เสนอตัวเข้ามา ได้แก่ อาเธอร์แอนเดอร์สัน เอิร์ลแอนดิงส์ ไพรซ์ วอเตอร์เฮาส์ คูเปอร์ส แกรนท์ทอนตันส์ และเดอะลอยท์ทอเชมัส โดยแผนการปรับปรุงโครงสร้างนี้ที่พีไอแพลนเนอร์จัดทำขึ้นจะมีการปรึกษากับเจ้าหน้าที่ทั้งหมด เพื่อให้มั่นใจว่าแผนที่นำเสนอต่อศาลได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่แล้ว รวมทั้งนำข้อคิดเห็นของตัวแทนบริษัท มาประกอบการพิจารณา เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะทางธุรกิจของพีไออีกด้วย (ข่าวหนังสือพิมพ์มี.ค. 43)

3. ความเคลื่อนไหวภาคเศรษฐกิจที่แท้จริง

3.1 ความเคลื่อนไหวภาคการเกษตร

3.1.1 ขาวนาหลายจังหวัดลุกฮือ เรียกร้องรัฐบาลประกันราคาข้าว

วันที่ 22-23 มี.ค. 2543 กลุ่มเกษตรกรจาก อ.เสนา ลาดบัวหลวง บางไทร บางซ้าย กว่า 300 คน ได้พากันมาชุมนุมที่บริเวณหน้าศูนย์ราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2 วันซ้อน โดยนายองอาจ กิจเจลา ตัวแทนเกษตรกรชาวนา นำตัวแทน 30 คน เข้าร่วมประชุมกับพาณิชย์จังหวัด การค้าภายในจังหวัด สหกรณ์จังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง กลุ่มเกษตรกรยื่นยันให้รัฐบาลประกันราคาข้าวหรือรับซื้อข้าวเปลือกที่มีความชื้น 25% ในราคาตันละ 5,000 บาท ตั้งแต่ปัจจุบันจนหมดฤดูกาล เก็บเกี่ยววันที่ 31 พ.ค.2543

ตัวแทนชาวนายังได้ยื่นข้อเสนอ ขอให้การค้าภายในจังหวัดประสานให้โรงสีที่เข้าร่วมโครงการแทรกแซงตลาดข้าวเปิดจอร์รับซื้อทั้ง 5 จุด ตั้งแต่วันที่ 25 มี.ค.เป็นต้นไป จนถึงวันที่ 31 พ.ค.43 รับซื้อข้าวที่มีความชื้นไม่เกิน 25% ที่ตันละ 5,000 บาท โดยหักเปอร์เซ็นต์ไม่เกิน 80 บาท ความชื้นไม่เกิน 15% ที่ตันละ 5,400 บาท โดยให้จังหวัดนำข้อเสนอดังกล่าวไปขอมติจากที่ประชุม ครม.เศรษฐกิจ และจะรอรับฟังคำตอบในวันอังคารที่ 28 มี.ค. พร้อมทั้งให้ แจ่มติดังกล่าวไปยังที่ว่าการอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือ อบต.ทุกแห่งในพื้นที่ให้ทราบด้วย (ไทยโพสต์ 23-240343)

ต่อมาในวันที่ 27 มี.ค.2543 ชาวนาในจ.พระนครศรีอยุธยาและอีกหลายจังหวัด พร้อมใจกันชุมนุมอีกครั้ง ที่ จ.พระนครศรีอยุธยา ชาวนากว่า 3,000 คนในเขตอำเภอเสนา ลาดบัวหลวง บางไทร และบางซ้าย ไปชุมนุมกันบริเวณสี่แยกถนนสายอยุธยา-เสนา-สุพรรณบุรี ตัดกับถนนสายเสนา-ปทุมธานี ที่ ต.สามกอ อ.เสนา โดยใช้รถอีแต่นประมาณ 60 คันปิดกั้นการจราจรเรียกร้องให้รัฐบาลเข้าแทรกแซงราคาข้าวเปลือกที่ตกต่ำ การชุมนุมมีที่ท่าว่าจะยืดเยื้อและก่อปัญหาด้านการจราจรเป็นลำดับ จนเย็นวันเดียวกัน นายนิพนธ์ วงษ์ตระหง่าน ผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้า (อคส.) ได้เดินทางไปเจรจากับชาวนา ต่อรองจะรับซื้อข้าวเปลือกความชื้นไม่เกิน 15% ในราคาตันละ 4,850 บาท ตั้งแต่วันที่ 30 มี.ค.นี้ เป็นต้นไปโดยจะเสนอต่อรัฐบาลในการประชุมวันที่ 28 มี.ค.นี้ ข้อเสนอของนายนิพนธ์ เป็นที่พอใจของเกษตรกร ทว่ายังคงกลัวว่ารัฐบาลจะยอมรับหรือไม่ กลุ่มผู้ชุมนุมจึงมีมติไม่สลายตัวเพื่อรอคำตอบที่ชัดเจน แต่ก็ยอมเปิดทางให้รถวิ่งได้ในตอนเย็น

ที่จังหวัดพิจิตรในวันเดียวกัน ชาวนาประมาณ 1,000 คน ขับรถอีแต่นกว่า 100 คันไปชุมนุมยังหน้าศาลากลางจังหวัด นายนิพนธ์ วงษ์ตระหง่าน ผอ.อคส. ได้เดินทางไปเจรจา เชิญตัวแทนชาวนาเข้าประชุมร่วมกับนายประสาท พงษ์สิวกัย ผวจ.พิจิตร นายบรรจง ตั้งจิตวิฒนากุล ประธานชมรมโรงสี จังหวัดพิจิตร กลุ่มผู้ชุมนุมได้เรียกร้องให้รัฐบาลประกันราคาข้าวที่เกี่ยวนละ 4,300 บาท โดยขอให้ อคส. รับภาระด้านค่าขนส่งชักลากเกี่ยวนละ 120 บาท แต่นายนิพนธ์ตอบว่าทำไม่ได้ ที่ทำได้ขณะนี้คือให้ราคาข้าวสดอยู่ที่เกี่ยวนละ 4,000 บาท ส่วนนายบรรจงก็กล่าวว่า ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ราคาข้าวตกลงเหลือเกี่ยวนละ 3,300 บาท และความชื้นก็เพิ่มขึ้นเนื่องจากฝนตก ทำให้กลุ่มโรงสีก็ประสบภาวะขาดทุนเช่นกัน หลังการเจรจาอย่างเคร่งเครียด ทางราชการก็รับข้อเสนอของชาวนา คือ 1. ตั้งแต่วันที่ 28 มี.ค. 2543 จะรับซื้อข้าวเปลือกสดความชื้น 25% ในราคาเกี่ยวนละ 4,000 บาท ลด-เพิ่มตามความชื้นและรวมค่าขนส่ง 2. วันที่ 10 เม.ย. 2543 เพิ่มราคารับซื้อข้าวเปลือกเกี่ยวสดเป็นเกี่ยวนละ 4,300 บาท 3. วันที่ 20 เม.ย. 43 เพิ่มราคาเป็นเกี่ยวนละ 4,500 บาท ซึ่งนายนิพนธ์ยืนยันว่าหากไม่เป็นไปตามข้อตกลง ก็จะไม่เหยียบพิจิตรอีก

อย่างไรก็ตามรายงานข่าววันที่ 29 มี.ค. 2543 กล่าวว่า ในวันที่ 28 มี.ค. มีความเคลื่อนไหวของชาวนาที่ จ.นครสวรรค์ และที่ จ.พิจิตรอีก แกนนำชาวนาจาก อ.เก้าเลี้ยว ชุมแสง บรรพตพิสัย และ อ.เมือง จ.นครสวรรค์ และที่ อ.โพทะเล จ.พิจิตร หลังจากการเจรจากับตัวแทนภาครัฐล้มเหลว ชาวนาจำนวนกว่า 300 คน ได้เคลื่อนกำลังเข้าปิดถนนบริเวณสะพานคอรีสิน ซึ่งเป็นเส้นทางสายหลักก่อนที่จะเข้าตัวเมืองนครสวรรค์ ทั้งนี้เนื่องจากความช่วยเหลือที่รัฐสัญญาว่าจะทำให้เมื่อสัปดาห์ก่อนยังไม่ส่งผลในทางปฏิบัติที่เป็นจริง เมื่อชาวนานำ

ข้าวไปขายที่โรงสีและท่าข้าว ราคาข้าวก็ยังอยู่ที่เกวียนละ 3,800 บาท โรงสีไม่ยอมรับซื้อข้าวในราคาที่รัฐบาลประกัน (กรุงเทพฯธุรกิจ 290343)

3.2 ความเคลื่อนไหวด้านอุตสาหกรรม

3.2.1 ก.อุตสาหกรรม เร่งเดินสายทั่วประเทศเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (เอสเอ็มอี)

รายงานข่าวเมื่อวันที่ 31 มี.ค. 2543 กล่าวว่า กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ซึ่งได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภายใต้แผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม ร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน อันประกอบด้วย ก.อุตสาหกรรม กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมการค้าภายใน ก.พาณิชย์ หอการค้าไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยในขั้นต้น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจัดให้มีการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ประกอบการทั้งในกรุงเทพฯ และพื้นที่ต่างๆ ได้แก่ ภาคเหนือ ที่ จ. เชียงใหม่ และ ตาก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ จ.ขอนแก่น และ อุบลราชธานี ภาคใต้ที่ จ.สงขลา ภาคกลางและตะวันออกที่ จ.ชลบุรี โดยที่ จ. ชลบุรี มีการจัดสัมมนาเรื่อง "มาตรการส่งเสริม เอสเอ็มอี ภายใต้กรอบแผนแม่บทการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ภาคอุตสาหกรรม)" ทั้งนี้เพื่อให้การจัดทำแผนแม่บทฯ ซึ่งจะใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมเอสเอ็มอี ภายใต้ร่างพ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จะประกาศใช้ในอนาคตอันใกล้ นั้น ดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้อง และตรงกับความต้องการของวิสาหกิจดังกล่าวอย่างแท้จริง

จากการเปิดเผยของนางสุปรียา สิทธิพงษ์ ผู้จัดการโครงการจัดทำแผนแม่บทฯ ว่า ในพ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจฯ นั้นได้กำหนดกลยุทธ์ 7 ประการเป็นหลักในการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย กล่าวโดยสรุปคือ 1) การยกระดับความสามารถด้านเทคโนโลยีและการจัดการพัฒนาและประยุกต์ระบบวินิจฉัยและให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่สถานประกอบการ ให้เป็นกลไกสำคัญ 2) การพัฒนาผู้ประกอบการและทรัพยากรของเอสเอ็มอี 3) การสร้างและขยายโอกาสด้านการตลาด 4) การเพิ่มขีดความสามารถของสถาบันการเงิน และสร้างกลไกเสริมทางการเงิน 5) การปรับปรุงสภาพแวดล้อมของธุรกิจ โดยการเร่งพัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสารของเอสเอ็มอี 6) การพัฒนาวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจชุมชน 7) การสร้างความเชื่อมโยงและพัฒนากลุ่มวิสาหกิจครบวงจร (ผู้จัดการ 310343)

4. ความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจต่างประเทศ

4.1 กระแสการซื้อและผนวกกิจการในต่างประเทศ

4.1.1 ดอยซ์ แบงก์ วางแผนผนวก เดรสเนอร์ แบงก์

เมื่อวันที่ 9 มี.ค. 2543 ดอยซ์ แบงก์ ธนาคารยักษ์ใหญ่ของเยอรมนี และเดรสเนอร์ แบงก์ ธนาคารชาติเดียวกันได้ประกาศแผนผนวกกิจการวงเงิน 30,800 ล้านดอลลาร์ เป้าหมายเพื่อสร้างประสิทธิภาพการแข่งขันด้านบริการทางอินเทอร์เน็ตให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น โดยคาดว่าจะมีการปิดสาขาประมาณ 800 สาขา จาก 2,500 สาขา และจะปลดพนักงานออกประมาณ 16,000 คน (Bangkok Post 100300) ธนาคารผนวกใหม่นี้ มีแผนจะยกระดับธุรกิจบริการการเงินสำหรับลูกค้ากลุ่มธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยอาศัยเครือข่ายบริการธนาคารออนไลน์ของเดรสเนอร์ แบงก์ ที่เรียกว่า แอดวานซ์ แบงก์ (กรุงเทพฯธุรกิจ 130343)

4.1.2 ชัยชนะของ พีซีซีดับเบิลยู: สัญญาพลิกโฉมธุรกิจสื่อสารเอเชีย

บริษัทแพซิฟิก เซนจูรี ไชเบอร์เวิร์คส์ (พีซีซีดับเบิลยู) บริษัทอินเทอร์เน็ตน้องใหม่ของริชาร์ด ลี วัย 33 ปี ลูกชายลี กาชิง มหาเศรษฐีชาวฮ่องกง เผด็จศึกบริษัทเคเบิลแอนด์ไวร์เลส (เอชเคที) มูลค่า 7 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อย่างพลิกความคาดหมาย

ชะตากรรมของเอชเคทีปิดฉากลง บริษัทสิงคโปร์ เทเลคอมมิวนิเคชัน (สิงคโปร์เทล) ซึ่งเสนอความต้องการที่จะควบรวมกิจการกับเอชเคทีตั้งแต่ปลายเดือน ม.ค. ที่ผ่านมา จำใจต้องประกาศถอนตัวจากการเจรจากับบริษัทเคเบิลแอนด์ไวร์เลส สำหรับสิงคโปร์เทลแล้ว การสูญเสียเอชเคทีไปครั้งนี้ ถือเป็นการเสียโอกาสครั้งสำคัญที่จะสร้างอาณาจักรสื่อสารโทรคมนาคมที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย

ในการเข้าซื้อกิจการครั้งนี้ พีซีซีดับเบิลยู เสนอผลตอบแทนหลายรูปแบบให้แก่ผู้ถือหุ้นของเคเบิลแอนด์ไวร์เลส เอชเคที มีทั้งแบบจ่ายเป็นหุ้นทั้งหมด หรือจ่ายเป็นหุ้นและเงินสดปนกัน ในกรณีจ่ายเป็นหุ้นทั้งหมดนั้น พีซีซีดับเบิลยูจะให้หุ้นใหม่ ในอัตรา 1.1 หุ้นต่อ 1 หุ้นเอชเคที คิดเป็นมูลค่าหุ้นรวม 38,100 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นมูลค่า 24.36 ดอลลาร์ฮ่องกง (3.13 ดอลลาร์สหรัฐฯ) ต่อหุ้น ราคานี้คิดเป็นส่วนลด 6.1% เมื่อเทียบกับราคาซื้อขายหุ้นเอชเคทีล่าสุด ซึ่งอยู่ที่ระดับ 25.95 ดอลลาร์ฮ่องกง

ขณะที่บริษัทเคเบิลแอนด์ไวร์เลส เอชเคทียังลังเลใจ พีซีซีดับเบิลยู จึงขอความร่วมมือจากธนาคาร 4 แห่ง ได้แก่ เอชเอสบีซี (HSBC), ธนาคารแห่งประเทศไทย, ธนาคารแห่งปารีส สาขาฮ่องกง, และบริษัทบาร์เคลย์ แคปิตอล เอเชีย จำกัด เพื่อจัดหาเงินกู้จำนวน

13,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายในเวลาข้ามคืน โดยเงินกู้จำนวนนี้ใช้หุ้นและสินทรัพย์ของเอชเคที่เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน ในที่สุด บริษัท เคเบิลแอนด์ไวร์เลส เอชเคที ก็เลือกข้อเสนอของพีซีซีดับเบิลยู เนื่องจากจำนวนเงินสดและหุ้นโดยรวมมีเงื่อนไขที่น่าสนใจกว่าของสิงคโปร์ (กรุงเทพฯธุรกิจ 020343, ผู้จัดการ 160243)

4.1.3 ปิดตำนาน "อิริเดียม"

เมื่อวันที่ 17 มี.ค. 2543 ศาลล้มละลายของสหรัฐอเมริกาสั่งปิดกิจการโครงการสื่อสารผ่านดาวเทียมวงโคจรต่ำ ภายใต้ชื่อ อิริเดียม โดยให้หยุดให้บริการ ยกเลิกระบบ และการจำหน่ายอุปกรณ์ แม้ว่า จะลงทุนไปแล้วกว่า 5,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในการยิงดาวเทียม 66 ดวง เพื่อให้บริการโทรศัพท์ผ่านดาวเทียม หลังจากที่บริษัทประสบปัญหาทางการตลาดและขาดสภาพคล่อง

สำหรับลูกค้าอิริเดียมทั่วโลกมีประมาณ 70,000 ราย เป็นลูกค้าในประเทศไทยประมาณ 500 ราย มีทั้งที่เป็นส่วนบุคคล และองค์กร เช่น กรมการบินพาณิชย์ การบินไทย กองทัพเรือ ซึ่งบริษัทจะต้องคืนเงินประกันให้ลูกค้าอย่างแน่นอน ส่วนความช่วยเหลือด้านอื่นๆ นั้น จะมีการประชุมระหว่างผู้ถือหุ้นในสัปดาห์หน้าอีกครั้ง

นอกจากนั้นภายในสิ้นเดือนนี้บริษัทจะปิดกิจการในประเทศไทย โดยจะต้องปลดพนักงานที่เหลือ 65 คนในปัจจุบันจากที่เคยมีพนักงานมากที่สุด 200 คนออก ซึ่งบริษัทได้ทยอยให้พนักงานออกมานานแล้วโดยจ่ายค่าชดเชยให้ตามกฎหมายแรงงานทุกประการ สำหรับสถานีควบคุมสัญญาณดาวเทียมที่สร้างไว้ 3 แห่งที่บางบัวทอง และที่ จ.นครราชสีมา จะต้องดำเนินการขายทรัพย์สินทอดตลาด เท่ากับว่าเงินที่ลงทุนด้านอุปกรณ์ไปแล้วประมาณ 3,000 ล้านบาทหมดไป

บริษัท อิริเดียม เซาท์อีสท์ เอเชีย เป็นบริษัทร่วมทุนระหว่างบริษัท ดีดีไอ และเคียวเซร่าจากญี่ปุ่นถือหุ้น 49% และบริษัท ทีเอสซีถือหุ้น 51% ทีเอสซีถือหุ้นโดยบริษัท ยูไนเต็ด คอมมูนิเคชัน อินดัสตรี ประมาณ 40% ส่วนที่เหลือเป็นครอบครัว เบญจรงค์กุล และบุคคลอื่นๆ (มติชน, ไทยโพสต์ 180343)

4.2 ความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย

4.2.1 จีน : เร่งเศรษฐกิจเติบโตพร้อมรับมือการเข้า WTO

ในวันแรกของการเปิดสมัยประชุมประจำปีของสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติของจีน เมื่อวันที่ 5 มี.ค. 2543 จูหงจี้ นายกรัฐมนตรีจีนกล่าวถึงประเด็นทางเศรษฐกิจว่า รัฐบาลต้องการจะบรรลุเป้าหมาย "การเติบโตแบบรวดเร็ว" โดยการแก้ไขปัญหาการว่างงาน การปฏิรูปโครงสร้างอย่างถึงรากถึงแก่น และการปรับปรุงภาคอุตสาหกรรมของรัฐ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งยวดเพื่อบรรลุเป้าหมายในตอนนี้

ผู้นำรัฐบาลจีนพูดถึงการเตรียมตัวเมื่อจีนได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (ดับเบิลยูทีโอ) ว่า ฝ่ายกำหนดระเบียบในภาคอุตสาหกรรมและภาครัฐบาลต้องเร่งเตรียมประเทศให้พร้อมเข้าแข่งขันในเวทีโลก นอกจากนี้ ยังสัญญาว่าจะผ่อนคลายข้อจำกัดในการลงทุนของต่างชาติ พร้อมทั้งเปิดประตูภาคการธนาคาร การประกันภัย การค้าหลักทรัพย์ การโทรคมนาคม และตลาดอื่นๆ ของประเทศให้กว้างมากขึ้นอีกด้วย (ผู้จัดการ 060343)

4.2.2 ญี่ปุ่น : ไม่วิตกแม้จีดีพีหดตัว

นักลงทุนในตลาดหุ้นและเงินของญี่ปุ่นไม่ใส่ใจกับตัวเลขเศรษฐกิจของประเทศ แม้การเติบโตของจีดีพีลดลง 2 ไตรมาสติดต่อกัน ซึ่งในทางเทคนิคหมายถึง เศรษฐกิจของญี่ปุ่นอยู่ในภาวะถดถอย โดยระบุแม้ภาพรวมหดตัวแต่การเติบโตของการลงทุนภาคเอกชนเพิ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในรอบ 3 ไตรมาส

สำนักงานวางแผนเศรษฐกิจ (อีพีเอ) รายงานเมื่อวันที่ 13 มี.ค. 43 ว่า ตัวเลขการเติบโตของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) ระหว่างเดือน ต.ค.- ธ.ค. หรือไตรมาสสุดท้ายของเมื่อปีที่ผ่านมามีมูลค่าลดลง 1.4% จากไตรมาสก่อน หรือตลอดทั้งปี 2542 คิดเป็น 5.5% ซึ่งเป็นตัวเลขที่แย่กว่าที่หลายฝ่ายคาดไว้ อย่างไรก็ตาม การลงทุนของภาคเอกชนหรือการใช้จ่ายด้านการลงทุนของบริษัทต่างๆ ในญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น 4.6% ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในรอบ 3 ไตรมาส แนวโน้มดังกล่าวเป็นสัญญาณชัดเจนที่บ่งชี้ว่า การใช้จ่ายอย่างคึกคักของภาคบริษัทจะเป็นเครื่องรับประกันถึงการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจในปีนี้ และแสดงให้เห็นว่าความตกต่ำทางเศรษฐกิจที่เลวร้ายที่สุดอาจจบสิ้นลงแล้ว (ไทยโพสต์ 140343)

4.2.3 ศักดิ์ความเป็นเจ้าศูนย์กลางตลาดหุ้น : สิงคโปร์ VS. ย็องกง

ตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์ได้ปรับเปลี่ยนกฎระเบียบว่าด้วยการเข้าจดทะเบียนหลายข้อ เพื่อดึงดูดบริษัททั่วไปให้เข้ามาขายหุ้นใหม่แก่ประชาชนทั่วไป (ไอพีโอ) มากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเทคโนโลยีระดับสูง เช่น ระยะเวลาในการขายหุ้นหลังจดทะเบียน ลดค่าธรรมเนียมจดทะเบียนและรักษาสถานภาพบริษัทจดทะเบียนรายปี ยอมรับมาตรฐานการจัดทำบัญชีของสหรัฐฯ และนำมาตราฐานการเปิดเผยข้อมูลของคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ระหว่างประเทศ (ไอโอเอสซี) มาใช้ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 เม.ย. นี้

การปรับปรุงระเบียบครั้งนี้ถือเป็นครั้งที่ 3 ในรอบ 10 เดือน แต่เป็นครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด เนื่องจากรัฐบาลสิงคโปร์ต้องการแข่งขันกับฮ่องกง เพื่อช่วงชิงความเป็นเจ้าศูนย์กลางตลาดหุ้นเอเชียตะวันออก รวมทั้งตลาดหนี้ และตลาดไอพีโอของหุ้นไฮเทคด้วย

ในวันที่ 7 มี.ค. 43 ทางด้านฮ่องกงก็เปิดทำการตลาดหลักทรัพย์และเคลียร์ริงฮ่องกง (เอชเคเอ็กซ์) ซึ่งเป็นการรวมตัวกันตั้งแต่ปลายปีที่ผ่านมาขององค์กรการเงินสำคัญๆ 3 แห่งในเกาะฮ่องกง อันได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์ ตลาดตราสารล่วงหน้า และบริษัทเคลียร์ริงอีก 3 แห่ง ท่ามกลางความหวังของคณะผู้บริหารฮ่องกงที่ว่า ตลาดหลักทรัพย์ใหม่จะช่วยกระตุ้นฐานะศูนย์กลางทางการเงินเอเชีย

การเคลื่อนไหวครั้งนี้ ถือเป็นกาปฏิรูปการเงินที่สำคัญของทั้ง 2 ประเทศ และมีผลกระทบต่อตลาดอื่นๆ ในภูมิภาคอีกด้วย (กรุงเทพธุรกิจ 070343)

4.3 ความเคลื่อนไหวขององค์กรทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

4.3.1 สิกซิงเก๊าท์เอ็มดีของไอเอ็มเอฟยุติแล้ว: เตรียมแต่งตั้ง ฮอรัสต์ โคห์เลอร์

นายฮอรัสต์ โคห์เลอร์ จากเยอรมนี ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นการกรรมการผู้จัดการคนใหม่ของไอเอ็มเอฟ แทนนายมิเชล กองเดซุส ที่พ้นวาระไปเมื่อเดือน ก.พ. 43 ที่ผ่านมา

ในการแถลงข่าว นายโคห์เลอร์กล่าวว่า เขาได้เปิดทางเพื่อหารือเจรจากับรัฐบาลของสหรัฐฯ เกี่ยวกับการปฏิรูป และสัญญาจะมุ่งเน้นให้ไอเอ็มเอฟ ทำหน้าที่สำคัญของตัว นั่นคือป้องกันวิกฤติการเงินของโลก (กรุงเทพธุรกิจ 250343)

5. ประมวลทัศนะภาคประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ และธุรกิจเอกชน

5.1 ทศนคติต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยในช่วง 2 ปีแห่งวิกฤติ

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานวุฒิสภา กล่าวปาฐกถาเปิดสัมมนาหัวข้อ "เส้นทางเศรษฐกิจและสังคมไทย เหมือนกับลูกหลานหรือชวากหนาม" ตอนหนึ่งว่า ในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมาได้สอบถามบุคคลรอบข้างว่าประเทศไทยกำลังจะเดินไปทางไหน คำตอบคือไม่มีทิศทาง เพราะไม่รู้ว่าจะประเทศกำลังพัฒนา ปฏิรูปไปทิศทางใด เมื่อไม่มีทิศทางก็ต้องแก้ไขโดยใช้สัตยชาติญาณของมนุษย์ว่าผิดหรือถูกเท่านั้น การพัฒนาของเรานอกจากไม่มีทิศทางของตัวเองแล้ว ยังเดินตามคนนอกอย่างกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) อีกด้วย (ไทยโพสต์, มติชน 020343)

นายจรัญ วัชรินทร์ ประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ กล่าวว่า จากการศึกษาตลอด 2 ปีที่ผ่านมาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจมาจาก 4 ปัจจัยคือ 1. ความใกล้ชิดนักการเมืองและการเมือง ที่ทำให้เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน 2. ความไม่มีวินัยในภาคการเงิน การธนาคารและธุรกิจเอกชน 3. การส่งออกถดถอยตั้งแต่ปี 2539 และ 4. การเปิดเสรีให้เงินลงทุนระยะสั้นไหลเข้ามาโดยไม่มีแผนงานรองรับ อีกทั้งการจัดสรรเงินกู้ที่ไม่โปร่งใส นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอก คือการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลกที่ไทยตามไม่ทัน ส่งผลกระทบต่อปัจจัยภายในประเทศ (มติชน 020343)

นายถนัด คอมันตร์ อดีตหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวว่า การเกิดวิกฤติเศรษฐกิจเป็นเพราะไทยพึ่งพาต่างชาติมากเกินไป โดยเฉพาะสหรัฐฯที่มีแผนไม่ให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียแข็งแกร่งด้านเศรษฐกิจขึ้นมาเป็นคู่แข่ง เช่น การโจมตีค่าเงินบาท และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ วางนโยบายบั่นทอนเศรษฐกิจไทย และเป็นความผิดพลาดของรัฐบาลไทยอย่างมากที่เชื่อคำแนะนำของไอเอ็มเอฟให้ปิดสถาบันการเงิน 56 แห่ง อันเป็นเหตุเบื้องต้นประการหนึ่งที่ทำให้เราไม่สามารถแก้ไขเศรษฐกิจให้ฟื้นได้ และเสนอให้ประเทศไทยตื่นจากการถูกต่างชาติครอบงำ ซึ่งจำเป็นต้องมีแนวทางและแผนการอย่างจริงจัง (ไทยโพสต์ 020343)

คณะกรรมการวิสามัญฯ สภาผู้แทนราษฎร ได้จัดทำหนังสือชื่อ "เจาะมาตรการแก้วิกฤติเศรษฐกิจ" สรุปผลการทำงานของคณะกรรมการวิสามัญฯ โดยเห็นว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยที่จะเป็นมิติใหม่ประกอบด้วยแนวทางต่างๆ เช่น การปฏิรูปการเมือง ระบบราชการ และการบริหารจัดการภาครัฐ การปฏิรูปการบริหารนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ การปฏิรูปสังคมและกฎหมาย การปฏิรูประบบเศรษฐกิจชนบทและเกษตร การปฏิรูปนโยบายการเงินการคลัง การปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก (เอสเอ็มอี) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแบบยั่งยืน การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและการพัฒนา

หนังสือยังได้เสนอทิศทางและเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาไว้ 7 ประการ คือ การผสมผสานแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงกับเศรษฐกิจการตลาดในกระแสโลกาภิวัตน์ให้เหมาะสม ให้เป็นเศรษฐกิจหนึ่งระบบสองกลไก เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้แก่เศรษฐกิจฐานกำหนดเป้าหมายโครงสร้างให้สอดคล้อง ทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม ธุรกิจขนาดย่อม การกระจายรายได้ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ พัฒนาเศรษฐกิจไทยให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดในภูมิภาค สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ เน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งเศรษฐกิจและสังคม สร้างศักยภาพและขีดความสามารถในการมีส่วนร่วมจัดติดกับประชาคมโลก เพื่อให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของไทยมากที่สุด (ไทยโพสต์, มติชน 020343)

5.2 การคาดการณ์เศรษฐกิจไทยปี 2543

ดร.ไอฟาร์ ไชยประวัติ กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการฝ่ายจัดการ ธ.ไทยพาณิชย์ คาดการณ์ว่า อัตราการขยายตัวด้านเศรษฐกิจในปี 2543 จะขยายตัวระหว่างร้อยละ 4-6% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) และยืนยันว่า ประมาณการณ์จะไม่ผิดพลาดแน่นอน เพราะหลายสำนักออกมาใกล้เคียงกัน (กรุงเทพธุรกิจ 020343)

นายเรย์มอนด์ ชาง ผู้จัดการใหญ่ ธ.เซส แมนฮัตตัน กล่าวว่า ขณะนี้นักลงทุนต่างประเทศได้ให้ความสนใจที่จะเข้ามาลงทุนในไทยมากขึ้น โดยเฉพาะนักลงทุนที่สนใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งประเมินว่า เศรษฐกิจไทยโดยรวมได้ปรับตัวดีขึ้น ส่งผลให้อุรกิจในสวนอื่นๆ ปรับตัวดีขึ้น โดยเชื่อว่าเศรษฐกิจของไทยกำลังฟื้นตัวอย่างมั่นคงด้วยการสนับสนุนจากนโยบายด้านการเงิน การคลังและภาคการส่งออกที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว จีดีพีที่เพิ่มสูงขึ้นเป็น 7.7% ต่อปี ในไตรมาสที่ 3 ของปี 2542 และเชสคาดว่าจีดีพีจะขยายตัวอย่างต่อเนื่องในไตรมาสที่ 3 ของปี 2542 และจีดีพีที่แท้จริงจะขยายตัวต่อเนื่องไปในไตรมาสที่ 4 ทำให้ค่าจีดีพีที่แท้จริงต่อปีเป็น 4.3% ในปี 2542 ทั้งนี้คาดว่าเศรษฐกิจจะดีขึ้นตามวงจรธุรกิจและจีดีพีที่แท้จริงจะขยายตัวเร่งถึง 5% ในปี 2543 (กรุงเทพธุรกิจ 020343)

นายวิจัน อะกิลลี กรรมการผู้จัดการ ฝ่ายวิจัยด้านนโยบายและเศรษฐกิจเอเชีย ธ.เซส แมนฮัตตัน เชื่อว่า เศรษฐกิจไทยกำลังฟื้นตัวอย่างมั่นคง ด้วยแรงสนับสนุนจากนโยบายการเงินการคลัง และภาคการส่งออกที่ขยายตัวในอัตราที่รวดเร็ว โดยไทยได้รับผลกระทบที่ไม่รุนแรงมากนักจากการปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยของธ.กลางสหรัฐฯ(เฟด) เพราะไม่เพียงแต่เศรษฐกิจไทยจะอยู่ในช่วงขาขึ้นเท่านั้น แต่ในทางตรงกันข้ามการเปลี่ยนแปลงนโยบายอัตราดอกเบี้ยของเฟดแต่ละครั้งจะกระทำในระดับไม่เกิน 0.25% เช่นเดียวกับความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทย ซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบต่อการฟื้นตัวของระบบเศรษฐกิจโดยรวม เนื่องจากที่ผ่านมาเศรษฐกิจไทยไม่ได้เกิดจากแรงผลักดันของบุคคลเพียงคนเดียว และคาดว่า เศรษฐกิจไทยจะดีขึ้นตามวัฏจักร โดยอัตราการเจริญเติบโตที่แท้จริงในปีนี้จะปรับตัวขึ้นในอัตราเร่งถึง 5% จากปัจจัยสำคัญของภาคส่งออก การกระตุ้นการใช้จ่ายเงินจากงบประมาณแผ่นดิน (ผู้จัดการ 020343)

5.3 ความคิดเห็นขององค์กรพัฒนาเอกชนและนักวิชาการ ต่อการประชุมธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB)

ดร.ฉลาดชาย รมิตานนท์ คณะสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กล่าวว่า แนวทางการปรับตัวของไทยตามเงื่อนไขเงินกู้ต่างประเทศช่วง 3 ปีที่ผ่านมา เป็นเรื่องใหญ่ในสังคมไทย เพราะจะกระทบไปถึงทิศทางการพัฒนาและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และมองว่าจะเรียกโลกใหม่ที่มหาอำนาจพยายามสร้างขึ้นภายหลังจากสงครามเย็น ประเทศไทยได้รับเงื่อนไขและเดินตามทิศทางนี้มาเรื่อยๆ นานแล้ว จนล่าสุดได้จู่โจมเข้ามาพร้อมกับเงื่อนไขเงินกู้ยืมอย่างขนานใหญ่จนไม่สามารถจะไปหยุดยั้งได้ กติกาใหม่ของโลกไม่ว่าเรื่องของการค้าเสรี การใช้กลไกตลาดและทุนเอกชนมานำบทบาทภาครัฐ อิทธิพลตะวันตกของบรรษัทข้ามชาติ จะเข้ามาหลังจากที่ไทยได้ปรับโครงสร้างภาคต่างๆ ให้สอดคล้องรองรับ อย่างไรก็ตาม กติกาใหม่ยังมีแนวคิดเรื่องสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้นทางออกของประชาชนคือ องค์กรต่างๆ บุคลากรภาคประชาชนที่สนใจในเรื่องนี้ๆ จะต้องหาหนทางให้ตนเองเข้าไปมีส่วนร่วมกำหนดกติกาหรือแนวทางให้ได้ ไม่ใช่ให้รัฐกำหนดกรอบตามที่มหาอำนาจวางไว้ (ผู้จัดการ 170343)

นายเดชา ศิริภัทร ประธานเครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือกแห่งประเทศไทย กล่าวว่า เมื่อ 30 ปีที่ผ่านมา ธ.โลกให้ประเทศไทยกู้เงินเพื่อจัดทำเขื่อนที่ดินให้สมบูรณ์ โดยคาดหวังว่าหากเอกชนมีกรรมสิทธิ์จะจูงใจให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิต แต่ในด้านลบได้เกิดการเปลี่ยนมือที่ดินจากภาคเกษตรไปสู่นายทุนในภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก ในครั้งนี้ ธ.โลกและเอทีบีได้ผลักดันแนวคิดการจัดการน้ำซึ่งเป็นทรัพยากรสุดท้ายที่ไม่อยู่ในระบบกรรมสิทธิ์ มาสู่การนิยามให้เป็นทรัพยากรของรัฐ และกำหนดต้นทุนค่าใช้จ่าย กำหนดการจัดสรรสิทธิในการใช้น้ำ นอกจากนี้การแปรรูปเกษตรฯให้เล็กกลงนั้นมีผลดีในบางด้านหนึ่ง แต่อีกทางหนึ่ง ได้นำบริษัทข้ามชาติเข้ามาบีบบังคับวงการเกษตรของไทย (ผู้จัดการ 170343)

คณะทำงานติดตามผลกระทบโครงการเงินกู้เอทีบี ได้แถลงว่า เงินกู้เอทีบีมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาปัญหาทางสังคม ซึ่งจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ต้องให้คนจนและคนด้อยโอกาสได้ประโยชน์อย่างแท้จริง เงื่อนไขที่จะให้คนเหล่านี้ได้ประโยชน์ ขึ้นกับว่าโครงการและเงื่อนไขการกู้ไปซ้ำเติมความเดือดร้อนของคนเหล่านั้นหรือไม่ และให้มีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพจริง จึงต้องให้คนเหล่านี้มีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ แต่ปรากฏว่า เงื่อนไขการกู้และโครงการหลายๆ โครงการที่รัฐบาลทำกลับไม่เหมาะสมและไม่มีประสิทธิภาพจริง ทั้งๆ ที่แนวทางของเอทีบีได้ประกาศเจตนารมณ์ให้เกิดธรรมรัฐและโปร่งใสในการดำเนินการต่อต้านคอร์รัปชัน ช้ายังเดินตามแนวทางการพัฒนาของแนวคิดตะวันตกโดยไม่ให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วม สิ่งที่เกิดขึ้นคือรัฐบาลและสถาบันการเงินระหว่างประเทศได้ร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาและกำหนดโครงการต่างๆ โดยไม่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมจริง (ผู้จัดการ 170343)

ความเคลื่อนไหวด้านประชากร สิ่งแวดล้อม และพลังงาน

1. ความเคลื่อนไหวด้านประชากร

1.1 ความเคลื่อนไหวด้านประชากรและคุณภาพชีวิต

1.1.1 ผลักข้าราชการออกแล้ว 24,000 รายและเตรียมผลักดันอีก 30,000 ราย

นายอรรถพล สรสุชาติ โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวว่าที่ประชุม ครม. เศรษฐกิจรับทราบการเบิกจ่ายเงินตามโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิตเกษียณก่อนกำหนดที่ก.คลังเสนอ โดยโครงการรุ่นที่ 1 มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 24,000 คน มีการเบิกจ่ายเงินเบี้ยหวัดบำนาญ บำนาญไปแล้ว 22,202 ราย หรือ 92.5% มีการเบิกจ่ายรายเดือนผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ 12,761 ราย หรือ 53.17% และเบิกจ่ายเงินขวัญถุงไป 22,976 ราย หรือ 95.7% ส่วนที่เหลืออยู่ระหว่างการดำเนินงาน และครม.ได้อนุมัติโครงการรุ่นที่ 2 ซึ่งมีเป้าหมายที่จะให้ข้าราชการเกษียณก่อนกำหนดอีกจำนวน 30,000 คน ทั้งนี้ที่ประชุม ครม. ได้ตั้งข้อสังเกตว่าการเบิกจ่ายเงินโครงการแรกยังล่าช้า ควรเร่งรัดการเบิกจ่ายเพื่อให้ผู้เข้าโครงการมีเงินไปใช้จ่ายโดยเร็ว (มติชน 070343)

1.1.2 สธ.ยุติปัญหานักเรียนทุน ยอมรับเป็นพนักงานรัฐทั้งหมด

ต้นเดือนมี.ค. นักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ สมาคมเภสัชศาสตร์แห่งประเทศไทย และนักศึกษายาบาลศาสตร์ออกมาเคลื่อนไหวเรียกร้องให้รัฐบาลตัดสินใจจัดการกับปัญหาการไม่มีอัตราว่างสำหรับนักศึกษาที่กำลังจะจบการศึกษาในเดือนมี.ค. นี้ออกมาให้ชัดเจนว่าจะต้องใช้ทุนตามสัญญาตั้งแต่แรกหรือต้องหางานทำเอง

นางทิพาวดี เมฆสุวรรณ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) แถลงผลการประชุมคณะกรรมการการแก้ไขปัญหานักเรียนทุนก.สาธารณสุข มีมติร่วมกันว่าจะบรรจุนักศึกษาผู้สัญญาและนักเรียน ก.สาธารณสุขที่จะจบในปีนี้น้ำจำนวน 8,259 คน และกำลังอยู่ระหว่างการศึกษา 10,000 คน เข้าเป็นพนักงานของรัฐ ผู้ประสงค์เข้าทำงานจะได้รับการบรรจุทุกคนโดยจะจัดสรรไปตามหน่วยงานที่ขาดแคลนและใกล้เคียงกับภูมิลำเนาของนักศึกษามากที่สุด ให้บรรจุเข้าเป็นพนักงานของรัฐ มีอัตราเงินเดือนเริ่มต้นเท่ากับข้าราชการตามระเบียบของสำนักงาน ก.พ. และมีสวัสดิการเท่าเทียมพนักงานของรัฐ แต่จะมีการประเมินผลงานโดยคณะกรรมการของหน่วยงานที่สังกัด ทั้งนี้ที่ประชุมได้พิจารณายกเลิกมติเดิมของคณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังพลภาครัฐ (คปร.) ที่ให้นักเรียนทุน ก.สาธารณสุขทำสัญญาและใช้ทุนคืนเมื่อจบการศึกษานั้น ให้ยกเลิกตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 ยกเว้นนักศึกษาแพทย์และทันตแพทย์ที่ยังต้องทำสัญญาอยู่ (กรุงเทพธุรกิจ 220343, ผู้จัดการ 01.220343)

1.1.3 เด็กบ้านกรุนา-บ้านเมตตาก่อเหตุประท้วงกลายเป็นแฟชันลามถึงสถานพินิจฯ จ.นครราชสีมา และ จ.นครสวรรค์ -เด็กและเยาวชนบ้านกรุนากว่าร้อยคนไม่พอใจผู้คุมและสถานที่พักก่อการประท้วงและหลบหนีออกจากสถานพินิจฯ

กรณีเด็กและเยาวชนได้ก่อเหตุประท้วงและหลบหนีจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ตั้งแต่วันที่ 18 มี.ค. 2543 เริ่มจากบ้านกรุนา บ้านเมตตา กระทั่งลามไปถึงสถานพินิจฯ จ.นครราชสีมา และ จ.นครสวรรค์ตามลำดับ คอลัมน์ "เคียงข้าง" ใน นสพ. สยามรัฐเปรียบเทียบกรณีนี้ว่าเป็นเสมือนไฟลามทุ่งที่จะลุกลามและกินบริเวณกว้างอย่างรวดเร็วและยากจะหยุดยั้ง

เมื่อเช้าวันที่ 18 มี.ค. 2543 ที่บ้านกรุนา สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ก.ยุติธรรม บางนา จ.สมุทรปราการ (เป็นสถานที่กักกันเยาวชนที่ศาลตัดสินว่ามีความผิด ซึ่งมีอยู่ประมาณ 1,400-1,500 คน) ปรากฏว่ามีเยาวชน 20-30 คน ไม่พอใจที่ผู้คุมเข้ารีดค้นของโดยไม่บอกกล่าว จึงพากันหลบหนีออกไปจากสถานพินิจฯ แต่เจ้าหน้าที่ตามจับกุมกลับมาได้และว่ากล่าวตักเตือนต่อหน้าเด็กพันกว่าคนที่เรียกมาประชุม ทำให้เด็กจำนวนมากไม่พอใจโห่ร้องและทุบทำลายข้าวของ เมื่อเจ้าหน้าที่สถานพินิจฯเรียกตำรวจเข้าไปรักษาการณ์ก็ยิ่งสร้างความไม่พอใจในกลุ่มเด็กมากขึ้นมีบางส่วนก่อจลาจลทั้งกำแพงหนี ตำรวจติดตามเพื่อเอาตัวกลับและใช้ก๊าซน้ำตาฉีดเพื่อควบคุมสถานการณ์ ทำให้เด็กบาดเจ็บ 1 คน ต้องนำส่ง รพ. จ.สมุทรปราการ เจ้าหน้าที่ตำรวจโดนของแข็งขว้างปาบาดเจ็บเล็กน้อย 2 นาย และตำรวจในพื้นที่ทั้ง สน.ลำโพงใต้ ลำโพงเหนือได้ตามจับเด็กที่หลบหนีกลับมาได้ 107 คน กระทั่งถึงเวลา 15.00 น. ตำรวจจึงยุติการติดตามเพราะทางบ้านกรุนาประกาศให้เด็กกลับบ้านได้ 5 วัน โดยมีผู้ปกครองมารับ

พ.ต.อ.สาโรจน์ พรหมเจริญ ผกก.สน.บางนา กล่าวว่า จากการสอบถามพบว่าสาเหตุมาจากเจ้าหน้าที่ของบ้านกรุนาบางคนเข้มงวดมากเกินไป สอดคล้องกับที่ผู้สื่อข่าวรายงานว่า เด็กส่วนใหญ่พูดเป็นเสียงเดียวกันว่า โดนผู้คุมทำร้ายทุบตีเป็นประจำ ถึงขนาดใส่กุญแจมือก็มี ครั้นนี้เด็กทนไม่ได้จึงหลบหนี ด้านนายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ หรือ ครูหุ่ย สมาชิกวุฒิสภาทม. กล่าวว่า เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นหลายครั้ง สิ่งที่ตามมาคือจะมีความเข้มงวดกับเด็กมากขึ้น พฤติกรรมที่เด็กทนไม่ได้นอกจากความแออัดของสถานที่แล้ว ผู้คุมบางคนเข้มงวด และเด็กบางส่วนทำตัวเป็นข่าใหญ่ทำร้ายผู้ที่ไม่ยอมเชื่อฟัง ทางออกของเด็กก็คือพยายามสู้อยู่ข้างใน ถ้าทนไม่ไหวจะแสดงออกเหมือนครั้งนี้ ยอมรับว่า ก.ยุติธรรมไม่มีความพร้อมในการดูแลเด็กเหล่านี้

-เด็กบ้านเมตตาเลียนแบบบ้านกรรณาเพราะมีความกดดันและอยากกลับบ้าน

วันที่ 19 มี.ค. 2543 เด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมอยู่ในบ้านเมตตา สถานพินิจเด็กและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ก.ยุติธรรม ที่ตั้งอยู่ริมถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. ได้พากันลุกฮือก่อกวนจลาจลทั้งประตูลีกด้านหน้าติดถนนแจ้งวัฒนะซึ่งสูงถึง 4 เมตร โดยเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมอยู่มีทั้งหมด 974 คน ใช้ท่อนเหล็กและท่อนไม้ที่เก็บมาจากบริเวณก่อสร้างด้านหน้าประตู งดประตูหลบหนีไปได้ 411 คน

นายบัณฑิต รัตนันท์ รองปลัด ก.ยุติธรรม เปิดเผยว่า เด็กที่ถูกควบคุมในบ้านเมตตา ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่ต้องคดียาเสพติด รองลงมาคือคดีลักทรัพย์ ฆ่า และข่มขืน แต่ศาลยังไม่ได้ตัดสิน จากการสอบถามพบว่าเด็กบอกว่าสาเหตุการหลบหนีครั้งนี้เกิดจากมีความกดดันและเห็นตัวอย่างจากสื่อต่างๆ และอยากกลับบ้าน หลังจากที่ได้รับประทานอาหารเช้า เด็กคนหนึ่งพูดว่า เด็กบ้านกรรณาได้กลับบ้านพวกเรา ก็อยากกลับบ้าน จึงชวนกันงดประตูหนีออกไป โดยที่เจ้าหน้าที่ไม่กล้าขัดขวาง เพราะมีเจ้าหน้าที่ควบคุมเพียง 20 คน ต้องอาศัยตำรวจในพื้นที่ใกล้เคียงและตำรวจ 191 รวมประมาณ 100 นาย เข้าควบคุมสถานการณ์ ด้านพล.ต.ต. จงรักษ์ จุฑานนท์ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาลซึ่งเดินทางมาประสานงานกล่าวว่า เด็กที่ก่อเหตุจะไม่ถูกดำเนินคดี เพราะเด็กที่บ้านเมตตาศาลยังไม่ได้ตัดสินว่ามีความผิด เด็กที่หลบหนีก็ทยอยกลับมามอบตัว และแสดงความเห็นว่าเด็กบ้านกรรณา ก่อจลาจลเพราะมีปัญหาขัดแย้งกับผู้ดูแล แต่เด็กที่บ้านเมตตาอยากกลับบ้านและต้องการให้ปล่อยตัวกลับบ้านชั่วคราวบ้าง

-เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.นครราชสีมาและจ.นครสวรรค์ขอหนีด้วย

เมื่อเจ้าหน้าที่จับกุมเด็กที่หลบหนีได้ 25 คนจากบ้านเมตตาไปฝากไว้บ้านมูทิตา ซึ่งเป็นสถานพินิจเด็กเล็กอายุไม่เกิน 16 ปี มีจำนวนเด็กประมาณ 200 คน ปรากฏว่าในวันที่ 20 มี.ค. 2543 เด็ก 25 คนได้ก่อความวุ่นวายโดยทำลายสิ่งของและเรียกร้องที่จะออกจากสถานที่ควบคุม ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องใส่กุญแจมือและย้ายไปฝากขังที่สถานพักพิงวัยหนุ่มกลาง จ.พระนครศรีอยุธยา วันเดียวกันนี้เองเวลา 11.30 น. เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.นครราชสีมากว่า 200 คน จาก 612 คน ได้พากันหลบหนีโดยฟังประตูลูกเหล็กด้านตะวันตกของสถานพินิจที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างออกไป เจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยกู้ภัย 'ฮุก' 31 ใช้เวลา 1 ชม. ก็สามารถตามกลับมาได้เกือบหมดเพราะส่วนใหญ่เป็นเด็กต่างจังหวัดไม่ทราบเส้นทางหลบหนี ประกอบกับไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า หลังจากควบคุมเด็กกลับมาแล้วบรรยาการดีขึ้นได้ด้วยความตึงเครียดเพราะเด็กไม่พอใจเจ้าหน้าที่หน่วยกู้ภัย 'ฮุก' 31 ที่ทำร้ายร่างกายและใช้ไม้ตีศีรษะและทุบตีอย่างรุนแรง ทำให้เด็กเฮลโกลทำร้ายร่างกายเจ้าหน้าที่ 'ฮุก' 31 ที่ปะปนกับตำรวจบาดเจ็บและพักชั่วคราว หลังจากสอบสวนเด็กให้การยอมรับว่าเลียนแบบเด็กบ้านกรรณาและบ้านเมตตาตามข่าวที่ดูจากโทรทัศน์ ส่วนปัญหาๆ อื่นคือสถานที่แออัด โรงนอนไม่เหมาะสม ร้อนอบอ้าว ประกอบกับขาดความสนใจจากครอบครัว เด็กบางคนครอบครัวไม่เคยมาเยี่ยมเลย

ส่วนเด็กสถานพินิจเด็กและเยาวชน จ.นครสวรรค์ ได้เตรียมการเคลื่อนไหวก่อความวุ่นวาย เจ้าหน้าที่สถานพินิจเด็กฯได้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจมาควบคุม เหตุการณ์จึงสงบลง ด้านนางภคมนชนี ศักดิ์ศรีมณีกุล ผู้พิพากษา หัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัว รวมทั้งเจ้าหน้าที่ระดับสูงของสถานพินิจฯ ได้เข้าคลี่คลายสถานการณ์โดยนำเยาวชนที่ก่อเหตุเข้าไปหาหรือในที่ประชุมพร้อมทั้งให้ระบายความในใจและปรามเด็กไม่ให้กระทำผิด และยืนยันว่าพร้อมดูแลอย่างดี ทำให้เยาวชนทั้งหมดพอใจและแยกย้ายกันไป

ทางออกสำหรับกรณีเด็กในสถานพินิจฯ จากเหตุจลาจลดังกล่าวนี้ นางดวงมาลัย ศิลปอาชา อธิบดีผู้พิพากษา ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง กล่าวว่า หากเจ้าหน้าที่ทำความเข้าใจจะลงโทษตามระเบียบ สำหรับเด็กจะเปิดโอกาสให้ญาติมาประกันตัวออกไป แต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่อยากประกันเพราะต้องการตัดสินัย ทั้งนี้จะย้ายเด็กบางส่วนไปอยู่สถานพินิจฯ ย่านพุทธมณฑลที่มีเนื้อที่ 300 ไร่ จะลดความแออัดและความตึงเครียดได้ระดับหนึ่ง (กรุงเทพธุรกิจ 210343, มติชน 19-210343, ไทยโพสต์ 200343, สยามรัฐ 210343)

1.2 การเคลื่อนไหวภาคประชาชน องค์กรธุรกิจ และองค์กรพัฒนาเอกชน

1.2.1 องค์กรสตรีเสนอฉันทามติ 5 ข้อ ต่อรัฐบาลเนื่องในวันสตรีสากล 2543

เนื่องในโอกาสวันสตรีสากล 8 มี.ค. สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนาร่วมกับสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ องค์กรติดตามการดำเนินงานทางการเมืองเรื่องสตรี และสมาคมผู้นำสตรีพัฒนาชุมชนไทย จัดการประชุมสัปดาห์สตรีสากล 2543 ในช่วงต้นเดือนมี.ค. ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน จ.นนทบุรี จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 800 คน มีฉันทามติให้ประมวลประเด็นสำคัญเสนอรัฐบาล ผ่านคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ รมต. ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี มีสาระสำคัญ 5 ประการดังนี้คือ 1) การส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย ให้รัฐออกมาตรการอย่างชัดเจน 2) ความรุนแรงต่อหญิง รัฐบาลต้องมีความชัดเจนในการสร้างมาตรการแก้ไขปัญหาคความรุนแรงต่อเด็กและสตรี 3) การส่งเสริมให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในระดับที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ให้รัฐบาลมีนโยบาย กำหนดแผนปฏิบัติงาน หน่วยงานรับผิดชอบและกรอบเวลาดำเนินงานที่ชัดเจน 4) สิทธิแม่ชีไทย ให้รัฐบาลเร่งรัดในการปรับปรุงสถานภาพแม่ชี เพื่อให้มีสิทธิต่างๆ อย่างเหมาะสม และไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ 5) การละเมิดสิทธิของผู้หญิงโดยสื่อ รัฐบาลต้องกวด

ชั้นเร่งรัดให้มีการปรับปรุงการนำเสนอของสื่อ ที่มีให้ละเมิดสิทธิสตรีตามที่พบเห็นกันอยู่ในปัจจุบัน (สยามรัฐ 08,13,140343, กรุงเทพธุรกิจ 050343)

1.2.2 สภาพแรงงาน : ทางออกเพื่อให้พ้นสภาพ "หมาล่าเนื้อ"

-พนักงานแบงก์รัตนสินตั้งสภาพแล้ว

นายวิวัฒน์ แก้วสลักศรี ประธานสหภาพแรงงานธ.ยูโอปรีตตินสิน เผยว่า ธนาคารได้จัดตั้งสหภาพแรงงานและจดทะเบียนกับ ก.แรงงาน เมื่อวันที่ 8 มี.ค. 2543 เพราะหลังจากต่างประเทศเข้าร่วมทุนกับธนาคารพาณิชย์ของไทยและนำมามาตรการเลิกจ้างมาใช้โดยพนักงานไม่สมัครใจจะออกก็ไม่มีองค์กรใดให้ความคุ้มครองหรือช่วยเหลือเจรจากับนายจ้าง ดังนั้นสหภาพที่ตั้งขึ้นจะเรียกร้องให้มีการลาออกโดยสมัครใจ มีการประกาศระเบียบที่ชัดเจนเพื่อให้พนักงานปฏิบัติอย่างถูกต้อง รายงานข่าวแจ้งว่า ธ.สแตนดาร์ดชาร์เตอร์ นครธน ธ.ดีบีเอสไทยทูนก็ได้ตั้งสหภาพแล้ว ขณะที่ธ.ไทยธนาคารกำลังดำเนินการเนื่องจากได้รับแรงกดดันเหมือนกัน (มติชนสุดสัปดาห์ 140343)

-ธ.กสิกรไทยเตรียมลดพนักงานปีนี้ 1,000 คน

นายบัณฑิต ล่ำซำ กรรมการผู้จัดการ ธ.กสิกรไทย เปิดเผยว่า ธนาคารกำลังทำโครงการเกษียณอายุก่อนกำหนดให้กับพนักงานของธนาคารที่ไม่ต้องการทำงานในสถาบันการเงินอีกต่อไปแล้ว โดยล่าสุด ธ.กสิกรไทยปรับปรุงระบบการทำงานของสาขาเพื่อลดต้นทุนของธนาคาร ในส่วนที่ปริมาณธุรกิจลดลง โดยให้ผู้จัดการสาขา 1 คน ดูแลสาขาย่อย 3-4 แห่ง แทนที่จากเดิมแต่ละสาขาจะมีผู้จัดการ 1 คน ด้านนายรัชชัช เจริญสิทธิ์ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ ธ.กสิกรไทยเปิดเผยว่าโครงการเกษียณอายุก่อนกำหนดดังกล่าวจะเริ่มมีผลในเดือน พ.ค. 2543 นี้ คาดว่าจะมีพนักงานของธนาคารประมาณ 1,000 คน เข้าร่วมโครงการ ซึ่งจะทำให้พนักงานของธนาคารลดลงจาก 13,000 คน เหลือ 12,000 คน (กรุงเทพธุรกิจ 280343)

2. ความเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 ความเคลื่อนไหวด้านสารพิษในสิ่งแวดล้อม

2.1.1 สารพิษโรงงานรั่วจากระยองถึงตรัง

ก๊าซพิษอันตรายใช้ในสงครามไว้ในโรงงานไทยโพลีคาร์บอนเนต จ.ระยอง

เมื่อเวลา 20.00-21.00 น. วันที่ 6 มี.ค. 2543 เกิดอุบัติเหตุท่อส่งก๊าซรั่วที่โรงงานผลิตพลาสติกบริษัท ไทยโพลีคาร์บอนเนต ในการนิคมอุตสาหกรรมผาแดง ต.ห้วยโป่ง อ.เมือง จ.ระยอง ทำให้สารคาร์บอนไดออกไซด์ที่พุ่งกระจายเป็นเหตุให้คนงานและชาวบ้านรอบรัศมี 1 กม. ที่สุดดมก๊าซพิษต้องเข้ารักษาตัวที่ รพ. 285 คน ผู้ป่วยมีอาการแน่นหน้าอก และอ่อนเพลีย ต่อมามีคนงานเสียชีวิต 1 รายด้วยระบบหายใจล้มเหลว คือนายพงษ์พิทักษ์ นิระเนตร เนื่องจากได้รับสารพิษอย่างรุนแรงเข้าไปทำลายเยื่อหุ้มปอด วันที่ 7 มี.ค. 2543 นายสมชาย นินนาทนนท์ หัวหน้าฝ่ายธุรการ โรงงานไทยโพลีคาร์บอนเนต กล่าวว่าทางโรงงานยินดีรับผิดชอบค่ารักษาพยาบาลให้กับผู้ป่วยทุกราย ส่วนการตายของนายพงษ์พิทักษ์เป็นการตายในขณะปฏิบัติงานทางประกันสังคมจ.ระยองได้จ่ายค่าทำศพจำนวน 16,200 บาท และญาติจะได้รับเงินเดือนๆ ละ 8,322 บาท เป็นเวลา 8 ปี ทางบริษัทจ่ายค่าทำศพ 100,000 บาท นอกจากนี้ทางประกันสังคม จ.ระยองได้จ่ายค่ารักษาพยาบาลคนงานจำนวน 45 ราย รายละ 35,000 บาท ประชาสงเคราะห์จ่ายรายละ 2,000 บาท 40 ราย

สาเหตุของก๊าซรั่ว เนื่องจากทางโรงงานปิดซ่อมเครื่องจักรประจำปีเมื่อวันที่ 5-6 มี.ค.2543 ขณะที่ดำเนินการซ่อม ไฟฟ้าเกิดดับเป็นเวลา 4 ชม. จากนั้นก็เดินเครื่องใหม่ ต่อมาเจ้าหน้าที่ได้รับสัญญาณเตือนว่าเกิดก๊าซรั่วไหลบริเวณท่อ Flexible ที่ V 240 ภายในตึกกระบวนการผลิต พนักงานจึงช่วยกันกำจัด วันที่ 7 มี.ค. 2543 การนิคมอุตสาหกรรม ก.อุตสาหกรรมได้สั่งปิดโรงงานดังกล่าว 30 วัน (7 มี.ค.-7 เม.ย.2543) และในวันที่ 10 มี.ค. 2543 กรมการอุตสาหกรรมทหาร ศูนย์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหารได้แจ้งความดำเนินคดีกับบริษัทไทยโพลีคาร์บอนเนตขอหมายมีสารควบคุมอันตรายไว้ในความครอบครอง เนื่องจากสารคาร์บอนไดออกไซด์เป็นสารที่ใช้ในราชการสงคราม การมีไว้ในครอบครองจะต้องได้รับอนุญาต จากการตรวจสอบพบว่าบริษัทกำลังอยู่ระหว่างขออนุญาตเท่านั้น ส่วนกรมควบคุมมลพิษกำลังสำรวจและเตรียมประกาศให้ จ.ระยอง สมุทรปราการ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม เป็นจังหวัดเสี่ยงภัยต่อการเกิดอุบัติเหตุด้านเคมีอุตสาหกรรม (ไทยโพสต์ 07,08,090343, ผู้จัดการ 08,100343,มติชน 09, 110343, ไทยรัฐ100343)

-ก๊าซแอมโมเนียโรงงานอุตสาหกรรมห้องเย็นกันตั้งรั่ว คนงาน 100 กว่าถูกหามส่ง รพ.

เมื่อเวลา 9.00 น. วันที่ 28 มี.ค. เกิดเหตุที่ก๊าซแอมโมเนียโรงงานอุตสาหกรรมห้องเย็นกันตั้ง จำกัด เลขที่ 59 ถ.ชื่อนา อ.กันตัง จ.ตรัง รั่ว ทำให้พนักงานจำนวน 1,600 คน วิ่งหนีออกจากโรงงานเอาชีวิตรอด คนงานในห้องเย็นหลายสิบคนเป็นลมล้มสลบไป ต้องลำเลียงผู้บาดเจ็บทั้งหมดไปรักษาตัวที่ร.พ.กันตัง แต่ไม่มีผู้ใดบาดเจ็บรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต ซึ่งนายชัยเลิศ ภิญญรัตน์โชติ นายอำเภอกันตัง ได้เดิน

ทางมาอำนวยความสะดวกด้วยตนเอง พบว่าผู้บาดเจ็บแค่นายใจไม่สะดวก เพราะขาดออกซิเจนไประยะหนึ่งเท่านั้น หลังจากรักษาตัว 2-3 ชั่วโมง จะสามารถกลับบ้านได้ (ไอเอ็นเอ็น280343)

2.1.2 ศพผู้เสียชีวิตจากสารโคบอลต์-60 ถูกชาวบ้านในเขตวัดไม่ยอมให้เผา สุดท้ายต้องนำกลับไปฝังที่บ้านเกิด

กรณีนายนิพนธ์ พันธุ์จันทร์ อายุ 18 ปี ลูกจ้างร้านค้าของเก่าสมจิตร์ ซึ่งเสียชีวิตเมื่อวันที่ 9 มี.ค. 2543 เนื่องจากติดเชื้อในกระแสเลือดและภาวะเม็ดเลือดขาวต่ำมากเพราะไขกระดูกสันหลังถูกทำลายจึงทำให้หัวใจล้มเหลว (สยามรัฐ 110343) ปรากฏว่าเมื่อญาติรับศพไปตั้งไว้ที่วัดรางบัว เขตภาษีเจริญ โดยกำหนดว่าจะเผารวันที่ 13 มี.ค. 2543 นั้น มีชาวบ้านประมาณ 2,000 คนคัดค้านการเผา โดยขอให้ใช้วิธีฝังแทน เนื่องจากเกรงว่าการเผาจะทำให้ สารกัมมันตรังสีแพร่กระจายมาสู่ชาวบ้านในบริเวณใกล้เคียง โดยไม่มีใครรับผิดชอบ ต่อมาเจ้าหน้าที่ร.พ.ราชวิถีและสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ (พป.) ได้ออกมายืนยันว่าศพไม่มีอันตรายพร้อมนำเครื่องวัดระดับรังสี มาทำการสาธิต และวัดปริมาณรังสีจากศพนายนิพนธ์ให้แก่ตัวแทนชาวบ้านและสื่อมวลชนได้ดู แต่การสาธิตตรวจวัดระดับรังสีไม่มีผลอะไรนัก เพราะชาวชุมชนวัดรางบัวได้ข้อยุติกับญาติของนายนิพนธ์แล้วว่า จะไม่เผาศพนายนิพนธ์ที่วัดแห่งนี้ ทำให้ลุงของนายนิพนธ์ต้องขอตั้งศพหลานต่อไปอีกระยะ โดยบอกว่าหากภายใน 1-2 วันนี่ยังไม่ได้ทางออก คือ ความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐ ก็จะไปขอศพหลานชายไปหารัฐบาลเพื่อช่วยเหลือ เพราะลำพังพวกเขาคงจะไม่มีปัญญาดำเนินการได้ เนื่องจากมีปัญหาเรื่องเงิน

นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ รมต.วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า ไม่เข้าใจเหมือนกันว่า ทำไมชาวบ้านในพื้นที่ดังกล่าว จึงได้ก่อกวนจนขาดสติขนาดนั้น รู้สึกสงสารศพที่แม้จะตายไปแล้วก็ถูกชาวบ้านรังเกียจจนหาที่เผาไม่ได้ อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้คงไม่มีใครไปฝันใจชาวบ้านในพื้นที่ได้ และรู้สึกว่าเรื่องนี้กำลังจะกลายเป็นประเด็นการเมือง เพราะมีนักการเมืองในพื้นที่พยายามทำให้ชาวบ้านรู้สึกหวาดกลัว และจากการหาทางออกร่วมกันได้ข้อสรุปขึ้นต้นว่าวันที่ 14 มี.ค. 2543 จะเคลื่อนย้ายศพนายนิพนธ์ไปที่วัดเทวสุนทร ใกล้สำนักงาน พป. และจะเผาเวลา 15.00 น. ด้านนางสมจิตร์เจ้าของร้านได้ขอให้ญาติชายเศษเหล็กในร้านนำเงินมาช่วยทำศพและค่ารักษาพยาบาลคนงานที่ป่วยอยู่ในโรงพยาบาล (มติชน 140343)

แต่เมื่อชาวบ้านบริเวณรอบวัดเทวสุนทรทราบจึงเคลื่อนไหวนายนิพนธ์ไม่ยอมให้เผาศพที่วัดดังกล่าว เนื่องจากกลัวสารพิษเช่นกัน

ในช่วงบ่ายวันที่ 14 มี.ค. เวลา 15.00 น. กลุ่มญาตินายนิพนธ์และคนงานรับซื้อของเก่าร้านสมจิตร์ประมาณ 40 คน เดินทางมาทำเนียบรัฐบาลเพื่อยื่นหนังสือขอความเป็นธรรมต่อนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี เนื่องจากไม่มีวัดไหนยอมให้เผาศพนายนิพนธ์เพราะเกรงอันตราย หลังจากได้เข้าร่วมเจรจากับนายสมศักดิ์ ปรีศนันทกุล รมต.ศึกษาธิการ นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ และนายชาติวี บานชื่น รองอธิบดีกรมการแพทย์ ซึ่งมีข้อเสนอว่าหากทางญาติต้องการเผาใน กทม. ทางกรมการศาสนาได้เตรียมสถานที่ไว้ 2 แห่ง คือ วัดชลประทานรังสฤษฎ์และวัดสนขตราชบุรีบูรณะ ซึ่งพร้อมจะเผารวันที่ 15 มี.ค. 2543 แต่ในที่สุดนายศิริพงษ์ พันธุ์จันทร์ พี่ชายนายนิพนธ์ตัดสินใจนำศพกลับไปเผาที่วัดกุฎีกลาง ต.มหาชัย อ.สมเด็จ จ.กาฬสินธุ์ บ้านเกิด โดยขอให้หน่วยงานรัฐรับรองความปลอดภัยเพื่อไปยืนยันกับทางวัดและอบต.มหาชัย นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ได้มอบเงินแก่นายศิริพงษ์ 25,000 บาท เนื่องจากบริษัทกมลสุโกศลยังไม่ได้มอบเงินช่วยเหลือ และนายศิริพงษ์รับเงินและหนังสือรับรองนำศพกลับกาฬสินธุ์ (สยามรัฐ 150343)

เวลา 02.00 น. วันที่ 15 มี.ค. ศพนายนิพนธ์ถูกนำกลับถึง จ.กาฬสินธุ์ และถูกกลุ่มชาวบ้านกว่า 50 คน ซึ่งนัดหมายประชุมกันกลางดึก ว่าจะไม่ยอมให้เผาศพนายนิพนธ์ในวัดบรรพตสันติวัน (ภูเกล้า) สุดท้ายเวลา 15.30 น ศพนายนิพนธ์ถูกนำไปฝังที่ป่าช้ากลางบ้านด้านซ้าย หมู่ 4 ต.มหาชัย โดยชุดหลุมฝังศพและโบกปูนทับด้านบนทันที ด้านนายเสถียร พันธุ์จันทร์ กล่าวว่ารู้สึกเสียใจที่ศพลูกชายไม่สามารถเผาได้ แต่การฝังก็พอใจระดับหนึ่ง สำหรับเงินช่วยเหลือได้รับจากรัฐบาล 25,000 บาท นายจ้างร้านสมจิตร์มอบให้ค่าทำศพ 25,000 บาท และมีผู้บริจาครวม 60,000 บาท (มติชน 160343)

อนึ่ง ในวันที่ 18 มี.ค. 2543 นายเหลียง สุวรรณดี ผู้ป่วยสารโคบอลต์-60 ที่ ร.พ. ราชวิถี ได้เสียชีวิตเพราะติดเชื้อรุนแรง เนื่องจากสารกัมมันตภาพรังสีเข้าไปทำลายไขกระดูกจนไม่สามารถผลิตเม็ดเลือดขาวได้ ทางร.พ.ได้ติดต่อให้ญาติมารับและเผาที่วัดมะกอก โดยคณะแพทย์ถูกเพิ่งแจ้งว่าปิดขบวนการเสียชีวิตผู้ป่วยสารโคบอลต์-60 ซึ่ง น.พ. มงคล ณ สงขลา อธิบดีกรมการแพทย์ออกมาแถลงว่าดำเนินการตามขั้นตอนปกติ ทาง ร.พ.ราชวิถีได้ออกใบอนุญาตรับรองว่าไม่มีรังสีตกค้างในศพ และทางญาติก็รับศพไปทำพิธีฌาปนกิจโดยทางวัดก็ไม่ได้คัดค้านจึงไม่เป็นข่าว (สยามรัฐ 210343)

ต่อมาวันที่ 24 มี.ค. 2543 นายเกษรา ทรงศรีพิพัฒน์ ผู้ป่วยที่ได้รับสารกัมมันตภาพรังสีโคบอลต์-60 เสียชีวิตเป็นรายที่ 3 หลังจากนายนิพนธ์ พันธุ์จันทร์ และนายเหลียง ซึ่งทราบภายหลังว่าเป็นชาวลาว ที่ใช้ชื่อปลอมว่านายสุตใจ ใจเร็ว (มติชน 250343)

อนึ่ง ทางด้านความเคลื่อนไหวของบริษัทผู้รับผิดชอบนำเข้าสารโคบอลต์-60 เมื่อวันที่ 2 มี.ค.2543 นางกมล สุโกศล กรรมการผู้จัดการบริษัท กมลสุโกศล อิเล็กทริก จำกัด พร้อมด้วยนายสุวัตร อภัยภักดิ์ ทนายความที่ปรึกษาบริษัทกมลสุโกศลฯ ได้เปิดแถลงข่าวอย่างเป็นทางการครั้งแรกที่โรงแรมสยามซิตี หลังจากเกิดเหตุการณ์สารกัมมันตรังสีโคบอลต์-60 รั่วไหล โดยยอมรับผิดกรณีเคลื่อนย้ายโดยไม่ได

แจ้งเจ้าหน้าที่ พ.ป. และขอรับผิดชอบต่อสังคมในสวนนี้ โดยบริษัทฯจะจ่ายค่าชดเชยให้กับผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบจำนวน 10,000 บาท ต่อราย เป็นค่าทำขวัญ ไม่ใช่เป็นค่ารักษาพยาบาล คาดว่าประมาณ 30 ราย ขึ้นอยู่กับผลสรุปจากโรงพยาบาล

เกี่ยวกับเรื่องนี้ พล.ต.ต.จรงค์ จุฑานนท์ รอง ผบ.ชน. เปิดเผยว่าหลังจากออกหมายเรียก นายเชวง สุวรรณรัตน์ ผู้จัดการฝ่าย เครื่องมือและอุปกรณ์การแพทย์ บริษัทกมลสุโกศลฯ ให้มารับทราบข้อกล่าวหากระทำกรโดยประมาททำให้ผู้อื่นเสียชีวิตไปแล้ว 2 ครั้ง แต่ นายเชวงไม่มาพบพนักงานสอบสวน โดยแจ้งทางโทรสารว่ารู้สึกเครียดไม่สามารถมาได้ จึงขอเลื่อนการมาพบพนักงานสอบสวนไม่มีกำหนด และมีรายงานข่าววันที่ 16 มี.ค. ว่าทางเจ้าหน้าที่ตำรวจเตรียมเสนอการจัดการทางกฎหมายต่ออ.มหาดไทยแล้ว(กรุงเทพธุรกิจ 03,160343)

2.2 สิ่งแวดล้อมเมือง

2.2.1 ถนนในกทม. อากาศแย่งอีก ราชปรารภ-เพชรบุรี-อาจนรงค์ แชมป์พื้นที่วิกฤติ

นายวันชาติ ศุภจัตุรัส รองปลัด กทม. เปิดเผยว่า ผลการรายงานคุณภาพอากาศภายหลังดำเนินโครงการรณรงค์ถนนปลอดมลพิษ 8 สาย ประกอบด้วย ถนนราชปรารภ เพชรบุรี สีลม สีพระยา รามคำแหง พระราม 9 อาจนรงค์ และพลโยธิน ซึ่งดำเนินการระหว่างวันที่ 25-27 มี.ค. ที่ผ่านมา โดยตรวจวัดปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน ผลรายงานส่วนใหญ่มีคุณภาพอากาศดีขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงก่อนรณรงค์ประมาณปี 2541 ส่วนถนนที่แย่ง คือ ถนนราชปรารภ ซึ่งก่อนรณรงค์วัดค่าได้ 242% หลังรณรงค์วัดค่าได้ 258% ถนนเพชรบุรีเดิมวัดได้ 283% หลังรณรงค์วัดค่าได้ 348% และถนนอาจนรงค์เดิม 205% หลังรณรงค์วัดค่าได้ 282% ซึ่งตัวเลขดังกล่าวมอบหมายให้ผู้อำนวยการเขตในพื้นที่ดำเนินการหาสาเหตุและแก้ไขอย่างเร่งด่วน (ไทยโพสต์ 150343)

ส่วนปัญหาเรื่องน้ำเสียใน กทม. ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังนั้น รองปลัด กทม. กล่าวว่า ภายหลังมีโรงบำบัดน้ำเสียของนครและสีพระยา คาดว่าคุณภาพน้ำในท้องที่ดังกล่าวน่าจะดีขึ้น ขณะเดียวกันในปีนี้ กทม. จะเปิดโรงบำบัดน้ำเสียเพิ่มอีก 2 แห่ง คือราชบุรีบูรณะและรัตนโกสินทร์ สำหรับโรงบำบัดน้ำเสียที่ดินแดงซึ่งเป็นโครงการใหญ่ที่สุดของกทม. ขณะนี้อยู่ระหว่างจัดหาบริษัทที่จะมาดำเนินการสร้างต่อให้เสร็จ หลังจากบริษัทเดิมมีปัญหาไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ส่วนที่หนองแขมและคลองเตยอยู่ระหว่างดำเนินการเช่นกัน (ไทยโพสต์ 150343)

2.3 ความเคลื่อนไหวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ

2.3.1 วันน้ำโลก 22 มี.ค. กับสงครามแย่งชิง "น้ำ" ในอนาคต

เมื่อปี 2535 องค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้วันที่ 22 มี.ค. ของทุกปีเป็นวันน้ำโลก (World Day for Water) จากสัดส่วนทรัพยากรน้ำของโลกที่ประกอบด้วยน้ำทะเล 97.5% และเป็นน้ำจืดที่สามารถดื่มได้เพียง 0.25% เท่านั้น รายงานขององค์การสหประชาชาติพบว่า ช่วงระหว่างปี 2493-2538 การใช้น้ำในทวีปเอเชียเพิ่มขึ้น 300% โดยใช้สำหรับชลประทานเพื่อภาคเกษตรกรรมมากที่สุด การขาดทรัพยากรน้ำด้วยการสร้างเขื่อนปรากฏอย่างแพร่หลายโดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Bangkok Post 220300)

นายชานดรา โพลเทล นักวิจัยสถาบันเวลด์ วอท์ซ์ กล่าวว่า มีแม่น้ำอย่างน้อย 214 สายทั่วโลกที่ไหลผ่านมากกว่า 2 ประเทศแต่ยังไม่มีการบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสมเพื่อควบคุมการจัดสรรและใช้ทรัพยากรน้ำในฐานะที่เป็นแม่น้ำระหว่างประเทศ ทั้งนี้มีการคาดว่าประชากรโลกจะเพิ่มจาก 6,000 ล้านคน ในปี 2542 เป็น 9,000 ล้านคน ในปี 2563 ส่งผลให้ความต้องการบริโภคน้ำเพิ่มถึง 20%

ดังนั้น เพื่อที่จะหาเป้าหมายและวางแผนปฏิบัติการใช้น้ำทั่วโลกในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากทรัพยากรน้ำกำลังกลายเป็นปัญหาสำคัญ ที่ประชุมรัฐมนตรีสิ่งแวดล้อมจาก 130 ประเทศ ภายใต้ชื่อ เวลด์ วอเตอร์ ฟอรัม หรือการประชุมรับวิถุคติน้ำโลก ระหว่างวันที่ 17-20 มี.ค. 2543 ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ จึงได้ประกาศปฏิญญากรุงเฮก เรียกร้องให้นานาชาติเล็งเห็นความสำคัญของปัญหาแหล่งน้ำ ซึ่งคาดว่า จะเป็นปัญหาสำคัญในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า

สาระสำคัญของปฏิญญาฉบับนี้เน้นบทบาทของภาคเอกชน ในการเข้ามาลงทุนจัดหาแหล่งน้ำใหม่รวมทั้งให้รัฐใช้หลักการใหม่ว่าใครเป็นตัวการทำให้น้ำเสียจะต้องออกค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสียเอง (กรุงเทพธุรกิจ 08,230343, ไทยโพสต์ 120343, Bangkok Post 220300)

3. ความเคลื่อนไหวด้านพลังงาน

3.1 ความเคลื่อนไหวด้านพลังงานในประเทศ

3.1.1 ราคาน้ำมันพุ่งถึง 16 บาท/ลิตร

เดือน มี.ค 2543 ราคาน้ำมันปรับขึ้นลงอย่างรุนแรงราคาน้ำมันเบนซินพุ่งถึง 15.99 บาทต่อลิตร โดยในวันที่ 2 มี.ค. ราคาน้ำมันเบนซินในประเทศปรับจาก 14.99 บาทต่อลิตรเป็น 15.25 บาทต่อลิตร และไปถึงจุดสูงที่สุดในวันที่ 9 มี.ค. 2543 คือ 15.99 บาทต่อลิตร ขณะที่ดีเซลปรับจาก 12.12 เป็น 12.82 บาทต่อลิตร (ไอเอ็นเอ็น 03,09,100343)

3.1.2 แนวทางแก้ไขปัญหาราคาน้ำมันในเดือนมีนาคม

-สร้างนิสัยประหยัด และหาใช้พลังงานทดแทน

ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) เมื่อวันที่ 13 มี.ค. 2543 ได้ออกมาตรการหลัก 5 มาตรการเพื่อบรรเทาปัญหาราคาน้ำมัน คือ 1) มาตรการบรรเทาผลกระทบและลดภาระราคาน้ำมันให้กับผู้ประกอบการด้านการประมง การเกษตร และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (เอสเอ็มอี) 2) หารือการปรับเปลี่ยนพลังงานน้ำมันมาสู่ก๊าซธรรมชาติให้มากขึ้น โดยก.อุตสาหกรรมเสนอให้เพิ่มสัดส่วนการใช้ก๊าซจาก 19% เป็น 27% 3) มีมติให้ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน 6 ข้อด้วยกัน เช่น งดการใช้น้ำมัน 91 แทน 95 สร้างสถานีบริการตรวจสภาพรถยนต์เพิ่มอีก 6 สถานี งดรถให้ผู้ประกอบการเอสเอ็มอีประหยัดพลังงาน และสนับสนุนให้ได้รับเงินทุนจากกองทุนอนุรักษ์พลังงานเพื่อปรับเปลี่ยนเครื่องจักรและเทคโนโลยี ขณะที่ ก.คมนาคมจะสนับสนุนให้นำก๊าซมาใช้กับรถเมล์ ขสมก. รถขนส่งชยะของกทม. และรถแท็กซี่ โดยเริ่มจากรถเมล์ราว 300 คัน และรถขนส่งชยะราว 300 คัน 4) ตรวจสอบโครงสร้างราคาน้ำมันควรสะท้อนต้นทุนบวกการกลั่นในประเทศ ปัจจุบันประเทศไทยใช้ราคาหน้าโรงกลั่นที่สิงคโปร์เป็นราคาอ้างอิง เพราะถือเป็นต้นทุนที่ต่ำที่สุด 5) ชดเชยให้ผู้ประกอบการรถโดยสารและขนส่งสินค้า (ไทยโพสต์ 140343)

ขณะเดียวกัน ที่ประชุมกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานครั้งที่ 1/2543 ได้อนุมัติวงเงินกว่า 1,600 ล้านบาท เพื่อการอนุรักษ์และใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพใน 3 โครงการหลักคือ 1) โครงการส่งเสริมให้ผู้บริโภคใช้น้ำมันเบนซินให้ถูกต้องตามสมรรถนะเครื่องยนต์ โดยอนุมัติวงเงิน 30 ล้านบาทเพื่อรณรงค์ให้ผู้ซื้อรถหันมาใช้ใช้น้ำมันเบนซินออกเทน 91 แทนการใช้เบนซินออกเทน 95 ตั้งแต่วันที่ 1 เม.ย. ซึ่งจะทำให้ประเทศลดการนำเข้าสารเพิ่มประสิทธิภาพน้ำมันถึงปีละ 2,700 ล้านบาท 2) โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานในอาคารขนาดใหญ่ (อาคารควบคุม) ที่ได้อนุมัติวงเงิน 1,444 ล้านบาท ได้แก่ กองทัพบก 120 แห่ง ก.มหาดไทย 40 แห่ง และ ก.คมนาคม 48 แห่ง และ 3) พิธีกรรมโครงการปรับปรุงการใช้พลังงานของเตาเผาศพ ซึ่งที่ประชุมอนุมัติวงเงิน 11 ล้านบาทให้ ม.เชียงใหม่ใช้เวลาดำเนินการ 2 ปี ศึกษาออกแบบเตาเผาศพประสิทธิภาพสูง ที่ปล่อยมลภาวะน้อย และผลิตได้เองในประเทศ ปัจจุบันกองทุนอนุรักษ์ มีวงเงินเหลืออยู่ 14,100 ล้านบาท (ไอเอ็นเอ็น 200343)

-ภาคเอกชนเสนอทางเลือก หาลงทุนทดแทนจากปาล์ม

นายทวี ศรีสุคนธ์ นายกสมาคมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มแห่งประเทศไทย กล่าวว่า ทางสมาคมจะมีการเสนอให้จัดตั้งโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มจากเมล็ดแปรรูป เพื่อใช้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงทดแทนน้ำมันเชื้อเพลิงจากฟอสซิลที่กำลังมีปัญหาอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นโครงการในลักษณะเดียวกันกับที่ประเทศมาเลเซียกำลังดำเนินการและเริ่มทดลองใช้อยู่ “หากรัฐบาลมีความสนใจโครงการนี้ ทางภาคเอกชนก็ยืนยันว่ามีความพร้อมที่จะเข้าร่วม ซึ่งใช้งบประมาณแค่ 500-600 ล้านบาทก็สามารถจัดตั้งโรงงานได้แล้ว เพียงแต่รัฐบาลต้องให้การสนับสนุนบ้าง” (กรุงเทพธุรกิจ 120343)

-พรรคการเมืองเสนอตั้งกองทุนรักษาเสถียรภาพด้านราคา พร้อมนำระบบบาร์เตอร์เทรดมาใช้จัดหาน้ำมัน

นายจาตุรนต์ ฉายแสง เลขาธิการพรรคความหวังใหม่ (ควม.) เสนอให้รัฐบาลเข้าไปดูแลกลไกเรื่องเสถียรภาพราคาน้ำมัน โดยตั้งกองทุนรักษาเสถียรภาพด้านราคา เพื่อนำเงินส่วนหนึ่งมาใช้ลดผลกระทบในเวลาที่เกิดปัญหาราคาน้ำมันขึ้น (มติชน 100343)

พรรคไทยรักไทย (ทรท.) เสนอ 5 แนวทางแก้ไขปัญหาราคาน้ำมัน คือ 1) รัฐบาลควรจัดหาน้ำมันราคามิตรภาพจากต่างประเทศ 2) รัฐบาลควรนำหลักการแลกเปลี่ยนสินค้า (บาร์เตอร์เทรด) มาเสริม 3) ในฐานะที่จะมีผู้แทนของประเทศไปเป็นผู้อำนวยการองค์การการค้าโลก (WTO) ควรสร้างกระบวนการต่อรองให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายการจำกัดปริมาณการผลิตน้ำมันที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน 4) รัฐบาลต้องบริหารจัดการเกี่ยวกับนโยบายการประหยัดพลังงานในประเทศ และ 5) รัฐต้องส่งเสริมการแสวงหาพลังงานอื่นๆ (มติชน 100343)

-นักวิชาการและประชาชนเสนอต้องประหยัด

นายอติคม นิลอุบล รองผู้จัดการโครงการ มูลนิธิสถาบันประสิทธิภาพพลังงาน (ประเทศไทย) เปิดเผยมว่า กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ได้รับทุนจาก สพช. เพื่อสนับสนุนให้สถาบันวิจัยและเทคโนโลยี ปตท. เปิดบริการปรับแต่งเครื่องยนต์เพื่อประหยัดพลังงานให้กับรถยนต์ทั่วไป โดยจะเปิดศูนย์จูนอัพ รับผิดชอบต่อผู้บริโภค ตามส่วนราชการใน กทม. และปริมณฑล รวม 30 แห่ง ตั้งเป้าไว้ว่าจะสามารถตรวจเช็คเครื่องยนต์ได้ทั้งหมด 15,000 คัน (ผู้จัดการ 140343)

สำนักวิจัยเอแบคโพล ม.อัสสัมชัญ ได้สำรวจความคิดเห็นประชาชน กทม. จำนวน 1,145 คน เกี่ยวกับวิกฤติการณ์ราคาน้ำมันระหว่างวันที่ 8-9 มี.ค.2543 ผลการสำรวจพบว่าประชาชนได้รับทราบสาเหตุที่ทำให้ราคาน้ำมันสูงขึ้นขณะนี้ว่ามาจากกลุ่มโอเปกจำนวนร้อยละ 73.5 รองลงมาเห็นว่าสาเหตุมาจากรัฐบาลร้อยละ 29.5 และประชาชนด้วยกันเองร้อยละ 11.1 โดยร้อยละ 9 ไม่แสดงความเห็น กลุ่มตัวอย่างได้รับความเดือดร้อนร้อยละ 65.9 ขณะที่ยังไม่เดือดร้อนร้อยละ 34.1 ความเดือดร้อนมาจาก ต้องจ่ายค่าน้ำมันสูงขึ้น สินค้าราคาสูงขึ้น ค่าโดยสารราคาสูงขึ้น ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น และค่าบริการด้านต่างๆ ของเอกชนสูงขึ้น ส่วนการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่า

เค็ดรื้อนที่เกิดจากราคาน้ำมันเพิ่มขึ้นพบว่าประชาชนเสนอ ดังนี้ 1) ผู้ใช้ต้องประหยัดการใช้ น้ำมันและใช้น้ำมันอย่างฉลาด 2) ใช้พลังงานอื่นทดแทนน้ำมัน เช่น ก๊าซธรรมชาติ 3. รัฐบาลต้องควบคุมราคาสินค้าและบริการอื่นๆ 4. รัฐบาลควรเจรจาต่อรองกับผู้ค้าน้ำมัน และควรลดภาษีน้ำมัน เป็นต้น (กรุงเทพธุรกิจ 120343)

-ปตท. เลื่อนเปิดเสรีน้ำมันจาก เม.ย. เป็น ก.ค. เหตุราคาน้ำมันและก๊าซราคาแพง ราคาก๊าซพุ่งถึงถังละ 300 บาท

นายเมตตา บันเทิงสุข รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (สพช.) เปิดเผยเมื่อวันที่ 3 มี.ค. 2543 ว่า ขณะนี้ราคาก๊าซหุงต้มปรับตัวสูงขึ้นมาอยู่ที่ 300 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน จากเดิม 270 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ส่งผลให้การชดเชยก๊าซหุงต้มของรัฐในเดือนมี.ค. 2543 เป็นต้นไปจะปรับเพิ่มจาก 5 บาทต่อ ก.ก. มาอยู่ที่ 7 บาทต่อ ก.ก. ทำให้เงินกองทุนที่นำมาชดเชยเพิ่มขึ้นเป็นเดือนละ 840 ล้านบาท จากเดิมที่เคยชดเชยเดือนละ 600 ล้านบาท (ไทยโพสต์ 040343)

นายเมตตา บันเทิงสุข รองเลขาธิการ สพช. กล่าวว่สถานการณ์ราคาน้ำมันและก๊าซหุงต้มโลกทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ แม้ว่าสมาชิกกลุ่มโอเปกบางประเทศรับปากจะเพิ่มการผลิตประมาณ 1 ล้านบาร์เรลต่อวัน แต่สถานการณ์ก็ไม่คลี่คลาย เพราะก่อนหน้านี้ลดการผลิตน้ำมันถึง 2 ล้านบาร์เรลต่อวัน ดังนั้น สพช. ไม่สามารถคาดการณ์ราคาน้ำมันได้ ต้องรอดูว่าโอเปกจะใช้ข้อสรุปอย่างไร กรณีเสนอให้นำเงินกองทุนน้ำมันมาพยุงราคาดีเซล คงเป็นไปได้เพราะกองทุนมีเงินอยู่เพียง 4 พันกว่าล้านบาท ขณะที่ใช้ดีเซลปีละ 1.5 หมื่นล้านลิตร หากชดเชยลิตรละบาทก็ต้องใช้เงิน 1.5 หมื่นล้านบาทต่อปี ส่วนที่เสนอให้นำเงินกองทุนอนุรักษ์พลังงานที่มีอยู่ 1.4 หมื่นล้านบาท ก็ต้องแก้ไขกฎหมายก่อน สำหรับแนวทางการแก้ไขน้ำมันขณะนี้ต้องใช้มาตรการจรรจนรงค์ประหยัดน้ำมันและวิธีหาเชื้อเพลิงทดแทนเช่น ก๊าซธรรมชาติและน้ำมันเตา

อนึ่ง ปัญหาราคาน้ำมันส่งผลกระทบต่อเปิดเสรีก๊าซหุงต้มจากเดิมที่จะเริ่มเดือนเม.ย. 2543 ให้ชะลอไปอีก 3 เดือน เนื่องจากราคาก๊าซหุงต้มไม่ลดเหมือนปกติทุกปี “หากปล่อยเสรีก๊าซหรือปล่อยให้ราคาก๊าซลอยตัวจะทำให้ราคาก๊าซขนาดถังละ 15 ก.ก. มีราคาถึงถังละกว่า 300 บาท แต่ปัจจุบันกองทุนน้ำมันได้เข้าชดเชยราคาขายปลีก 116 บาทต่อถัง 15 ก.ก. ทำให้ราคาขายปลีกอยู่ประมาณ 185 บาท ปัจจุบันราคาน้ำมันมีเงินคงเหลือประมาณ 4,345 ล้านบาท ดังนั้น กองทุนจึงสามารถตรึงราคาขายปลีกก๊าซไปได้อีกประมาณ 5 เดือนหรือถึงเดือน ก.ค. นี้เท่านั้น” (Bangkok Post 080300)

3.2 ความเคลื่อนไหวต่างประเทศ

3.2.1 ราคาน้ำมันตลาดโลกพุ่งสูงสุดในรอบ 9 ปี อังกฤษอยู่ที่ 29.50 และตลาดนิวยอร์ก 34.37 ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล

ช่วงต้นเดือนมี.ค. 2543 ผลจากการเคลื่อนไหวของสมาชิกโอเปก ทำให้ราคาน้ำมันดิบซื้อขายล่วงหน้าในตลาดนอร์ธ ซี เบรนต์ประเทศอังกฤษ พุ่งสูงสุดในรอบ 9 ปี โดยราคาขายไปอยู่ที่ 29.50 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล เนื่องจากข่าวที่ประเทศอิหร่าน แอลจีเรีย และลิเบีย สมาชิกโอเปกประกาศจะคัดค้านการเพิ่มปริมาณการผลิตในการประชุมวันที่ 27 มี.ค. 2543 (ไทยรัฐ 070343) วันที่ 7 มี.ค. 2543 ราคาน้ำมันดิบในสหรัฐฯปรับขึ้นจาก 32 เป็น 34 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล (ไทยรัฐ 100343) วันที่ 8 มี.ค. ราคาน้ำมันดิบที่ตลาดกลางนิวยอร์กพุ่งขึ้นสูงถึง 34.37 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ยังผลให้ราคาน้ำมันในสหรัฐฯเพิ่มขึ้น 3 เท่า

จากผลการปรับตัวของราคาน้ำมันสูงขึ้น ทำให้ประเทศสหรัฐฯได้ออกมาเคลื่อนไหวกดดันให้สมาชิกโอเปกเพิ่มกำลังการผลิตในเดือนเม.ย. นี้ โดยวันที่ 7 มี.ค. 2543 นายบิล คลินตัน ประธานาธิบดีของสหรัฐฯ กล่าวว่า เขาต้องการให้ราคาน้ำมันลดลงมาอยู่ที่จุดเสถียรภาพและไม่สูงจนเกินไป ประเทศผู้ผลิตควรต้องการให้ราคาน้ำมันลดลงบ้างเช่นกัน (กรุงเทพธุรกิจ 090343) วันที่ 8 มี.ค. 2543 รมต.น้ำมันซาอุดีอาระเบีย และอิหร่านได้แถลงข่าวร่วมกันว่า ทั้งสองเห็นพ้องกันถึงความจำเป็นของการผลิตน้ำมันป้อนตลาดในระดับที่พอเพียงและเหมาะสมกับเวลาเพื่อสร้างสมดุลให้กับตลาด พร้อมทั้งตั้งข้อสังเกตว่าราคาน้ำมันที่ทะยานขึ้นนี้ จะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค และระบุว่ากลุ่มโอเปกต้องสร้างเสถียรภาพให้กับตลาดน้ำมัน รวมทั้งความมั่นคงของปริมาณน้ำมันที่ผลิตป้อนตลาด (กรุงเทพธุรกิจ 090343)

อย่างไรก็ตาม กลางเดือนมี.ค. ราคาน้ำมันดิบส่งมอบเดือนเม.ย.ที่ตลาดน้ำมัน “นอร์ธ ซี เบรนต์” กรุงลอนดอน ลดลง 62 เซนต์ มาอยู่ที่ 27.72 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล และราคาน้ำมันดิบส่งมอบเดือนเม.ย. ที่ตลาดนิวยอร์กลดลง 82 เซนต์ ซื้อขายที่ 30.87 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล การปรับลดราคาน้ำมันนี้เกิดขึ้นหลังจากที่เวเนซุเอลาออกมาแสดงท่าทีที่จะเพิ่มเพดานการผลิตน้ำมันของตนเอง หากโอเปกตัดสินใจยึดเวลาการผลิตออกไป (ไอเอ็นเอ็น 160343)

3.2.2 สหรัฐฯเตรียมสำรองน้ำมันและลดการพึ่งพลังงานภายนอก พร้อมกดโอเปกผลิตน้ำมันเพิ่มในเดือนเม.ย. นี้ 1.45 ล้านบาร์เรล/วันเป็นผลสำเร็จ

เมื่อวันที่ 18 มี.ค. 2543 นายบิล คลินตัน ประธานาธิบดีสหรัฐฯประกาศมาตรการลดการพึ่งน้ำมันต่างชาติและผ่อนคลายภาวะราคาน้ำมันเบนซินในประเทศที่สูงขึ้น โดยเสนอให้สร้างสำรองน้ำมันเตาในพื้นที่ตะวันออกเฉียงเหนือของสหรัฐฯปริมาณ 2 ล้านบาร์เรลเก็บ

ไว้ในบ่อขุดที่สร้างไว้ เพื่อป้องกันการขาดแคลนน้ำมันเตา (มติชน 220343) วันที่ 23 มี.ค. 2543 สมาชิกวุฒิสภาของสหรัฐอเมริกาผ่านร่างกฎหมายด้วยคะแนน 382 ต่อ 38 เพื่อให้ประธานาธิบดีบิล คลินตัน ใช้อำนาจบริหารลดทอนหรือยกเลิกการให้ความช่วยเหลือและขายอาวุธแก่กลุ่มประเทศโอเปก รวมทั้งเรียกร้องให้พันธมิตรสหรัฐร่วมมือในการ "ลด ระวัง หรือยกเลิก" ความช่วยเหลือทางการทหารและเศรษฐกิจแก่ประเทศโอเปก (กรุงเทพธุรกิจ, ผู้จัดการ, ไทยโพสต์ 240343)

การลอบยิงของสหรัฐฯ มีส่วนทำให้ที่ประชุมของกลุ่มโอเปก เมื่อวันที่ 27-29 มี.ค. ที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ลงความเห็นว่าจะเพิ่มการผลิตน้ำมันจำนวน 1.45 ล้านบาร์เรลต่อวัน หรือประมาณ 7% ตั้งแต่วันที่ 1 เม.ย. 2543 เป็นต้นไป โดยสมาชิกโอเปก 9 ประเทศจาก 11 ประเทศเห็นพ้องและ 2 ประเทศไม่เห็นด้วยคือ อิรัก และอิหร่าน อิรักไม่ได้ร่วมตามข้อตกลงตั้งแต่แรก ส่วนอิหร่านเห็นว่าควรเพิ่มเพียง 1 ล้านบาร์เรลต่อวัน เพราะตลาดไม่ได้ขาดแคลนน้ำมัน (ไทยโพสต์ 280300, ผู้จัดการ 300343)

3.2.3 สหรัฐฯจับนักธุรกิจ/การเมืองไทยและสิงคโปร์ 3 คน ข้อหาค้าน้ำมันเถื่อนผิดกฎหมายสหรัฐฯและละเมิดมาตรการคว่ำบาตรของสหประชาชาติต่ออิรัก

สำนักข่าวเอพีรายงานจากเมืองซานดีเอโก รัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐฯ ระบุว่า เมื่อวันที่ 21 มี.ค. 2543 นายเอ็ดเวิร์ด โจนส์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนสอบสวนของสำนักศุลกากรสหรัฐฯ แถลงว่า ทางศุลกากรสหรัฐฯ ได้จับกุม 2 นักธุรกิจไทย คือนายสุรศักดิ์ นานานุกุล นักธุรกิจไทย หัวหน้าทีมเศรษฐกิจพรรคความหวังใหม่และอดีต รมต.คลัง กับนายอำนาจ วรชาติ ตัวแทนกลุ่มบริษัทแอดซัน ไดนามิก เอ็นเตอร์ไพรส์ ลอบปียึดศขายอาวุธชื่อดัง และนายไซมอน ตัน ไว นักธุรกิจสิงคโปร์ ที่เมืองซานดีเอโก สหรัฐฯ ข้อหาสมคบกันละเมิดมาตรการคว่ำบาตรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติต่อประเทศอิรักเมื่อปี 2533 โดยวางแผนซื้อน้ำมันจากอิรักเป็นมูลค่า 20 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือราว 800 ล้านบาท เพื่อนำมาจำหน่ายในเอเชีย ซึ่งจะสามารถทำกำไรได้ถึง 3.15 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งถือเป็นคดีแรกที่คนไทยถูกทางการสหรัฐฯจับกุมในข้อหาละเมิดมาตรการคว่ำบาตรอิรักในการค้าน้ำมัน

มีรายงานจาก ก.ต่างประเทศเมื่อวันที่ 23 มี.ค. 2543 ว่าทางตำรวจสหรัฐฯได้พบหลักฐานว่านายอำนาจ วรชาติ ได้ใช้ชื่อย่อว่า TED ปฏิบัติการเป็นโบรกเกอร์ จัดซื้อน้ำมันจากอิรักโดยผิดกฎหมาย โดยนายอำนาจได้จัดตั้งบริษัทในสิงคโปร์ชื่อ บริษัท ฮิลลิออง เทรดิง เพื่อรับซื้อน้ำมัน ส่วนนายสุรศักดิ์ทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนเงินค้ำประกันซื้อขายครั้งนี้ ได้มีการใช้เอกสารใบรับรองถิ่นกำเนิดปลอมว่าเป็นน้ำมันจากอิหร่าน แต่ข้อเท็จจริงเป็นน้ำมันจากอิรัก และนายไซมอน ตัน ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำนาจในการรับและจัดทำสัญญา ระหว่างบริษัทฮิลลิออง เทรดิง กับนาย Shevock สายลับของศุลกากรสหรัฐฯ ที่ได้ติดตามการลักลอบค้าน้ำมันเถื่อนมานานกว่า 4 ปี แต่สามารถจับได้ครั้งนี้เนื่องจากนักธุรกิจทั้งสองได้โอนเงินสดจากไทยจำนวน 7.5 หมื่นดอลลาร์สหรัฐฯไปฝากในบัญชีนักธุรกิจของสหรัฐฯ ซึ่งที่จริงเป็นสายลับศุลกากรของสหรัฐฯ คือนาย Shevock ความผิดตามกฎหมายสหรัฐฯในคดีอาญาเช่นนี้ ผู้กระทำควรมีโทษจำคุกไม่เกิน 12 ปี ปรับไม่เกิน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนคดีแพ่งมีโทษปรับ 2.75 แสนดอลลาร์สหรัฐฯต่อการทำผิดแต่ละครั้ง การทำผิดครั้งนี้สหรัฐฯถือว่าเป็นความผิดที่ร้ายแรงซึ่งทางการสหรัฐฯได้จัดทนายให้แล้ว และในวันที่ 27 มี.ค. มีการพิจารณาประกันตัวและวันที่ 18 เม.ย.2543 จึงจะพิจารณาคดีเป็นครั้งแรก รายงานข่าวกล่าวว่าการต่างประเทศไทยได้ดำเนินการช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ด้านพรรคความหวังใหม่แม้จะให้สัมภาษณ์ว่าไม่ทราบและไม่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปสหรัฐฯของนายสุรศักดิ์ แต่ก็ได้ส่งนายลิขิต อีรวินดิน รองเลขาธิการพรรคไปให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย

การจับกุม 3 ผู้ต้องหาดังกล่าว นับเป็นความเคลื่อนไหวล่าสุดของสหรัฐฯ ในการปราบปรามผู้ลักลอบค้าน้ำมัน หลังจากเมื่อวันที่ 3 ก.พ. 2543 ที่กองทัพสหรัฐฯได้ปฏิบัติการจับเรือบรรทุกน้ำมันออลกา เนฟ 147 ของรัสเซีย ซึ่งเดินทางออกมากจากบริเวณอ่าวเปอร์เซีย (กรุงเทพธุรกิจ, มติชน 24-260343, สยามรัฐ 250343)

ความเคลื่อนไหวด้านการเมืองการปกครอง

1. ความเคลื่อนไหวประเด็นร้อนด้านการเมืองการปกครอง

1.1 การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา : ประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของการเมืองการปกครองไทย

1.1.1 การเลือกตั้ง สว. 4 มี.ค. 2543 -บรรยากาศใหม่ของการปฏิรูปการเมือง

นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองไทยที่ประชาชนได้เลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และเป็นการจัดการเลือกตั้งที่ไม่ได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ ก.มหาดไทย แต่เป็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ปราบกฏว่าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศต่างพากันออกไปใช้สิทธิมากที่สุดเป็นประวัติการณ์ถึงร้อยละ 60.07 ทั้งนี้ส่วนหนึ่งมาจากข้อกำหนดในกฎหมายที่ให้ผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องเสียสิทธิทางการเมืองบางประการ มีรายงานข่าวว่าประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดจำนวนมากต่างพากันเดินทางตั้งแต่เช้าวันศุกร์ที่ 3

มี.ค. จนนายยุวรัตน์ กมลเวชช คณะกรรมการการเลือกตั้งฝ่ายควบคุมดูแลการเลือกตั้ง ต้องออกมาขอโทษประชาชนว่า ไม่คิดว่าจะมีผู้คนเดินทางไปใช้สิทธิมากขนาดนี้จึงไม่ได้ประสานกับการรถไฟและบริษัทขนส่ง (ไทยโพสต์ 050343) ในกรุงเทพฯและปริมณฑล ประชาชนออกไปใช้สิทธิกันอย่างล้นหลามส่งผลให้การจราจรติดขัดในหลายพื้นที่ (กรุงเทพฯธุรกิจ 050343) มีการวิเคราะห์กันว่า การที่ประชาชนออกไปใช้สิทธิจำนวนมากอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ถือเป็นอาการจุดประกายความหวังเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมืองขึ้นมาใหม่ (มติชน 050343)

เวลา 16.00 น. วันที่ 4 มี.ค.นายยุวรัตน์ กมลเวชช แถลงมติที่ประชุม กกต. เกี่ยวกับการประกาศผลการเลือกตั้งส.ว.ว่า 1) เมื่อมีการประกาศผลการนับคะแนนแล้ว บุคคลใดจังหวัดใดไม่มีปัญหา และกกต. เห็นชอบโดยเอกฉันท์ ก็จะมีการประกาศผลการเลือกตั้ง 2) กรณีที่บุคคลใดหรือการเลือกตั้งในจังหวัดใดมีปัญหา โดยกกต. มีความเห็นว่าไม่ควรประกาศ กกต. ก็จะสืบสวนสอบสวนโดยเร็วเพื่อจะได้วินิจฉัยต่อไป 3) ในกรณีมีการเลือกตั้งใหม่ กกต. จะได้อินิจฉัยว่าผู้สมัครรายเดิมคนใดมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งใหม่หรือไม่อีกด้วย ซึ่งกกต.จะได้อินิจฉัยอีกครั้ง (ไทยโพสต์ 050343)

สำหรับผลการเลือกตั้ง มีการตั้งข้อสังเกตว่ามีคนดีมีชื่อเสียงได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นจำนวนมากอย่างผิดคาด ขณะเดียวกันก็มีการทุ่มซื้อเสียงมากในหลายแห่งเช่นกัน (ไทยโพสต์, มติชน 050343) สื่อมวลชนระบุบุคคลตัวอย่างที่ได้รับเลือก เช่น นายมนตรี สินทวิชัย ส.ว.สมุทรสงครามซึ่งมี ส.ว.ได้เพียงคนเดียว แสดงถึงการใช้ดุลพินิจของประชาชนในการเลือกตั้ง นายทองใบ ทองเปาด์ (มหาสารคาม) นางเตือนใจ ดีเทศน์ (เชียงใหม่) นางประทีป อึ้งทรงธรรม นายนจอน อึ้งภากรณ์ และนายวัลลภ ตังคณานุก์ษ (กทม.) ซึ่งนับว่าเป็นมิติใหม่ของการเมืองไทยที่บุคคลซึ่งไม่มีฐานคะแนนเสียง ไม่ได้ใช้อำนาจเงินตรา มิได้อยู่ในเส้นสายสัมพันธ์ของนักการเมืองแต่อย่างใด สามารถประสพชัยชนะในการเลือกตั้งได้ (กรุงเทพฯธุรกิจ 09,110343)

ก.มหาดไทยได้เปิดเผยรายละเอียดการเลือกตั้ง ส.ว.ที่ผ่านมาว่ามีประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนทั้งสิ้น 24,216,759 คนจากผู้มีสิทธิในบัญชีรายชื่อทั้งสิ้น 40,317,201 คนหรือประมาณร้อยละ 60.07 ของผู้มีรายชื่อ ส่วนจำนวนรวมทั้งหมดของผู้มีสิทธิเลือกตั้งส.ว.ครั้งนี้มีทั้งสิ้น 40,397, 337 คน โดยรวมผู้มีสิทธิลงคะแนนในต่างประเทศด้วย ส่วน กทม. นั้นมีผู้มาใช้สิทธิร้อยละ 62.46 ผู้ได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนสูงสุดสามอันดับแรกคือนายปราโมทย์ ไ้ก่ก๊ต จำนวน 423,697 คะแนน รองลงมาคือนายดำรง พุฒตาล และนายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง 389,356 คะแนนและ 197,557 ตามลำดับ (กรุงเทพฯธุรกิจ 060343)

วันที่ 9 มี.ค.2543 นายยุวรัตน์ กมลเวชช ซึ่งถึงขั้นตอนการประกาศรายชื่อ ส.ว.ว่า หลังจากที่นายธีรศักดิ์ กรรณสูต ประธาน กกต.ลงนามรับรองแล้ว ก็จะออกไปรับรองการเป็น ส.ว.ใหม่ ขณะเดียวกันก็จะประสานแจ้งไปทางรัฐบาลเพื่อทราบ ส่วน ส.ว.ใหม่จะไปรายงานตัวเมื่อใดนั้น เป็นเรื่องของรัฐสภา สำหรับ ส.ว.ที่ได้รับการรับรองจาก กกต. สามารถมารับหนังสือรับรองได้ตั้งแต่วันที่ 9 มี.ค. และว่าการคัดค้านหลังการประกาศรับรองรายชื่อ สามารถทำได้ภายใน 30 วัน ถึงแม้ว่าจะอยู่ในวาระ 6 ปี แต่หากมีหลักฐานที่พอเชื่อได้ว่าก่อนดำรงตำแหน่งมีการกระทำความผิดกฎหมายการเลือกตั้งก็สามารถคัดค้านได้ (เดลินิวส์ 100343)

1.1.2 กกต. แหวน ส.ว.ทุจริต

ก่อนหน้าวันที่ 4 มี.ค.2543 ซึ่งเป็นวันเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา นายสวัสดิ์ โชติพานิช กกต.ฝ่ายสืบสวนสอบสวน เปิดเผยหลังการประชุมร่วมกับฝ่ายสืบสวนสอบสวนว่า ได้รับรายงานว่าอาจจะมีการทุจริตเลือกตั้งเข้ามา โดยเฉพาะการเตรียมเงินซื้อเสียงในจังหวัดใหญ่ๆ ซึ่งทางกกต.ได้ส่งทีมสืบสวนสอบสวนจากส่วนกลางลงพื้นที่จำนวน 4 ทีม เนื่องจาก กกต. จังหวัดหลายแห่งสู้อิทธิพลท้องถิ่นไม่ไหว เจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นก็พึ่งพาไม่ได้ ส่วนนายธีรศักดิ์ กรรณสูต ประธาน กกต. บอกว่า การเลือกตั้งส.ว.ต้องเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม และย้ำว่าหากไม่สุจริตทางกกต.จะไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นอำนาจของ กกต.ตามกฎหมาย (กรุงเทพฯธุรกิจ 020343)

อย่างไรก็ตาม หลังวันเลือกตั้ง ผู้สมัคร ส.ว.รวมทั้งประชาชนจำนวนมาก มาร้องเรียนเพื่อให้ระงับการประกาศผลการเลือกตั้ง ในหลายจังหวัด เช่น จ.ชัยภูมิ หนองบัวลำภู นนทบุรี สุพรรณบุรี ศรีสะเกษ มหาสารคาม สมุทรปราการ ฯลฯ ซึ่งคำร้องเรียนก็เกี่ยวกับการซื้อเสียงโดยมีการนำเงินที่แจกและพยานบุคคลมาด้วย (ผู้จัดการ070343, เดลินิวส์ 100343)

วันที่ 8 มี.ค.2543 กกต.ประกาศรายชื่อ ส.ว. อย่างเป็นทางการใน 11 จังหวัด (กทม. สิงห์บุรี ระนอง ลำพูน นราธิวาส ปัตตานี พัทลุง สตูล กำแพงเพชร ปทุมธานี และประจวบคีรีขันธ์) เนื่องจากมีข้อมูลพร้อม จึงนำมาพิจารณาก่อนจังหวัดอื่นๆ (มติชน 090343) ใน กทม. กกต.กลางยังไม่ประกาศรับรองว่าที่ ส.ว. ของ กทม. จำนวน 3 คนได้แก่ นายชัชวาลย์ คงอุดม นายวิเชียร เตชะไพบูลย์ และพล.ต.ท. ทิพย์รัตน์ ซึ่งนายสถาพร สันติบุตร รองเลขาธิการ กกต. ชี้แจงว่าเนื่องจากมีประชาชนร้องเรียนเข้ามาค่อนข้างมากกว่าผู้สมัครทั้ง 3 คน มีการทุจริตเลือกตั้ง ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวของกกต.ทำให้ได้รับข้อตกไม่กล้าลงใจจากกลุ่มประชาชนในเขต กทม.ประมาณ 30 คน ฐานที่มิความกล้าหาญตัดสินใจประกาศรับรองรายชื่อ ส.ว. ด้วยความยุติธรรม (เดลินิวส์ 100343) ในขณะที่ผู้สมัครที่ถูกกกต.ไม่ประกาศชื่อรับรองประกาศจะฟ้องร้อง กกต. (ไทยโพสต์100343)

หลังจากนี้ กกต. ได้ทยอยประกาศรับรองและไม่รับรองส.ว.จนถึงวันที่ 15 มี.ค. โดยได้ประกาศแหวนว่าที่ส.ว.ชุดใหญ่ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดนักการเมืองหลายคนด้วยกัน เช่น นางชวีวรรณ ขจรประศาสน์ (นนทบุรี) ภรรยาพล.ต. สนั่น รมต.มหาดไทย นางมลวิทย์ เงินหมื่น (อุบลราชธานี) ภรรยานายสุทัศน์ เงินหมื่น รมต.ยุติธรรม พล.ต.ม.บุญฤทธิ รัชชกร(สระบุรี) อดีตประธานที่ปรึกษา พล.ต.สนั่น ฯลฯ (ไทยโพสต์ 13,160343, มติชน, กรุงเทพธุรกิจ 160343) สำหรับว่าที่ ส.ว.ที่ถูกแหวนชื่อก็ทยอยกันเข้ามาให้คำชี้แจง (มติชน 150343)

วันที่ 20 มี.ค.2543 กกต.ได้ประกาศรับรองว่าที่ ส.ว.อย่างเป็นทางการจำนวน 122 คนจากทั้งหมด 200 คน ส่วนอีก 78 คนจะต้องมีการเลือกตั้งใหม่ภายใน 40 วันนับตั้งแต่วันประกาศให้มีการเลือกตั้ง (21มี.ค.2543) นายยุวรัตน์ กมลเวชช ซึ่งแจ้งว่ากกต.มีมติเป็นเอกฉันท์ที่จะจัดการเลือกตั้งใหม่ใน 35 จังหวัด ได้แก่ ชัยนาท ตราด นครนายก ปราจีนบุรี มุกดาหาร อ่างทอง อำนาจเจริญ ชัยภูมิ นครปฐม อุตรดิตถ์ ชลบุรี ลำปาง หนองคาย (เลือกตั้งใหม่ทั้งจังหวัด 13 จังหวัด) ะยอง สระบุรี สุพรรณบุรี กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ร้อยเอ็ด สุรินทร์ เชียงราย นครสวรรค์ นนทบุรี มหาสารคาม กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ เพชรบูรณ์ สกลนคร สงขลา สมุทรปราการ สุราษฎร์ธานี บุรีรัมย์ อุตรดิตถ์ อุบลราชธานี และนครราชสีมา ซึ่งในการเลือกตั้งครั้งนี้จะมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 30 ล้านคนใน 60,000 หน่วยเลือกตั้ง (กรุงเทพธุรกิจ, ไทยโพสต์ 210343, สยามรัฐ 250343) และจากการประชุมในวันที่ 24 มี.ค. 2543 กกต.มีมติจัดเลือกตั้ง ส.ว.ใหม่ในวันที่ 29 เม.ย.2543 โดยกำหนดให้มีการลงคะแนนที่หน่วยเลือกตั้งกลางหรือเลือกตั้งล่วงหน้าระหว่างวันที่ 15-17 เม.ย.นี้ ส่วนการเลือกตั้งในต่างประเทศ กกต.ให้อำนาจแก่เอกอัครราชทูตและกงสุลเป็นผู้กำหนดวันเวลาเอง แต่ทั้งนี้บัตรลงคะแนนจะต้องมาถึงไทยก่อนวันที่ 29 เม.ย. (สยามรัฐ 250343, มติชนสุดสัปดาห์ 280343)

1.1.3 ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งส.ว.และการทำงานของกกต.

ระหว่างวันที่ 5-6 มี.ค.2543 สวนดุสิตโพลสอบถามความคิดเห็นของคนทม.และปริมณฑลทุกสาขาอาชีพจำนวน 2,179 คน เรื่อง "บทเรียนจากการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา" พบว่าในภาพรวมพอใจผู้ได้รับเลือกตั้งร้อยละ 62.36 พอใจการปฏิบัติงานของ กกต. ร้อยละ 44.30 และจุดเด่นของการเลือกตั้งส.ว.ครั้งนี้ร้อยละ 55.81 ระบุว่าเป็นเรื่องของความตื่นตัวของประชาชนที่ออกไปใช้สิทธิกันมาก ส่วนจุดด้อยที่ต้องแก้ไขอันดับหนึ่ง ร้อยละ 36.87 คือการซื้อสิทธิ/ทุจริตการเลือกตั้งกันมาก (กรุงเทพธุรกิจ, ผู้จัดการ 070345) วันเดียวกันทางเอแบคโพลก็จัดสำรวจความเห็นจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,180 ตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 44.4 พอใจผลการเลือกตั้ง ร้อยละ 60.2 พอใจการออกไปใช้สิทธิของประชาชน ร้อยละ 43.6 พอใจการทำงานของกกต. และร้อยละ 31.6 ค่อนข้างมั่นใจในการทำงานของส.ว.ชุดนี้ สำหรับหน้าที่สำคัญเร่งด่วนของส.ว.ชุดใหม่ที่ต้องการให้ดำเนินการนั้นร้อยละ 90.2 ระบุให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูงที่ทุจริต และร้อยละ 62.1 ต้องการให้ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล (กรุงเทพธุรกิจ 080343)

1.2 เลขาฯ ปชป. เคลื่อนไหวผนวกกิจสังคม "ชวน" ระบุ "เป็นความศรัทธา" ที่จะมาร่วม

วันที่ 22 มี.ค.2543 เวลา 16.05 น. พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ รองนายกรัฐมนตรี และรมต.มหาดไทย ในฐานะเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์เดินทางไปยังบ้านพักนายมนตรี พงษ์พานิช อดีตหัวหน้าพรรคกิจสังคม ซึ่งหลังจากหารือกันแล้วได้ร่วมกันแถลงข่าวโดยพล.ต.สนั่น บอกว่ามาเชิญนายมนตรี และส.ส.พรรคกิจสังคม เข้าสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ทั้งนี้ได้มีการขอร้องและพูดคุยกับ ส.ส.กลุ่มนายมนตรีทุกคน จนมีมติร่วมกันว่า ส.ส.จากกลุ่มนายมนตรี 24 คน จะย้ายไปอยู่ประชาธิปัตย์ ส่วนนายมนตรีพอใจที่ถูกพรรคเป็นฝั่งเป็นฝา สำหรับตนเองปฏิเสธที่จะลงเลือกตั้งเนื่องจากปัญหาสุขภาพแต่พร้อมที่จะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาพรรคเท่านั้น การดำเนินการดังกล่าวได้รับการวิจารณ์จากนายนิรันดร์ นาเมืองรักษ์ ส.ส.ร้อยเอ็ด กลุ่มวังน้ำเย็นของนายเสนาะ เทียนทอง ว่าหากพรรคอื่นกระทำได้กล่าวพรรคประชาธิปัตย์จะกล่าวหาว่าเป็นคนไม่มีอุดมการณ์ แต่ถ้าย้ายไปพรรคประชาธิปัตย์จะเป็นคนมีอุดมการณ์ ส่วนนายอดิศร เพียงเกษ รองหน.พรรคความหวังใหม่ บอกว่า นายชวน หลีกภัย นายกฯ และหน.พรรคประชาธิปัตย์ไม่มีสิทธิวิจารณ์ใครอีกแล้ว เพราะไม่มีความชอบธรรมตั้งแต่เอากลุ่มเก่าเข้าร่วมรัฐบาลแล้ว(สยามรัฐ, ไทยรักไทย, มติชน 23 0343) ส่วนนายกฯชวน หลีกภัย ปฏิเสธว่าประชาธิปัตย์ไม่ได้ "ดูด" หรือ "สูบ" พรรคกิจสังคมกลุ่มนายมนตรี อย่างที่พรรคอื่นกำลังกระทำอยู่ แต่เป็นความศรัทธาที่จะมาเข้าร่วมกับพรรคโดยไม่มีข้อแม้ ซึ่งเรื่องนี้คณะกรรมการบริหารพรรคจะพิจารณาอีกครั้งว่าจะรับหรือไม่ (กรุงเทพธุรกิจ140343)

1.3 พล.ต.สนั่น เจอข้อหาแจ้งเท็จเงินกู้ 45 ล้าน ถึงขั้นหลุดทุกตำแหน่งการเมือง

วันที่ 28 มี.ค.2543 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)ภายใต้การดูแลของคณะทำงานที่มีนายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม ซึ่งรับผิดชอบตรวจสอบทรัพย์สินส.ส.และส.ว.เป็นหัวหน้า ได้ลงมติเอกฉันท์ 9 ต่อ 0 เสียง ระบุว่าพล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จซึ่งป.ป.ช.มั่นใจหลักฐาน-สำนวนมัดแน่น และขั้นตอนต่อนี้คือการส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญมาตรา 295 เพื่อวินิจฉัยชี้ขาดถอดถอนพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองทุกตำแหน่งและห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีก 5 ปี ซึ่งในขั้นตอนศาลรธน.จะเปิดโอกาสให้พล.ต.สนั่น ได้ชี้แจงอีกครั้ง (มติชน 290343) ผู้จุดประเด็นดังกล่าวคือนายอดิศร เพียงเกษ ส.ส.ขอนแก่น พรรคความหวังใหม่ ซึ่งนำเรื่องเงินกู้ 45 ล้านบาท ระหว่างพล.ต.สนั่น

กับบริษัทเอเอสเอส ออโต้ เซอร์วิส จำกัด มาอภิปรายไม่ไว้วางใจระหว่างวันที่ 15-19 ธ.ค.2542 โดยตั้งข้อสงสัยว่ามีเจตนา และพล.ต.สนั่นก็ไม่สามารถชี้แจงได้ชัดเจน หลังจากนั้นสื่อมวลชนได้เกาะติดประเด็นดังกล่าว นายอดิศรจึงขยายผลโดยยื่นเรื่องให้ป.ช.สอบโดยคณะกรรมการการป.ช.ได้มีมติให้ตรวจสอบเรื่องนี้เมื่อปลายปี 2542 (มติชน 290343)

ระหว่างที่ป.ช.ดำเนินการสอบสวน ประชาชาติธุรกิจได้ตรวจสอบพบเอกสารสำคัญคือสมุดและงบกำไรขาดทุนของบริษัท เอเอสเอส ออโต้ เซอร์วิส ในปี 2540 และ 2541 ซึ่งไม่ปรากฏข้อความใดที่ระบุถึงการให้กู้ยืมเงิน 45 ล้านบาทแก่พล.ต.สนั่น ทำให้สามารถตั้งข้อสังเกตได้ 2 ประการคือ 1) อาจไม่ใช่การกู้ยืมแต่เป็นสัญญาเงินกู้ที่สร้างขึ้นเพื่อมิให้ดูว่ามีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นโดยพิสูจน์ที่มาไม่ได้ 2) กรรมการของบริษัทให้กู้เงินโดยพลการ จึงไม่มีการลงบัญชีไว้ซึ่งเสี่ยงต่อข้อหาข้อโกง และมีผลต่อการเสียภาษีนิติบุคคลของบริษัทด้วย (มติชน 290343)

วันที่ 29 มี.ค.2543 พล.ต.สนั่น ประกาศลาออกจากตำแหน่งรองนายกฯ รมต.มหาดไทย และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ยังคงดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคประชาธิปไตยและประกาศว่าจะสนับสนุนนายเกษมให้กลับเข้ามาเป็นนายกฯอีกสมัยหนึ่งให้ได้ และหากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าผิดก็พร้อมเลิกเล่นการเมือง ส่วนทางด้านนายโสภา อรุณินท์ ประธาน ป.ช.ชี้แจงว่าคณะกรรมการจะจัดประชุมในวันที่ 30 มี.ค. เพื่อรับรองผลการพิจารณาความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของพล.ต.สนั่น หลังจากนั้นจะส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย (กรุงเทพธุรกิจ 300343)

การลาออกจากตำแหน่งทางการเมืองทุกตำแหน่งของพล.ต.สนั่นดังกล่าว บทบรรณาธิการของน.ส.พ.กรุงเทพธุรกิจ ระบุว่าเพราะจำนนต่อหลักฐาน ไม่ใช่เป็นการแสดงสปิริตแต่อย่างใด และเป็นการจงใจกระทำผิดหลังจากที่มีการจัดตั้ง ป.ช. ขึ้นแล้ว จึงควรดำเนินการตรวจสอบให้ถึงที่สุดเพื่อความศักดิ์สิทธิ์ของรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่เพียงลาออกแล้วก็จบเรื่องกันไป (กรุงเทพธุรกิจ 300343)

2 .ความเคลื่อนไหวด้านการเมืองการปกครองในต่างประเทศ

2.1 การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในไต้หวัน นโยบายที่มีต่อจีน และชะตากรรมของหลี่ เต็ง ฮุย

วันที่ 18 มี.ค. 2543 ไต้หวันหรือจีนไทเปมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่สำคัญยิ่งนั่นคือการเลือกตั้งประธานาธิบดีคนใหม่ ซึ่งผู้สมัครลงเลือกตั้งชิงตำแหน่งประธานาธิบดีของไต้หวันมีหลายคนด้วยกัน ได้แก่ นาย เหลียน ซาน (เหลียนเจี้ยน) รองประธานาธิบดีผู้สมัครพรรคก๊กมินตั๋งของรัฐบาล ซึ่งหากได้รับเลือกตั้งจะมีประธานาธิบดีคนเก่าคือนายหลี่ เต็ง ฮุย เป็นเงาอยู่เบื้องหลังในการดำเนินนโยบายทางการเมือง โดยเฉพาะนโยบาย "รัฐกับรัฐในกรณีพิเศษ" กับจีน ผู้สมัครอีกท่านหนึ่งคือ สั่ง อู๋หยู อดีตผู้ว่าการมณฑลไต้หวัน และอดีตรองพรรคก๊ก มิน ตั๋ง ได้ลาออกจากพรรคลงสมัครในนามอิสระไม่สังกัดพรรคใด ซึ่งทำให้ความไม่พอใจให้แก่ นายหลี่เต็งฮุยมากเพราะเท่ากับมาแย่งคะแนนเสียงของพรรคก๊กมินตั๋งด้วยกัน นโยบายของสั่ง อู๋หยู กรณีจีนกับไต้หวันคือ ให้ความสัมพันธ์ระหว่างไต้หวันกับจีนเป็นไปในลักษณะกึ่งระหว่างประเทศที่มีอธิปไตยของรัฐบาลอยู่ในระดับสูง และเสนอข้อตกลงที่จะรวมกับจีนภายใน 50 ปี (ไทยโพสต์ 160343, มติชน 170343)

ผู้สมัครรายที่ 3 คือ นายเจิน ฮุยเปียน อดีตผู้ว่านครไทเป ผู้นำพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า (ดีพีที : มินจินตั๋ง) ได้รับความนิยมเนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากลี หยวน-เซห์ (หลี่หยวนสี่อ) นักเคมีชั้นนำของไต้หวันผู้ได้รับรางวัลโนเบล และนายลี ระบุว่า จะลาออกจากอคาดีเมีย ซินิกา สถาบันการศึกษาสูงสุดของไต้หวัน เพื่อมาเป็นหนึ่งในคณะที่ปรึกษาของเจิน ร่วมกับอธิการบดี 4 มหาวิทยาลัย และบรรดานักธุรกิจชั้นนำที่มีความสำคัญมาก เพราะสังคมจีนจะให้ความเคารพต่อปัญญาชน นโยบายของเจินต่อจีนคือต้องการให้ไต้หวันแยกตัวเป็นอิสระมีความสัมพันธ์แบบรัฐต่อรัฐ (ไทยโพสต์ 160343, มติชน 170343)

การเลือกตั้งในไต้หวันเมื่อวันที่ 18 มี.ค. 2543 เป็นการเลือกตั้งครั้งที่ 2 หลังจากเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งแรกในปี 2539 โดยนายหลี่ เต็ง ฮุย ได้เป็นประธานาธิบดีคนแรกของไต้หวันที่มาจากการเลือกตั้งหลังจากที่นายเจียง ไค เช็ก และลูกชายคือนายเจียงจิงกั๋ว ใช้อำนาจเผด็จการมีพรรคก๊กมินตั๋งเพียงพรรคเดียวปกครองประเทศ และนายหลี่ เต็ง ฮุย ได้รับเลือกจากนายเจียง จิง กั๋ว ให้เป็นประธานาธิบดีต่อจากตน (มติชน 170343) ในการเลือกตั้งวันที่ 18 มี.ค. นายหลี่ เต็ง ฮุย ไม่ลงสมัครแต่เปิดโอกาสให้นายเหลียน ซาน รองประธานาธิบดีลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคก๊กมินตั๋ง (ไทยโพสต์ 160343, มติชน 170343)

ผลการเลือกตั้งในวันที่ 18 มี.ค. ปรากฏว่า นายเจิน ฮุยเปียน และผู้สมัครรองประธานาธิบดีของพรรคดีพีที คืออันเนตต์ หลู ชนะคะแนนเสียงมาเป็นอันดับหนึ่งคือร้อยละ 39.3 ซึ่งบทบรรณาธิการของ น.ส.พ.ยูไนเต็ดระบุว่านายเจิน ฮุยเปียน เป็นประธานาธิบดีเสียงข้างน้อยเพราะในสภานิติบัญญัติ พรรคดีพีทีมีที่นั่งเพียง 70 ที่นั่งในจำนวนทั้งหมด 225 ที่นั่ง ส่วนผู้สมัครอิสระที่ทาคะแนนไล่หลังนายเจินมาเป็นอันดับสองคือนายเจมส์ ฮุงได้ร้อยละ 36.84 ส่วนนายเหลียน ซาน จากพรรคก๊กมินตั๋งมาเป็นอันดับ 3 ได้ร้อยละ 23.1 นับเป็นความพ่ายแพ้ของพรรคก๊กมินตั๋งที่ครองอำนาจในไต้หวันมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1949 (ผู้จัดการ 200343)

วันที่ 19 มี.ค.นายเงินประกาศว่าจะแต่งตั้งให้ลี หยวน-เซห์เป็นนายกรัชมมนตรี ทั้งนี้ต้องได้รับการรับรองจากสภานิติบัญญัติ นอกจากนี้หลังทราบผลการเลือกตั้ง นายเงินยังประกาศว่าพร้อมที่จะเดินทางไปจีนหรือให้ประธานาธิบดีเจียงเจ๋อหมินของจีนเดินทางมาไต้หวัน และสัญญาว่าจะไม่นำทฤษฎีถือว่าจีนและไต้หวันต่างก็เป็นรัฐหรือ "ทฤษฎี 2 รัฐ" ของประธานาธิบดีหลี่ เต็ง ฮุยที่จะฟื้นตำแหน่งมาใช้ต่อ (ผู้จัดกร 200343) แต่จากการที่จีนยื่นกรณไม่เจรจาใดๆ กับนักการเมืองและพรรคการเมืองที่มีจุดยืนสนับสนุนการแยกตัวเป็นเอกราชของไต้หวันนั้น พรรคดีพีพีได้แสดงท่าทีว่าพร้อมที่จะยกเลิกนโยบายแยกตัวเป็นเอกราช ซึ่งนายชิน จี นักวิชาการจากสมาคมไต้หวันศึกษาของจีนวิเคราะห์ว่าจีนและไต้หวันต้องลดท่าทีที่แข็งกร้าวต่อกัน และอุปสรรคสำคัญต่อการเจรจาความสัมพันธ์คือการตีความคำว่า "จีนเดียว" ซึ่งจีนค่อนข้างจะยึดหยุ่นในขณะที่นายเงิน ฮุยเปียนยังไม่แสดงท่าทีชัดเจน (กรุงเทพธุรกิจ 240343)

สำหรับหลี่ เต็ง ฮุย นั้นหลังการเลือกตั้งถูกตำหนิอย่างรุนแรงจากผู้นับสนุนพรรคว่าเป็นตัวการทำให้ภาพพจน์ของพรรคตกต่ำลง และเป็นสาเหตุที่ทำให้พรรคก๊กมินตั๋ง พ่ายแพ้การเลือกตั้ง ฝูงชนได้มาชุมนุมหน้าทำการพรรคเรียกร้องให้นายหลี่ เต็ง ฮุย ลาออกจากตำแหน่ง นายหวัง เหว่ยเงิน โฆษกพรรคก๊กมินตั๋ง ได้แถลงเมื่อวันที่ 23 มี.ค.2543 ว่านายหลี่ เต็ง ฮุย จะประกาศอย่างเป็นทางการในการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคลาออกจากตำแหน่งประธานพรรค ในวันที่ 24 มี.ค.2543 แต่ยังคงดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีต่อไปจนกว่านายเงิน ฮุยเปียนจะเข้าพิธีสาบานตนเข้ารับตำแหน่งในวันที่ 20 พ.ค.2543 (กรุงเทพธุรกิจ 240343)

ความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา

1. ความเคลื่อนไหวด้านการปฏิรูปการศึกษา

1.1 ก.ศึกษาเริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน 12 ปี ในปี 2545

นางอารีรัตน์ วัฒนสิน รองอธิบดีกรมวิชาการ เปิดเผยว่า คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาของก.ศึกษา ได้เห็นชอบร่างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่กรมวิชาการในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีเสนอคือ กำหนดหลักสูตรเป็นกลุ่มวิชามาตรฐาน 8 กลุ่มวิชา ได้แก่ สุขศึกษาและพลศึกษา ทัศนศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การงานและอาชีพ และภาษาต่างประเทศ ไว้ตลอดการศึกษา 12 ปี ซึ่งแต่ละกลุ่มวิชาจะประกอบด้วย วิชาบังคับ วิชาเลือก และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

และกล่าวเพิ่มเติมว่า หลักสูตรใหม่นี้มุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่เป็นมาตรฐานทั้งระบบของช่วงชั้นระดับการศึกษาและผลการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน มากกว่าวัดโดยประเมินผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากคะแนนสอบอย่างเดียว หลักสูตรของแต่ละช่วงชั้นจะต้องมีส่วนโครงสร้างกลุ่มวิชาที่เหมาะสมด้วย กล่าวคือ ประถม 1-3 เรียนวิชาบังคับ 100 เปอร์เซ็นต์ ในเวลา 800 ชั่วโมง ชั้นประถม 4-6 เรียนโครงสร้างวิชาบังคับ 95 เปอร์เซ็นต์ และวิชาเลือก 5 เปอร์เซ็นต์ ในเวลา 1,000 ชั่วโมง ชั้นมัธยม 1-3 ศึกษาวิชาบังคับ 50-60 เปอร์เซ็นต์ วิชาเลือก 40-50 เปอร์เซ็นต์ ในเวลา 1,200 ชั่วโมง เรียนต่อชั้นปี และชั้นมัธยม 4-6 ศึกษาวิชาบังคับ 25-30 เปอร์เซ็นต์ วิชาเลือก 70-75 เปอร์เซ็นต์ในเวลา 1,200-1,500 ชั่วโมงเรียน ทั้งนี้ การจัดโครงสร้างดังกล่าวเพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดหลักสูตรการเรียนในสถานศึกษาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภูมิประเทศและความต้องการของคนในท้องถิ่น และเพิ่มเติมว่าการบังคับใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับใหม่นี้จะเริ่มทยอยใช้ตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นไป โดยในชั้น ป.1, ป.4, ม.1 และ ม.4 เริ่มใช้หลักสูตรใหม่ปี 2545 ชั้น ป.2, ป.5, ม.2 และ ม.5 ในปีการศึกษา 2546 และปีการศึกษา 2547 บังคับใช้ทุกระดับชั้น (ไทยโพสต์ 020343)

1.2 กมธ.การศึกษา เสนอความเห็นด้านการปรับโครงสร้างองค์กร/หน่วยงานด้านการศึกษาต่อสำนักงานปฏิรูปการศึกษา

นายวัลลภ สุวรรณดี อธิการบดี ม.เกษมบัณฑิต ในฐานะประธานอนุกรรมการกลุ่มรับฟังความคิดเห็น คณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) เปิดเผยภายหลังเข้าพบคณะกรรมการกมธ. การศึกษา สภาผู้แทนราษฎร (กมธ.) ว่า กมธ. เสนอว่าการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องเชื่อมโยงกับการจัดการศึกษาของเอกชนและองค์กรท้องถิ่น โดยเห็นว่าต้องมีความยืดหยุ่นในการกำหนดเขตพื้นที่ ซึ่ง สปศ. ก็เห็นด้วยกับกมธ.แต่ที่ผ่านมาที่มีข่าวคราวทางสื่อมวลชนว่ามีกำหนดเขตพื้นที่ใน 4 จังหวัดนั้น นายวัลลภระบุว่าผลงานการวิจัยของสปศ.ซึ่งต้องมีการศึกษาต่อไป

สำหรับการจัดระบบครู คุณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา กมธ.เห็นว่า องค์กรวิชาชีพที่จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ต้องเป็นอิสระอย่างแท้จริง และควรอยู่ใต้การกำกับนโยบายของรัฐ ส่วนแนวทางการได้มาซึ่งใบประกอบวิชาชีพครูนั้น กมธ.เสนอให้ สปศ.ศึกษาถึงแนวทางการได้ใบประกอบวิชาชีพครูและการพัฒนาครูในบางฐานะ เช่น ครูตำรวจตระเวนชายแดน ครูชายแดน ต้องชัดเจน

และบัญชีเงินเดือนครูต้องแยกต่างหาก นอกจากนี้ กมธ.ยังเสนอให้ สปศ.กำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในเรื่องคู่มือการศึกษา ภาษการศึกษา และเรื่องการจัดสรรเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการเรียนในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งขอความชัดเจนในประเด็นต่างๆ คือหลังจากยุบรวม 14 หน่วยงานใน ก.ศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเหลือ 4 องค์กรตามโครงสร้างใหม่แล้ว ขอให้ยุบจริงและประสานองค์กรทั้ง 4 อย่างมีเอกภาพ ส่วนองค์กรที่จะออกไปประกอบวิชาชีพครูนั้นหากจะให้ครูสภาทำหน้าที่ก็ต้องแยกองค์การคำครูสภาออกมาให้ชัดเจน (มติชน, กรุงเทพธุรกิจ 020343)

1.3 นักวิชาการเสนอยุบกรมการปฏิรูปการศึกษา ของ ก.ศึกษา

วันที่ 25 ก.พ.2543 คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา ก.ศึกษา ซึ่งมีนายสมศักดิ์ ปรีศนันท์ทูลเป็นประธาน ได้ร่วมประชุมและมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) อีก 8 ท่าน เข้าเป็นที่ปรึกษาเพิ่มเติมของคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา จากก่อนหน้าที่ซึ่งมีนายวิจิตร ศรีสะอ้าน ประธานกรรมการบริหาร สปศ. เป็นที่ปรึกษาให้กับคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา ก.ศึกษา อยู่แล้ว นายสมพงษ์ จิตระดับ อาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นักวิชาการประจำกรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้เรียกร้องให้คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาของ ก.ศึกษาลดบทบาทหรือยุบไป เพราะมี สปศ.แล้ว และวันที่ 3 มี.ค.2543 นายสมพงษ์ ได้ให้สัมภาษณ์ยืนยันชื่อเรียกร้องให้ ก.ศึกษา ยุบศูนย์ปฏิรูปการศึกษาของ ก.ศึกษา ลง และคืนอำนาจให้กับ สปศ. เพราะจากคำบอกเล่าของนายพนม พงศ์ไพบูลย์ ปลัด ก.ศึกษา ก็บอกว่า ก.ศึกษาได้เตรียมการปฏิรูปการศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้วไปกว่าร้อยละ 80 แล้ว อีกร้อยละ 20 เหลือเพียงปรับระเบียบและโครงสร้างอีกเล็กน้อย เพื่อให้เกิดความั่นคงกลางในการปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริงและลดความสับสนของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ที่หลากหลายของกรมการบริหาร สปศ.ที่หลายคนทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา (มติชน 020343, ไทยโพสต์ 040343)

2. ความเคลื่อนไหวด้านการบริหารการศึกษา

2.1 ครป. มีมติให้ ก.สาธารณสุขผูกพันบุคลากรแพทย์และทันตแพทย์ต่อไปส่วนครุทายาทยังพอมีหวัง

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ รองประธานคณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนของรัฐ (ครป.) เปิดเผยภายหลังการประชุมคณะกรรมการฯ เมื่อวันที่ 10 มี.ค.2543 ว่าที่ประชุมพิจารณาจัดสรรอัตรากำลังทดแทนอัตราเกษียณปกติและโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิตเกษียณก่อนกำหนดให้กับ ก.สาธารณสุขและ ก.ศึกษา โดยสามารถจัดอัตรากำลังเฉลี่ยให้ร้อยละ 18 จากอัตราเกษียณที่กันไว้ร้อยละ 20 ของจำนวนข้าราชการที่เกษียณในหน่วยงานนั้นๆ ทั้งหมด นอกจากนี้ ครป.ยังมีมติให้ ก.สาธารณสุขยกเลิกการทำสัญญาผูกพันบุคลากรด้านการสาธารณสุขทุกสาขาวิชาชีพ ยกเว้นแพทย์และทันตแพทย์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 เป็นต้นไป และให้จัดคดูลงในพื้นที่เฉพาะสาขาที่ขาดแคลนจริงๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ โดยที่มีได้พิจารณาถึงการยกเลิกหรือชะลอโครงการครุทายาทแต่อย่างใด (สยามรัฐ 110343)

อนึ่ง นายสมศักดิ์ ปรีศนันท์ทูล รมต.ศึกษา เผยว่าการจัดสรรและบรรจุครูทดแทนอัตราเกษียณครั้งนี้ จะเน้นบรรจุนักศึกษาวิชาชีพครูที่อยู่ในโครงการสัญญาผูกพันกับ ก.ศึกษา เช่น โครงการครุทายาท และโครงการผลิตครูให้กับโรงเรียนอาชีวศึกษาตั้งใหม่ 149 แห่งของ ก.ศึกษา ทั้งนี้บัณฑิตโครงการครุทายาทที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2542 จำนวน 683 คน จะได้รับการบรรจุตามเงื่อนไขสัญญาทั้งหมด ส่วนกรณีนักเรียนทุนของกรมอาชีวศึกษาและกรมอื่นๆ นั้นให้ขึ้นกับการพิจารณาของคณะกรรมการ ก.ศึกษา (ไทยโพสต์ 140343)

2.2 ครม.มีมติให้พิจารณาหลักการและแนวทางการเป็นมหาวิทยาลัยรัฐนอกระบบราชการใหม่

วันที่ 14 มี.ค.2543 ที่ประชุมครม. มีการพิจารณาเกี่ยวกับหลักการและแนวทางดำเนินการเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนสถานภาพมหาวิทยาลัยรัฐเป็นมหาวิทยาลัยนอกระบบราชการซึ่งเสนอโดยทบวงมหาวิทยาลัยชี้แจงโดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในฐานะรองประธานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ และนายประจวบ ไชยสาส์น รมต.ทบวงมหาวิทยาลัย ปรากฏว่าครม.ส่วนใหญ่รวมทั้งผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นสำนักงานงบประมาณ กรมบัญชีกลาง ก.คลัง ได้แสดงความเห็นคัดค้าน โดยเฉพาะประเด็นการขอเพิ่มค่าใช้จ่ายทั่วไป เนื่องจากเห็นว่ามีการขอผลประโยชน์ตอบแทนเป็นจำนวนมาก ขณะที่ขอลดสิทธิประโยชน์ในรูปแบบการเป็นราชการเอาไว้ด้วย แต่ไม่มีหลักประกันใดๆ ที่จะทำให้คุณภาพบัณฑิตดีขึ้นได้ ทั้งนี้แต่ละมหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณเพิ่มร้อยละ 10 จากฐานเดิมอยู่แล้ว แต่หมวดเงินเดือนกลับมีการเสนอขอเพิ่มงบประมาณเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 60 เสนอขอยกเว้นภาษีเงินได้ที่ต้องส่งรัฐจากรายได้ที่มีมหาวิทยาลัยจัดหาได้ ซึ่งจะถือว่าเป็นส่วนเพิ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา นำไปใช้พื้นฐานในการคำนวณการจัดสรรงบประมาณไม่ได้ เสนอขอลดสิทธิประโยชน์ที่ข้าราชการทั่วไปได้รับเมื่อออกนอกระบบไปแล้วด้วย เช่น เครื่องราชอิสริยาภรณ์ การมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ โดยเฉพาะให้ทบวงราชการต่อเนื่องในการเป็นสมาชิกและรับประโยชน์จากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ดังนั้น ครม.จึงมีมติให้นายอภิสิทธิ์และนายประจวบ เจ้าของเรื่องกลับไปพิจารณาประเด็นต่างๆ ที่เป็นรายละเอียด เช่น การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

ความสามารถในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาประเทศ ส่วนเรื่องงบประมาณนั้นรัฐบาลจะเป็นผู้ดูแลอย่างละเอียด ไม่ปล่อยให้แต่ละมหาวิทยาลัยเผชิญชะตากรรมด้วยตนเอง (ไทยโพสต์ 150343)

3. ความเคลื่อนไหวด้านคุณภาพการศึกษา

3.1 วิฤติคุณภาพบัณฑิตศึกษา ธุรกิจศึกษาเข้าครอบงำ

ผศ. รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร ผู้อำนวยการสำนักฝึกอบรมและบริการสังคม สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา กล่าวถึงสภาพการศึกษา ระดับปริญญาโทในปัจจุบันว่ามีผู้เข้าเรียนเพราะค่านิยมมากกว่าต้องการแสวงหาความรู้อย่างแท้จริง ทำให้เกิดการแสวงหาประโยชน์กันมากขึ้นในหลายสถาบัน ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนทั้งใน กทม.และต่างจังหวัด ซึ่งมีการเปิดรับนักศึกษาทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ มีลักษณะเป็นธุรกิจศึกษาโดยไม่คำนึงถึงความพอดี ซึ่งปัญหาของนักศึกษาปริญญาโทภาคพิเศษที่พบในมหาวิทยาลัยรัฐ ได้แก่ บุคลากรไม่เพียงพอ ขาดอาจารย์ที่ปรึกษา ตำราเรียน ซึ่งเป็นแหล่งค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ทางออกของนักศึกษาก็คือให้อาจารย์ติวเข้ม หรือจ้างคนอื่นทำวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ หากไม่ติวกันเองระหว่างเพื่อน ระหว่างรุ่นแล้ว หลายแห่งนักศึกษาจะพาอาจารย์ไปเลี้ยงโดยมีการลงขันกัน ซึ่งอาจารย์บางท่านต้องดื่มเหล้าขวดละ 3,000 บาทขึ้นไป เมื่อดูแล้วลวนลามลูกศิษย์ก็มี ส่วนลูกศิษย์ที่เป็นนักธุรกิจ นักการเมือง ข้าราชการ ก็ชอบจ่ายให้อาจารย์เพื่อสร้างความสัมพันธ์หวังได้เกรดดีๆ นอกจากนี้ เมื่อนักศึกษาเข้าขอคำปรึกษาเรื่องการทำวิทยานิพนธ์ก็ถูกปฏิเสธว่าไม่ว่าง เมื่อไม่มีใครให้คำปรึกษา วิทยานิพนธ์ไม่เสร็จ นั่นคือเรียนไม่จบ ไม่มีผู้รับผิดชอบในส่วนนี้ บางสถาบันนักศึกษาสอบไปแล้วหลายภาคเรียน ผลการสอบไม่แจ่มแก่นักศึกษา เหล่านี้ล้วนทำให้นักศึกษาปริญญาโทเกิดความเครียด ผศ.รัฐพงศ์ เพิ่มเติมว่าอยากให้อาจารย์คำนึงถึงคุณธรรมกันบ้าง และระบุด้วยว่า รัฐบาลปล่อยให้มหาวิทยาลัยไม่ได้ดูแลก็ไม่ได้ดูแลก็เลย เพราะฉะนั้นจึงเป็นสำนักของคณาบดีของแต่ละคณะ แต่ละสถาบัน ต้องยอมรับความจริงว่าพร้อมหรือไม่ในการจัดบัณฑิตศึกษา (ไทยโพสต์ 140343)

4. ความเคลื่อนไหวด้านโอกาสทางการศึกษา

4.1 ปี 2543 ก.ศึกษาตั้งเป้ารับเด็กพิการฯ เพิ่ม 4.5 หมื่นตั้งแต่ ม.1-อาชีวฯ

น.ส.กัญญา ศิลปอาชา รมช.ศึกษาฯ กล่าวในที่ประชุม ก.ศึกษา เมื่อวันที่ 10 มี.ค.2543 ว่าปีการศึกษา 2543 ก.ศึกษาตั้งเป้าหมายในการจัดการศึกษาและรับเด็กนักเรียนพิการ ผู้มีความสามารถพิเศษ เพิ่มจากปี 2542 อีก 45,000 คน เป็น 150,000 คน แยกเป็น กรมสามัญศึกษา 35,000 คน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 70,000 คน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 7,000 คน กรมอาชีวฯ 3,600 คน และกรมการศึกษานอกโรงเรียนอีก 2 แห่ง เปิดรับเด็กพิการเรียนร่วมในระดับชั้นมัธยม 1-6 ทุกโรงเรียน โดยโรงเรียนมัธยม 68 แห่งและโรงเรียนเอกชนอีก 2 แห่งจะขึ้นประกาศชัดเจน หากโรงเรียนใดไม่มีการเปิดสอนตามประเภทความพิการ ก็จะหารอภายในกลุ่มโรงเรียนเพื่อจัดส่งไปโรงเรียนที่เหมาะสมต่อไป ทั้งนี้ที่ประชุมของ ก.ศึกษาและสมาคมคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย เสนอให้ ก.ศึกษาตั้งงบประมาณให้เพียงพอต่อการศึกษาเพื่อคนพิการและส่งเสริมให้ความรู้กับผู้ประกอบการในการพัฒนาทักษะของคนพิการ โดยจัดสอนคอมพิวเตอร์และสนับสนุนการปลูกสมุนไพรเพื่อขยายการเรียนรู้สู่อาชีพ (สยามรัฐ 110343)

ความเคลื่อนไหวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1. ความเคลื่อนไหวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในประเทศไทย

1.1 ความเคลื่อนไหวด้านการวิจัย

1.1.1 จุฬาฯโคลนนิ่งลูกวัวสำเร็จ

นางมณีวรรณ กมลพัฒนะ หัวหน้าโครงการใช้นิวเคลียร์และเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมกิจการผสมโคนมและกระบือปลัก คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดเผยความคืบหน้าการวิจัยโคลนนิ่งวัว โดยนำเซลล์ไข่มุกของวัวเนื้อลูกผสมพันธุ์เบรกกัส เป็นเซลล์ต้นแบบในการผลิตตัวอ่อนวัว แล้วนำตัวอ่อนที่ได้ย้ายไปฝากให้กับวัวตัวรับ ซึ่งเป็นวัวนมของเกษตรกร ที่ อ.บางแพ จ.ราชบุรี โดยนำวัวตัวอ่อนไปฝังไว้ในแม่วัวทั้งหมด 41 ตัว การคัดเลือกพันธุกรรมของแต่ละตัวให้ผ่านมาถึง 40 ลิตรต่อวัน ซึ่งการวิจัยโคลนนิ่งวัวดังกล่าวสำเร็จแล้ว มีแม่วัวตั้งท้องและตกลูกแล้วจำนวน 5 ตัวเมื่อวันที่ 3 มี.ค.2543 เป็นเพศเมียทั้งหมด ถือเป็นความสำเร็จของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นรายแรกของไทย ตั้งชื่อแล้ว 2 ตัวคือ ไฉไล กับโรตี อีก 3 ตัวยังไม่ได้ตั้งชื่อ นางมณีวรรณ กล่าวว่าการทำงานของโครงการจะเป็นประโยชน์ในแง่การลดค่าใช้จ่ายจากการที่ต้องพิสูจน์ว่าวัวตัวไหนเป็นพันธุ์ดี ซึ่งมีขั้นตอนมากมาย และที่คาดหวังคือต้องการให้เกษตรกรมีความสะดวกอย่างไรก็ตาม ยังไม่สามารถตอบได้ว่าลูกวัวที่โคลนนิ่งมาจะสามารถผลิตน้ำนมได้มากน้อยแค่ไหนเพราะใช้เซลล์ไข่มุกจากวัวเนื้อไม่ใช่วัวนม

(มดิชช 040343) สำหรับความเป็นมาของโครงการนั้นเริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ.2521 ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตัวอ่อน จากนั้นปี พ.ศ.2524 จึงตั้งห้องปฏิบัติการและพัฒนางานอย่างต่อเนื่องบนรากฐานของงานพัฒนาความรู้ด้านวิทยาการสืบพันธุ์ (มดิชช 040343)

1.1.2 วิจัยพบภาคตะวันออกเฉียงเหนือเหมาะสมในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 และ กข.15

นายอนันต์ ดาโลดม อธิบดีกรมวิชาการเกษตร เปิดเผยว่า กรมวิชาการเกษตร จัดทำโครงการวิจัยสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 และ กข.15 ในประเทศไทย เพื่อจำแนกพื้นที่เพาะปลูกในภาคต่าง ๆ และความเหมาะสมของแหล่งปลูก จำแนกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลางและเหมาะสมน้อย การวิจัยครั้งนี้ได้มีการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆที่ส่งผลให้ข้าวมีคุณภาพดี เช่น แร่ธาตุที่อยู่ในดิน เป็นต้น ผลการวิจัยพบว่า พื้นที่ปลูกข้าวทั้งสองพันธุ์ ส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่ที่เหมาะสมมากที่สุดคือ จังหวัดสุรินทร์ อุบลราชธานี นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตเกษตรกรรมน้ำฝน ดินมีความอุดมสมบูรณ์มีความเค็มน้อยและมีแร่ธาตุบางตัวที่ทำให้ข้าวชาวมักกลิ่นหอม พื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง คือพื้นที่ในเขตภาคเหนือ ในจังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน ส่วนภาคใต้ได้แก่จังหวัดพัทลุง (ผู้จัดการ 090343)

1.2 ความเคลื่อนไหวด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร

1.2.1 กรมผ่านร่าง พ.ร.บ.อี-คอมเมิร์ซ

วันที่ 14 มี.ค.2543 มีมติอนุมัติร่าง พ.ร.บ. สนับสนุนการทำธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรืออี-คอมเมิร์ซ ตามที่ ก.วิทยาศาสตร์ฯเสนอ ประกอบด้วย พ.ร.บ.ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ....เพื่อบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สอดคล้องตามมาตรฐานที่นานาประเทศยอมรับ และ ร่าง พ.ร.บ. ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ....ซึ่งเป็นการรวมเอาร่าง พ.ร.บ.ฉบับของ ก.ยุติธรรม และก.วิทยาศาสตร์ฯ เข้าด้วยกันสาระสำคัญคือการรับรองสถานะทางกฎหมายของข้อความ หรือการใดที่ทำอยู่ในรูปของอิเล็กทรอนิกส์ กำหนดหลักการส่งและรับข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างกว้างเพื่อรองรับวิทยาการสมัยใหม่ การผ่านร่าง พ.ร.บ.ทั้งสองฉบับนี้จะส่งผลให้การทำธุรกรรมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและธุรกิจอี-คอมเมิร์ซ มีสิทธิที่จะมีอัตราการเติบโตสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและยังส่งผลให้ผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศหันมาให้ความสนใจและเข้ามาจับธุรกิจนี้ในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นด้วย (กรุงเทพธุรกิจ 150343)

1.3 สกว.เตรียมแผนพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ และงานวิจัยท้องถิ่น

ศ.นพ.วิจารณ์ พานิชย์ ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เปิดเผยว่า สกว.เตรียมของงบประมาณจำนวน 1,300 ล้านบาทในปีงบประมาณ 2544 มีเป้าหมายเพื่อนำมาพัฒนาบุคลากรให้เรียนระดับปริญญาเอกมากขึ้น โดยปี 2544 จะสามารถผลิตบุคลากรได้ประมาณ 90 คน โดยเฉพาะอาจารย์ด้านวิทยาศาสตร์ซึ่งเกษียณปีละ 300 คน ระหว่างนี้ทางสกว.ได้เดินทางไปเจรจากับสถาบันด้านวิทยาศาสตร์ประเทศเวียดนามเพื่อร่วมมือสนับสนุนผลิตบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ ชีวภาพ ร่วมกัน เนื่องจากเวียดนามมีบุคลากรที่มีความชำนาญด้านฟิสิกส์ คณิตศาสตร์จำนวนมากขณะที่ไทยมีความชำนาญด้านชีวภาพ นพ.วิจารณ์ระบุว่า ประเทศไทยจะอ่อนแอในศาสตร์ที่เป็นต้นทาง เช่น คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์และจะเรียนทางด้านแพทย์ วิศวกรรม ซึ่งเป็นศาสตร์ปลายทางที่เน้นประโยชน์ใช้สอย นอกจากนี้ ทางสกว.ยังมีนโยบายขยายทุนวิจัยจาก 250 ทุน เป็น 280 ทุน เพื่อเร่งพัฒนาบุคลากรทุกสาขาอาชีพให้มีประสิทธิภาพและคาดว่าจะแก้ปัญหาการขาดแคลนนักวิจัยในปัจจุบัน ซึ่งนพ.วิจารณ์ ได้เปรียบเทียบงานวิจัยในประเทศไทยว่าเหมือนการขนส่งทางเควียนที่ยังไม่มีการพัฒนา ใดๆก็ตาม ทางสกว.มีนโยบายส่งเสริมงานวิจัยระดับท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น เป็นงานวิจัยที่ลงทุนไม่สูงนักและเป็นโครงการที่ไม่ใหญ่เกินไป เน้นงานสร้างประโยชน์ หรืออาชีพใหม่เพื่อสร้างรายได้กับชาวบ้านมากที่สุด เช่น อุปรกรณ์การทำงานภาคเกษตร การวิจัยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น โดยชาวบ้านเป็นผู้เสนองานวิจัย สกว.ทำหน้าที่ช่วยเสริมข้อมูลด้านวิชาการ และจัดทำเอกสารโครงการต่างๆ เพื่อขอทุนจากสกว. รวมทั้งเข้าไปให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับแนวทางสนับสนุนของสกว. ทั้งนี้ตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะให้การสนับสนุนประมาณ 1,000 โครงการ ใช้งบประมาณ 300 ล้านบาท ซึ่งที่ผ่านมา สกว.ได้สนับสนุนโครงการวิจัยระดับท้องถิ่นมาเป็นเวลา 1 ปีแล้ว ทั้งนี้สกว.มีเป้าหมายสนับสนุนงานวิจัยอุปกรณ์รับพลังงานแสงอาทิตย์(โซลาร์เซลล์) แทนการใช้ไฟฟ้า จุดประสงค์คืองานวิจัยที่สนับสนุนการผลิตอุปกรณ์ดังกล่าวให้มีราคาถูกลง (กรุงเทพธุรกิจ 180343)

2. ความเคลื่อนไหวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในต่างประเทศ

2.1 นักวิทยาศาสตร์อเมริกันเตือนมหันตภัยไฮเทคปี 2030

นายบิล จอย นักวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ชาวอเมริกัน ผู้ร่วมก่อตั้งบริษัทซัน ไมโครซิสเต็ม อิงค์ เขียนบทความยาวถึง 24 หน้า ตีพิมพ์ในนิตยสาร Wired ฉบับเดือนเม.ย. 2543 แสดงความเชื่อว่าการมุ่งผลักดันความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์อย่างไม่หยุดยั้งอาจเป็นภัยคุกคามแก่พันธุ์มนุษย์ ทั้งนี้ได้แสดงความกังวลต่อเทคโนโลยี 3 สาขาที่กำลังก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ วิทยาการหุ่นยนต์ วิทยาการพันธุศาสตร์ และนาโนเทคโนโลยี โดยคาดการณ์ว่าในปี ค.ศ.2030 วิทยาการหุ่นยนต์ซึ่งกำลังมุ่งพัฒนาเครื่องคอมพิวเตอร์

ที่คิดได้ จะมีอิทธิพลต่อมนุษย์มากกว่าปัจจุบันอย่างมหาศาล และหุ่นยนต์ในโลกอนาคตจะพัฒนาตัวเองจนเฉลี่ยฉลาดกว่ามนุษย์ และสามารถสร้างพวกเดียวกันขึ้นมาเองได้ นอกจากนี้ ความก้าวหน้าของวิทยาการด้านพันธุศาสตร์ ซึ่งบุกเบิกวิธีการใหม่ๆ ในการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างของชีวิตทางชีววิทยารวมชาติ จะทำให้เกิดสิ่งมีชีวิตเผ่าพันธุ์ใหม่ และสืบทอดเผ่าพันธุ์เองได้ ในขณะที่วิทยาการด้านนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ เช่น พืชผลต้านทานแมลงศัตรูพืชได้ แต่ก็เป็นการสร้างพื้นฐานให้แก่การเกิดภัยพิบัติใหม่ๆ เช่น การเกิดเชื้อโรคชนิดใหม่ ซึ่งมนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น และอาจลุกลามไปจนพูดได้ว่าทำลายโลกธรรมชาติไปหมดสิ้นทีเดียว สาขาสุดท้ายคือ นาโนเทคโนโลยีหรือเทคโนโลยีที่มีหน่วยเล็กที่สุด ซึ่งเป็นวิทยาการใช้อะตอมสร้างวัตถุขึ้น ในอนาคตจะทำให้เกิดจักรกลปัญญาประดิษฐ์ และมีขนาดเล็กมากจนฝังในเส้นเลือดได้ ซึ่งวิทยาการเหล่านี้จะทำให้เกิดมหันตภัยต่อมนุษย์ที่เป็นสิ่งมีชีวิต หรือจักรกล อาจสามารถกลายพันธุ์และผลิตตัวเองได้ (ไทยโพสต์ 140343, ผู้จัดการ, กรุงเทพธุรกิจ 150343)

อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีทั้ง 3 สาขานี้ มีลักษณะร่วมกันประการหนึ่งที่มีความน่ากลัวกว่าเทคโนโลยีในอดีต กล่าวคือ ประดิษฐ์กรรมอันตรายที่มีมนุษย์เคยสร้างมาก่อนหน้านี้ เช่น ระเบิดนิวเคลียร์ เนื่องจากเทคโนโลยีเหล่านี้สามารถผลิตลำเนาหรือสร้างสรรพชีวิตขึ้นมาใหม่รวมทั้งส่งผลกระทบต่อเนื้อเยื่อ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเนื้อเยื่อยาวไกลตลอดทั่วทั้งโลกกายภาพ ทำนองเดียวกับที่ไวรัสคอมพิวเตอร์แพร่ระบาดไปทั่วโลกคอมพิวเตอร์นั่นเอง (ไทยโพสต์ 140343, ผู้จัดการ, กรุงเทพธุรกิจ 150343)

นายบิล จอย ยังได้เปรียบเทียบการคุกคามดังกล่าวกับการโจมตีเว็บไซต์ในโลกไซเบอร์ที่ข้อความปลอมจำนวนมากถูกส่งมาเพื่อทำลายระบบ และว่ามนุษย์จะพบกับความยุ่งยากเหมือนกับการกำจัดยุง ซึ่งพวกมันจะอยู่ในทุกๆ ที่ และเพิ่มจำนวนมากขึ้น เมื่อถูกโจมตี พวกมันจะกลายพันธุ์และสร้างภูมิคุ้มกันตัวมันเอง แต่จากความท้าทายของวิทยาการทำให้มนุษย์มองข้ามไปเพราะต้องการค้นหาคำตอบอยู่เสมอ โดยไม่คิดว่าเทคโนโลยีที่ใหม่ขึ้นและทรงพลังมากยิ่งขึ้นจะส่งผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์ และเป็นภัยคุกคามต่อมนุษย์ทุกคนโดยตรง ไม่ใช่คุกคามประเทศ และบอกว่ายังปัญหาหายากที่ผ่านมามีได้มนุษย์ยิงละเลย ทั้งนี้ บริษัทชั้นนำพยายามยับยั้งมหันตภัยนี้มาโดยตลอดโดยมีนโยบายว่าสิ่งประดิษฐ์ของบริษัทจะต้องไม่ผิดจริยธรรมและศีลธรรม (ไทยโพสต์ 140343, ผู้จัดการ, กรุงเทพธุรกิจ 150343)

นายบิล จอย เรียกร้องให้นักวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีทั้งหลายปรับวิธีคิดเสียใหม่ โดยให้นำเอาจริยธรรมมาเป็นหัวใจในการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ พร้อมทั้งระบุว่า พัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันก้าวไปโดยขาดการวางแผนป้องกัน และคำนึงถึงแต่การขยายตัวทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว (กรุงเทพธุรกิจ 150343)

แนวคิดดังกล่าวของนายบิล จอย มีทั้งผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย เช่น สตีฟ เคิร์ช ผู้ก่อตั้งบริษัทอินโฟซิก และประธานเจ้าหน้าที่บริหารบริษัทโทรเฟล กล่าวว่า มีตัวอย่างจำนวนมากที่ชี้ว่าชีวิตที่สูญหายไปเพราะวิทยาศาสตร์และการวิจัยยังก้าวหน้าไม่เร็วพอ ขณะที่ สตีฟ ลาร์เซน รองกรรมการผู้จัดการด้านการตลาดของเน็ตเพอร์เซ็ปชัน บอกว่านายบิล จอย พุดถูกในเรื่องความล้มเหลวของนักเทคโนโลยีที่มีได้ศึกษาให้เต็มที่หรือไม่โยยที่จะเข้าใจผลกระทบระยะยาวของเทคโนโลยี (ไทยโพสต์ 140343, ผู้จัดการ, กรุงเทพธุรกิจ 150343)

2.2 ทฤษฎีข่ายใยอาหารกับกฎทางนิเวศวิทยา

วิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ มักมีกฎพื้นฐานประจำของมัน เช่นเคมีมีตารางธาตุ ฟิสิกส์มีกฎแห่งแรงโน้มถ่วงและชีววิทยามีทฤษฎีวิวัฒนาการ นักวิทยาศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยซานฟรานซิสโก คิดว่าตนเองกำลังพบกฎทั่วไปทางนิเวศวิทยา นักวิทยาศาสตร์คนนี้มี นีโอ มาดินเนส ผู้เชี่ยวชาญนิเวศวิทยาทางน้ำ ศึกษาเกี่ยวกับข่ายใยอาหาร (Food Web) มาหลายปี ได้ร่วมกับศาสตราจารย์ริชาร์ด วิลเลียมส์ชีววิทยา คิดค้นทฤษฎีข่ายใยอาหารที่เรียกว่า "แบบจำลองตำแหน่ง" (Niche Model) ขึ้น นักนิเวศวิทยานั้นเห็นมานานแล้วว่าข่ายใยอาหารซึ่งแสดงว่าสัตว์ชนิดใดกินสัตว์ชนิดใด มีรูปแบบเฉพาะตัวต่างกันไปตามระบบนิเวศนั้นๆ เช่นระบบนิเวศในหนองน้ำหรือทะเลสาบเป็นอย่างหนึ่ง ในทะเลทรายเป็นอีกอย่างหนึ่ง และในท้องทะเลก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง แต่ยังไม่มีการเสนอทฤษฎีซึ่งสามารถใช้ได้กับระบบนิเวศต่างๆ หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งคือการหาลักษณะร่วมกันของข่ายใยอาหารที่ปรากฏอยู่ในทุกระบบนิเวศ

นักวิทยาศาสตร์ทั้งสองคิดว่ากฎหรือลักษณะร่วมนี้น่าจะได้แก่แบบจำลองตำแหน่ง ตำแหน่งหรือ Niche นั้นเป็นที่ซึ่งสิ่งมีชีวิตดำเนินชีวิตในระบบนิเวศในทุกด้าน เช่นการกิน การสืบพันธุ์ นักนิเวศวิทยาเชื่อว่าไม่มีสิ่งมีชีวิตใดมีตำแหน่งตรงกัน เพราะหากเป็นเช่นนั้นจะต้องเกิดการแข่งขันทุกย่างก้าวของชีวิต แบบจำลองตำแหน่งมีกฎง่าย ๆ 2 ข้อด้วยกันคือ ข้อแรกกล่าวว่าสัตว์ซึ่งอยู่ในระดับที่สูงกว่าในข่ายใยอาหารมีแนวโน้มจะกินสัตว์ที่อยู่ระดับต่ำกว่า กฎข้อที่สองกล่าวว่ถ้าสัตว์ชนิดหนึ่งกินสัตว์มากกว่าหนึ่งชนิด ก็จะมีสัตว์ที่อยู่ในระหว่างกลางนั้นด้วย เช่นสุนัขป่ามีแนวโน้มที่จะกินกวาง แต่สุนัขป่าก็กินสัตว์กินพืชชนิดอื่นๆ ด้วย นั่นคือกินทั้งกวางและหนู ดังนั้นสุนัขป่าจะกินสัตว์ที่อยู่ในตำแหน่งระหว่างกวางและหนูด้วย เช่นกระต่าย โดยการอาศัยแบบจำลองนี้แม้ว่าเราจะไม่รู้ชัดเจนเกี่ยวกับข่ายใยอาหารเราก็สามารถทำนายได้ว่าอะไรจะกินอะไร นักวิชาการทั้งสองได้ทดลองนำทฤษฎีนี้ไปใช้ในระบบนิเวศที่ซับซ้อนหลายชนิด ปรากฏว่าแบบจำลองที่ทำในคอมพิวเตอร์มีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่ได้จากการศึกษาทางภาคสนามมาก อย่างไรก็ตาม มาดินเนสกล่าวว่เรื่องนี้ยังต้องศึกษากันต่อไปอีก (Science Daily 070300)

2.3 สิ่งมีชีวิตอาจเกิดในก๊าซภูเขาไฟ

มีผู้เสนอกำเนิดชีวิตในโลกไว้ต่างๆ นานา ข้อเสนอหนึ่งว่าเกิดขึ้นในน้ำที่มีอุณหภูมิร้อนมากและเต็มไปด้วยธาตุต่าง ๆ ในระยะเริ่มแรกที่เกิดโลกขึ้น โดยการทำให้ปฏิกิริยากับแสงอาทิตย์ที่รุนแรงเนื่องจากไม่มีก๊าซโอโซนช่วยกรอง อีกทฤษฎีหนึ่งเสนอว่าชีวิตอาจเกิดขึ้นจากฟ้าผ่าผ่านบรรยากาศอันเต็มไปด้วยมีเทน ทำให้น้ำมันกธรณีวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยวอชิงตันเสนอว่าสิ่งมีชีวิตอาจเกิดในก๊าซภูเขาไฟที่ระเบิดขึ้น ซึ่งหากเป็นจริงจะสามารถอธิบายการเกิดของสิ่งมีชีวิตบนดาวอังคาร และดาวเคราะห์อื่นที่มีภูเขาไฟได้ด้วย

นักวิทยาศาสตร์ขณะนี้ได้ตั้งข้อสมมติฐานว่าก๊าซภูเขาไฟที่พ่นขึ้นมาในโลกนี้อาจจะร้อนถึง 1,200 องศาเซลเซียสแล้วเย็นลงเหลือราว 150-300 องศาเซลเซียส ช่วงอุณหภูมินี้เป็นเงื่อนไขที่เหมาะสมทางเคมีและสภาพแวดล้อมในการสร้างไฮโดรคาร์บอนพื้นฐาน (Basic Hydrocarbons) ซึ่งเป็นหน่วยเริ่มต้นของชีวิต สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการสร้างไฮโดรคาร์บอนพื้นฐานนี้ยังเหมาะสำหรับการสร้างองค์ประกอบอื่นของชีวิตด้วย ได้แก่กรดอะมิโน และโมเลกุลอินทรีย์ที่ซับซ้อน จนนำมาสู่การสร้างโมเลกุล RNA ที่สามารถถอดแบบ (Replicate) ตนเองได้ อันเป็นต้นกำเนิดชีวิตต่างๆ ในโลกนี้ นักวิทยาศาสตร์ได้ป้อนข้อมูลเกี่ยวกับอุณหภูมิ องค์ประกอบของก๊าซ ภาวะการเติมออกซิเจนของก๊าซ และเงื่อนไขทางธรณีฟิสิกส์ของภูเขาไฟแต่ละลูก แล้วนำไปคำนวณ มีผลออกมาว่าชีวิตไม่เพียงสามารถเกิดในก๊าซภูเขาไฟที่ระเบิดออกมาในโลกเท่านั้น แต่ยังสามารถเกิดขึ้นบนดาวอังคาร และดาวยูโรปาซึ่งเป็นดวงจันทร์ของดาวพฤหัสบดีด้วย

มีหลักฐานว่าโลกเมื่อแรกกำเนิดมีอุณหภูมิสูงกว่าปัจจุบันราว 200 องศาเซลเซียส และบรรยากาศขณะนั้นก็มีออกซิเจนน้อยกว่าซึ่งเหมาะแก่การสังเคราะห์สารประกอบอินทรีย์มากกว่า เอเวอร์เรต แอล. ซ็อก ซึ่งเป็นหัวหน้าโครงการนี้ได้โดยเสนอทฤษฎีกำเนิดชีวิตที่สร้างความตื่นตะลึงเมื่อ พ.ศ.2535 โดยเสนอว่าชีวิตอาจกำเนิดด้วยการสังเคราะห์ทางเคมีล้วน ๆ ไม่ต้องอาศัยแสงอาทิตย์ ดังที่เกิดขึ้นในก้นมหาสมุทรที่มีน้ำพุร้อนพุ่งขึ้นมา (Science Daily 28032000)

2.4 วิธี "ธรรมชาติ" ในการล้างการปนเปื้อนยูเรเนียม

นักวิทยาศาสตร์แห่งห้องทดลองแห่งชาติซานเดีย (www.sandia.gov) ของสหรัฐฯ ได้คิดค้นวิธีการล้างการปนเปื้อนยูเรเนียมแบบใหม่ซึ่งเป็น "ธรรมชาติ" แทนแบบเดิมซึ่งเสียค่าใช้จ่ายมากและบางครั้งไม่ได้ผล วิธีการล้างการปนเปื้อนยูเรเนียมแบบเดิมนั้น เป็นการแก้ไขแบบเร่งรัดนั่นคือใช้การขุดเอาของเสียที่มียูเรเนียมหรือโลหะที่มีพิษร้ายแรงอื่นขึ้นมาแล้วขนย้ายไปทิ้ง หรือถ้าหากยูเรเนียมเกิดปนเปื้อนในแหล่งน้ำใต้ดินก็ใช้การขุดเจาะดูดน้ำนั้นขึ้นมาบำบัด แล้วอัดน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วนั้นกลับคืนไป ส่วนการล้างแบบ "ธรรมชาติ" นั้นใช้โลหะบางชนิดค่อยๆ ขูดขั้ยูเรเนียมที่ปนเปื้อนในที่หนึ่ง จนกระทั่งยูเรเนียมในที่นั้นๆ ไม่สามารถปนเปื้อนสู่แหล่งน้ำหรือในดินได้อีกต่อไป

อย่างไรก็ตามวิธีการนี้มีข้อจำกัด นั่นคือถ้าหากการปนเปื้อนนั้นค่อนข้างสูง ก็จะต้องใช้วิธีการเร่งรัดเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปก่อน ข้อจำกัดอีกอย่างหนึ่งคือวิธีขูดขั้ยูเรเนียมนี้กินเวลานาน ต้องตรวจวัดเป็นระยะ ซึ่งการตรวจวัดเป็นระยะดังกล่าวก็สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย เนื่องจากสหรัฐฯ เป็นประเทศที่ใช้พลังงานนิวเคลียร์มากทั้งเพื่อสันติ เช่น ผลิตไฟฟ้า และทางสงคราม มีการประเมินว่าใน 30 ปีข้างหน้า สหรัฐฯ ต้องใช้เงินระหว่าง 3.7 แสนล้าน ถึง 1.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในการทำความสะอาดสถานที่ซึ่งปนเปื้อนด้วยของเสียเป็นพิษรวมทั้งยูเรเนียม งานวิจัยนี้เป็นงานระยะยาวของสำนักงานพลังงานแห่งชาติและสำนักงานป้องกันสภาพแวดล้อมของสหรัฐฯ (Science Daily 200300)

ความเคลื่อนไหวด้านอาหารและสาธารณสุข

1. ความเคลื่อนไหวด้านอาหาร

1.1 นโยบายการผลิตอาหาร

1.1.1 รัฐมีนโยบายส่งเสริมให้ไทยเป็นซูเปอร์มาร์เก็ตอาหารเลี้ยงชาวโลกในอีก 5 ปีข้างหน้า

แหล่งข่าวจากกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศได้คาดการณ์การส่งออกสินค้าอาหารไทยในปี 2543 ว่าจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเป็น 352,000 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.6 โดยเฉพาะอาหารทะเล ผักผลไม้กระป๋องและแปรรูป ผู้ประกอบการต้องเร่งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อให้ไทยเป็นผู้นำส่งออกสินค้าอาหารเลี้ยงประชากรโลกของรัฐบาลระบุเป้าหมาย

แหล่งข่าวกล่าวด้วยว่า รัฐบาลมีนโยบายที่จะผลักดันให้ไทยเป็นซูเปอร์มาร์เก็ตของโลกในอีก 5 ปีข้างหน้า และว่าไทยมีฐานะเกินดุลในการส่งออกสินค้าประเภทอาหารมาโดยตลอด แม้แต่ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ ในช่วงปี 2541 ไทยเกินดุลในการส่งออกสินค้าเกษตร 319,718 ล้านบาท ในปี 2542 เกินดุล 278,892 ล้านบาท และประมาณการว่าในปี 2543 นี้ ไทยจะเกินดุลการค้าสินค้าประเภทอาหาร 281,600 ล้านบาท

อย่างไรก็ตาม แหล่งข่าวได้ระบุปัญหาสำคัญของอุตสาหกรรมอาหาร ว่ายังต้องเร่งแก้ไขปัญหาต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น การต้องพึ่งพาแหล่งวัตถุดิบจากต่างประเทศ รวมทั้งปัญหาความไม่แน่นอนของผลผลิต ทั้งทางด้านปริมาณ ราคา และคุณภาพ สำหรับปัญหาด้าน

การส่งออกพบว่าตลาดส่งออกสินค้าอาหารเป็นตลาดของผู้ซื้อ เนื่องจากผู้ผลิตส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตรายย่อยทำให้ขาดอำนาจการต่อรอง และมักมีการตัดราคาตัวเอง รวมทั้งขาดเกณฑ์มาตรฐานในการส่งออก นอกจากนี้ผู้ส่งออกสินค้าอาหารของไทยขาดแคลนข้อมูลข่าวสารทั้งการผลิตและการตลาดของทั้งประเทศคู่ค้าและคู่แข่ง รวมทั้งข้อมูลการเปลี่ยนแปลงในด้านกฎระเบียบต่างๆ การแข่งขันที่รุนแรง การกีดกันทางการค้าที่อ้างมาตรฐานด้านสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศเห็นว่า แม้ความต้องการสินค้าอาหารทั่วโลกเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง แต่เป็นการเพิ่มขึ้นภายใต้ข้อกำหนดต่างๆ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมอาหารไทยจะต้องร่วมกันแก้ไขจุดอ่อน เสริมจุดแข็ง โดยเฉพาะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าอาหาร เพื่อให้ขยายตัวต่อเนื่องและต้องติดตามข้อมูลด้านการผลิตและการตลาด เพื่อให้ปรับตัวได้ทันกับกฎระเบียบต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (สยามธุรกิจ 19-250343)

1.2 ธุรกิจอาหาร

1.2.1 บะหมี่ของจะครองโลก

จากการที่ประเทศแถบเอเชียมีอาหารประเภทบะหมี่มากกว่า 100 ชนิด และชาวเอเชียจำนวนไม่น้อยที่กินบะหมี่ได้ถึงวันละ 3 มื้อ ไม่ว่าจะเป็นแบบน้ำ แบบแห้ง หรือแบบผัดก็ตาม สหรัฐฯ ผู้ผลิตข้าวสาลีอันเป็นวัตถุดิบสำหรับทำเส้นบะหมี่จึงพยายามสานสัมพันธ์เชื่อมโยงเกษตรกรของตนกับผู้บริโภคในเอเชียให้ได้ เช่น โดยการรับเป็นสปอนเซอร์การวิจัยเส้นบะหมี่ให้กับนักวิทยาศาสตร์การอาหาร 9 คนจากประเทศอินโดนีเซีย ไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ในการทดสอบข้าวสาลีพันธุ์ต่างๆ ของสหรัฐฯ ว่าพันธุ์ใดจะเหมาะสมกับการผลิตเส้นบะหมี่แบบไหนให้ถูกปากถูกลิ้นคนเอเชีย เนื่องจากความนิยมในรสบะหมี่ของแต่ละชาติแตกต่างกันออกไป เช่น คนฟิลิปปินส์ชอบเส้นเหนียวมากๆ ขณะที่คนได้หวันชอบเส้นที่มีรสของไขมัน โครงการวิจัยนี้ทำกันที่ศูนย์พัฒนาเทคโนโลยีบะหมี่เอเชียในประเทศสิงคโปร์ โดยใช้เวลา 1 ปีปิดหาในเดือนมีนาคม 2543 ภู โภชุน แห่งสมาคมข้าวสาลีสหรัฐฯ กล่าวกับนักข่าวของรอยเตอร์ว่า “เอเชียเป็นตลาดใหญ่ และกว่า 50% ของการบริโภคข้าวสาลีในแถบนี้อยู่ในรูปของบะหมี่ บะหมี่เอเชียกำลังจะเปลี่ยนโลก เพราะมันเป็นอาหารที่สะดวกราคาถูก และมีคุณค่าทางโภชนาการ ข้อดีที่สุดคือมันเก็บไว้ได้นาน บะหมี่สำเร็จรูปจะกลายเป็นอาหารประจำโลกในอนาคต”

สำหรับปริมาณข้าวสาลีทั้งหมดที่สหรัฐฯ คาดว่าจะส่งออกได้ในปีนี้มีจำนวน 28.6 ล้านตัน ประเทศแถบเอเชียสั่งซื้อถึง 10.4 ล้านตัน ในจำนวนนี้มี 50,000 ตันที่ประเทศจีนนำเข้า ไกวงกวง โหว นักวิทยาศาสตร์การผลิตรายจีนซึ่งเป็นผู้ควบคุมโครงการวิจัยดังกล่าวให้ความเห็นว่า “แม้ข้าวสาลีสหรัฐฯ จะมีจุดแข็งในการผลิตขนมปัง แต่สำหรับอุตสาหกรรมบะหมี่ยังต้องเรียนรู้อีกมาก สหรัฐฯ หวังที่จะชนะใจคอบะหมี่ชาวเอเชีย รวมไปถึงประเทศต่างๆ ทั่วโลกที่ได้ค้นพบความอร่อยและสะดวกง่ายดายของบะหมี่เอเชียเช่นในตลาดอเมริกาและแอฟริกาด้วย” (Bangkok Post 130300)

1.2.2 ไทยปิดทางตลาดไก่สหรัฐฯ หวั่นไม่เป็นธรรม

นายอุดม โพิธิ รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ เปิดเผยว่า ในช่วงต้นเดือนมี.ค.ที่ผ่านมา สถานทูตสหรัฐฯ ประจำประเทศไทยได้ร่วมกับเอกชนผู้ส่งออกไก่ในสหรัฐฯ มาเจรจากับกรมปศุสัตว์ของไทย เสนอให้ไทยเปิดตลาดนำเข้าสินค้าไก่ โดยอ้างว่าขณะนี้ไทยมีศักยภาพที่จะส่งออกไก่ไปตลาดโลกได้ ดังนั้นควรเปิดรับไก่จากประเทศอื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะสหรัฐฯ ซึ่งมีราคาถูกและคุณภาพดี กรมปศุสัตว์เห็นว่าไทยยังไม่พร้อมที่จะเปิดตลาดนำเข้าไก่ เนื่องจากการเปิดตลาดแต่ละครั้งประเทศคู่ค้าจะต้องเปิดตลาดให้สินค้าชนิดเดียวกันด้วย ซึ่งตามระเบียบการนำเข้าของสหรัฐฯ กำหนดให้สินค้าที่นำเข้าจะต้องมีคุณภาพทัดเทียมกับสินค้าที่ประเทศผู้ส่งออกผลิตขายในประเทศ ดังนั้นสหรัฐฯ จะได้เปรียบไทยเพราะมีการควบคุมการผลิตอย่างเป็นระบบ ขณะที่ไทยยังไม่สามารถรักษาคุณภาพได้เท่าเทียมกัน

นอกจากนี้ ตลาดส่งออกไก่ของไทยส่วนใหญ่คือ สหภาพยุโรป (อียู) หากไทยเปิดตลาดให้กับสหรัฐฯ ก็เป็นไปได้ที่อียูจะตั้งข้อสังเกตว่าไทยนำเข้าไก่ของสหรัฐฯ ส่งต่อไปขายในตลาดอียู ดังนั้นสหรัฐฯ ควรขอให้ไทยเปิดเสรีการนำเข้าโดยลดภาษีไก่เหลือ 0-5 % ในปี 2546 ซึ่งคาดว่าจะถึงตอนนั้นเอกชนไทยจะสามารถแข่งขันกับสหรัฐฯ ได้ (กรุงเทพธุรกิจ 110343)

1.3 ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับอาหาร GMOs

1.3.1 วิวาทะจากการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วย GMOs

ในการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยสิ่งมีชีวิตผ่านการตัดต่อทางพันธุกรรม (GMOs) ซึ่งจัดขึ้นที่เมืองเอดินบะระ ประเทศอังกฤษ โดยองค์การเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนา (ไออีซีดี) เป็นเวลา 3 วัน คือวันที่ 28, 29 ก.พ. และ 1 มี.ค. 2543 โดยมีนักวิทยาศาสตร์ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีชีวภาพ นักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นักต่อสู้เพื่อสิทธิผู้บริโภค เจ้าหน้าที่รัฐบาลผู้กำหนดนโยบายและกฎระเบียบเข้าร่วมราว 400 คน ปรากฏการโต้แย้งอย่างดุเดือดระหว่างฝ่ายหนุนและฝ่ายต้าน GMOs

ด้านฝ่ายต้าน ดร.ไมเคิล แชนเสน แห่งกลุ่มสิทธิผู้บริโภค คอนซูเมอร์ส ยูเนียน ในสหรัฐฯ เรียกร้องให้บรรดานักวิทยาศาสตร์แสดงความซื่อสัตย์มากกว่านี้ในเรื่องที่พวกเขายังไม่มีความรู้ โดยเปรียบเทียบเทคโนโลยี GMOs กับยุคต้นของการใช้ยาฆ่าแมลงและพลังงาน

นิวเคลียร์ว่า ในตอนนั้น พวกนักวิทยาศาสตร์ก็มองเห็นและป่าวร้องแต่ศักยภาพอันเหลือเชื่อของยาฆ่าแมลงและพลังงานนิวเคลียร์โดยไม่ได้ตระหนักหรือเตือนถึงอันตรายของมันเลย แชนแนล บอกด้วยว่า ผู้บริโภคไม่ศรัทธาในกรอบความคิดว่าด้วย "ความเท่าเทียมกันทางเนื้อหาสาระ" อันเป็นแนวคิดที่มองว่าอาหาร GMOs มีองค์ประกอบทางเคมีคล้ายคลึงกับอาหารธรรมชาติชนิดเดียวกัน ดังนั้น จึงปลอดภัยสำหรับการบริโภค จูเลียน เอดเวิร์ดส์ ผู้อำนวยการกองทุนเมอร์ส อินเตอร์เนชันแนล กล่าวว่า บรรดาผู้บริโภคไม่ได้ปฏิเสธผลิตภัณฑ์ GMOs อย่างสิ้นเชิง แต่เห็นว่าจำเป็นต้องได้รับทราบในสิ่งที่พวกนักวิทยาศาสตร์กำลังทำกับอาหารของพวกเขา มากกว่านี้ และมีสิทธิ์ที่จะทราบด้วยว่าพวกเขา กำลังจะกินอะไรเข้าไป

แพทริก โฮลเดน ผู้อำนวยการกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เดอะ ซอยส์ แอสโซซิเอชัน วิจารณ์แนวคิด "ความเท่าเทียมกันทางเนื้อหาสาระ" ว่ามันถูกนำมาใช้เป็นม่านควันพรางตา เพื่อจะหลีกเลี่ยงไม่ต้องมีการทดสอบที่เข้มงวดมากยิ่งขึ้น (ผู้จัดการ 020343)

ขณะเดียวกัน คณะผู้แทนจากกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาหลายกลุ่มต่างวิตกว่า ความตื่นกลัวของยุโรปอาจปิดกั้นการวิจัยพืชผลใหม่ๆ ที่จะให้ประโยชน์มหาศาลในการแก้ปัญหาความอดอยากจากจนถึงระดับประเทศและระดับโลก โจเซฟ โกโบ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเทคโนโลยีชีวภาพแห่งซิมบับเวกล่าวว่า ยุโรปตัดสินใจ GMOs จากสภาพเงื่อนไขของตนเอง อันได้แก่การมีเศรษฐกิจมั่งคั่ง มีอาหารเพียงพอ มีสภาพอากาศปานกลางที่คงเส้นคงวา ทั้งยังมีกำลังซื้ออาหารธรรมชาติที่ให้ผลผลิตต่ำ "สำหรับพวกเรา การคิดถึงฟาร์มธรรมชาติเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เนื่องจากฤดูแล้งในประเทศของเรายาวนานถึง 6 เดือน" (ผู้จัดการ 020343)

สำหรับคูิวาทะที่ดุเดือดที่สุด ได้แก่จากหญิงจีน ผู้เชี่ยวชาญเทคโนโลยีตัดต่อยีนซึ่งนำทีมวิจัยแห่งมหาวิทยาลัยปักกิ่ง 30 คนมา ร่วมประชุมด้วย เขาเผยว่า ขณะนี้ จีนเป็นผู้เพาะปลูกพืชผลตัดต่อยีนรายใหญ่อันดับ 2 หรือ 3 ของโลก โดยมีพื้นที่เพาะปลูก ฝ้าย ดอกไม้ และพริกหวานถึง 500,000-1,000,000 เฮกตาร์ พืชตัดต่อยีนเหล่านี้เป็นส่วนที่มาจากพัฒนาของบริษัทมอนซานโตเพียงครึ่งเดียว ส่วนที่เหลือ นักวิทยาศาสตร์จีนเป็นผู้ผลิตทั้งหมด นักวิทยาศาสตร์จากจีนยังได้ตอกกลับ ดร.อาร์พิต พุสซไท นักวิทยาศาสตร์ผู้ลั่นสัญญาณเตือนเรื่องความปลอดภัยของอาหารตัดต่อยีนจนเกิดกระแสต่อต้าน GMOs ทั่วโลกว่า เขาได้ทดลองให้หนูกลุ่มหนึ่งกินพริกหวานและมะเขือเทศที่ผ่านการตัดต่อยีน ไม่ปรากฏว่าหนูเหล่านั้นมีอาการผิดปกติดังที่พุสซไทสรุปจากการให้หนูทดลองกินมันฝรั่งตัดต่อยีน "ผู้คนต่างพูดถึงการปนเปื้อนในดีเอ็นเอ แล้วผู้คนที่ตายด้วยมลพิษจากยาปราบศัตรูพืชในแปลงเพาะปลูกแบบเก่าละ การถกเถียงกันเรื่องความปลอดภัยเป็นสิ่งดี แต่เป็นความเลวร้ายที่จะปิดกั้นเทคโนโลยีที่จำเป็นของโลก" เขากล่าว (ผู้จัดการ 010343)

อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งซึ่งคาดกันว่าน่าจะได้รับการประชุมครั้งนี้ คือข้อเสนอให้ก่อตั้งคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยความปลอดภัยของอาหาร GMOs และเทคโนโลยีชีวภาพ เพื่อคอยแจ้งให้สาธารณชนได้รับทราบถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ในเรื่องนี้ สำหรับผลการประชุมจะได้นำเสนอต่อการประชุมระดับผู้นำสุดยอดของ G 8 ครั้งต่อไปในเดือนกรกฎาคมนี้ (ผู้จัดการ 020343)

1.3.2 ทวงฉลาก GMOs...การเคลื่อนไหวประเด็นหลักเนื่องในวันสิทธิผู้บริโภคสากล

เนื่องในวันสิทธิผู้บริโภคสากล (World Consumer Day) ซึ่งตรงกับวันที่ 15 มี.ค. ของทุกปี ทางกลุ่มองค์กรผู้บริโภคเชิงชนวนประชาชนเข้าร่วมกิจการหลายหลาก อาทิ เติมนรงค์เรียกร้องให้มีการติดฉลากอาหารดัดแปลงพันธุกรรม ชมละครที่ให้อำนาจข้อมูลในเรื่องดังกล่าว (ไทยโพสต์ 150343) และก่อนหน้านั้นในวันที่ 12 มี.ค. ได้มีการจัดอภิปรายในหัวข้อ "อาหารของเรา ทางเลือกของใคร ประชาชนคิดอย่างไรกับอาหาร GMOs" (ไทยโพสต์ 130343)

-เอ็นจีโอจี้ยูตีพีซีจีเอ็มไอพร้อมติดฉลากอาหาร

นอกจากนั้น 35 องค์กรพัฒนาเอกชนนำโดยนายวีระพล โสภาก ที่ปรึกษาสมาคมฯคนจน ได้เข้าพบนายสมศักดิ์ สิงหลกะ รองปลัด ก.เกษตรฯ เพื่อเรียกร้องให้ยุติการทดลองจีเอ็มโอจนกว่าจะมีมาตรการและกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยทางชีวภาพที่รัดกุมกว่าที่เป็นอยู่ พร้อมขอมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการทดลองจีเอ็มโอไปปลูกนอกพื้นที่ทดลองด้วย

นายวีระพลกล่าวว่า ตลาดต่างประเทศโดยเฉพาะยุโรป เอเชีย รวมทั้งสหรัฐอเมริกามีแนวโน้มปฏิเสธผลิตภัณฑ์จีเอ็มโออย่างถึงที่สุดของสมาคมโรงสีข้าวแห่งยุโรปประกาศเมื่อกลางเดือนต.ค.2542 ที่ผ่านมามีชาวไทยหากพบว่ามีจีเอ็มโอปะปนอยู่ ดังนั้นการติดฉลากให้มีการทดลองข้าวจีเอ็มโอของก.เกษตรฯจะส่งผลกระทบต่อชาวนาไทยทุกคน ขณะเดียวกันพืชและผลผลิตจากจีเอ็มโอยังไม่มี การยืนยันแน่ชัดในเรื่องความปลอดภัยต่อสุขภาพ นอกจากนี้มาตรการและกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยทางชีวภาพของไทยยังอ่อนแอ มีช่องโหว่ และไร้ประสิทธิภาพ การอนุญาตให้บริษัทข้ามชาตินำเข้าจีเอ็มโอมาทดลองหรือวิจัยโดยหน่วยงานของรัฐเอง ก็จะทำให้เกิดการเล็ดลอดออกนอกพื้นที่ทดลองโดยควบคุมไม่ได้ ทั้งนี้ องค์กรเกษตรและองค์กรพัฒนาเอกชนยืนยันว่า หากก.เกษตรฯยังไม่ดำเนินการใดๆในเรื่องนี้ ก็พร้อมจะเคลื่อนไหวทั่วประเทศในเร็ว ๆ นี้เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามที่เรียกร้อง

ด้านนายสมศักดิ์ สิงหลกะ รองปลัดก.เกษตรฯ ซึ่งแจ้งว่าการทดลองจีเอ็มโอมีรูปแบบสากล ไม่น่ามีการเล็ดลอด แต่ถ้ามี ก็อาจไม่ได้เล็ดลอดออกมาจากการทดลองของรัฐ อย่างไรก็ตาม การทดลองพันธุ์ข้าวหอมมะลิจีเอ็มโอได้ยุติไปแล้วเมื่อปี 2541 โดยได้เก็บเมล็ด

ข้าว 123 เมล็ดไว้ในถังอะลูมิเนียมที่ 45 องศาเซลเซียส และไม่มันนโยบายจะนำเมล็ดข้าวดังกล่าวมาดำเนินการใดๆ ต่อไป ขอให้เกษตรกรเชื่อมั่นว่าข้าวหอมมะลิที่มีการตัดต่อยีนจะไม่เล็ดลอดออกมา

น.ส.สมจิต คงทน เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อผู้บริโภคได้เรียกร้องให้ผู้บริโภคออกมาแสดงพลังเนื่องในวันสิทธิผู้บริโภคสากลเรียกร้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดให้ฉลากอาหารระบุชัดเจนว่าอาหารนั้นมาจากกระบวนการตัดแปลงพันธุกรรมหรือไม่ซึ่งสหพันธ์ผู้บริโภคทั่วโลก โดยเฉพาะแถบเอเชียได้นัดหมายจัดกิจกรรมรณรงค์เรื่องเดียวกันภายใต้โลโก้ "อาหารของเรา ทางเลือกของใคร" (กรุงเทพฯธุรกิจ150343)

-อย.รับปากติดฉลากจีเอ็มโอปีหน้า

สมาพันธ์องค์กรผู้บริโภคพร้อมกลุ่มเกษตรกรถือวันสิทธิผู้บริโภคสากลส่งตัวแทนเข้าพบนายกร ทัพพะรังสี รองนายกรัฐมนตรีและรมต. สาธารณสุขยื่นหนังสือเรียกร้องให้ดำเนินการติดฉลากGMOsเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภค หนังสือดังกล่าวระบุว่า ขณะนี้คณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (กนศ.) กระทรวงพาณิชย์พร้อมสนับสนุนผู้ส่งออกทำฉลากระบุว่าเป็นอาหารปลอดการตัดแปลงพันธุกรรมหรือมีวัตถุติดมาจากการตัดแปลงพันธุกรรม แต่รัฐกลับไม่ได้ให้ความสำคัญกับผู้บริโภคภายในประเทศเลย องค์กรอาหารและยา(อย.)เองก็ไม่ตัดสินใจจะดำเนินการในเรื่องนี้แต่อย่างใด ปล่อยให้ผลิตภัณฑ์จีเอ็มโอมีจำหน่ายในท้องตลาดทั่วไป ดังนั้นสหพันธ์องค์กรผู้บริโภคและเครือข่ายจึงเรียกร้องให้ ก.สาธารณสุขดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค ดังนี้

1. กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จที่ชัดเจนในการดำเนินการเรื่องฉลากอาหาร GMOs ที่มีจำหน่ายแล้วในประเทศไทย
2. ให้ผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์อาหารจากต่างประเทศแจ้งต่อรัฐบาลไทยว่าเป็นอาหารตัดแปลงพันธุกรรมหรือไม่ และประเทศไทยจะอนุญาตให้วางจำหน่ายได้ต่อเมื่อมีรายงานการวิจัยรับรองจากรัฐบาลประเทศผู้ผลิตว่าอาหารนั้นปลอดภัยพร้อมติดฉลากกำกับ
3. ปรับปรุงกฎหมายอาหารให้มีมาตรการในการลดความเสี่ยงภัยแก่ผู้บริโภคในกรณีอาหารตัดแปลงพันธุกรรมส่งผลกระทบต่อสุขภาพผู้บริโภคในภายหลัง
4. ผู้บริโภค เกษตรกร และองค์กรภาคประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเรื่องอาหารตัดแปลงพันธุกรรม

ต่อจากนั้นกลุ่มตัวแทนผู้บริโภคคณะนี้ได้เดินทางไปยื่นหนังสือต่อพ.ศิริวัฒน์ ทิพรธาดล รองเลขาธิการ อย. ซึ่งพ.ศิริวัฒน์แจ้งว่าขณะนี้ทางอย.ได้รับข้อมูลและระเบียบปฏิบัติในการติดฉลากจีเอ็มโอเพียงพอแล้ว อยู่ระหว่างการสังเคราะห์ข้อมูล คาดว่าทุกอย่างจะแล้วเสร็จและดำเนินการให้ติดฉลากได้ในปี 2544 (ผู้จัดการ, กรุงเทพฯธุรกิจ, ไทยโพสต์ 160343)

1.4 เชื้อโรคและสารพิษในอาหาร

1.4.1 ผังเนื้อเถื่อนมีเชื้อโรคร้าย “ลงแดง” 57 ตัน

9 มีนาคม ที่บริเวณลานสำนักงานปศุสัตว์ จ.สมุทรปราการ นายอาคม เอ่งฉ้วน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานฝังกบเนื้อสัตว์ที่ลักลอบนำเข้าประเทศอย่างผิดกฎหมาย และมีเชื้อโรคลงแดงหรือ RINDERPEST จำนวน 57,540 ก.ก. แยกเป็นซากลูกหมูแช่แข็งจากประเทศเวียดนาม 4,130 ตัว น้ำหนัก 12,390 ก.ก. เนื้อโคแช่แข็งจากประเทศอินเดียจำนวน 2,425 กลอง น้ำหนัก 43,650 ก.ก. ตับโคแช่แข็งจากประเทศอินเดีย 100 กลอง น้ำหนัก 1,500 ก.ก. โดยในการฝังกบเจ้าหน้าที่ได้ขุดหลุมกว้างประมาณ 3 เมตร ยาว 20 เมตร ลึก 3 เมตร และฉีดยาฆ่าเชื้อชนิดเข้มข้นที่กันบ่อและทั่วเนื้อสัตว์ที่จะฝังทั้งหมด เพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันทั่วประเทศมีความต้องการบริโภคเนื้อวัว-ควาย จำนวน 300 ล้าน ก.ก. ต่อปี แต่ทั่วประเทศสามารถผลิตเนื้อเพื่อกินได้จำนวน 150 ล้านก.ก.ต่อปี ดังนั้นจึงต้องมีการนำเข้า เนื้อที่ขายตามท้องตลาดทั่วประเทศเป็นเนื้อจากประเทศอินเดียที่มีความเสี่ยงต่อเชื้อโรคลงแดงสูง หากประชาชนบริโภคเนื้อที่มีเชื้อโรคลงแดงเข้าไปจะเกิดอาการท้องเสีย และหากได้รับการรักษาที่ไม่ถูกต้องจะเสียชีวิตอย่างรวดเร็ว เชื้อโรคดังกล่าวจะต้องใช้ความร้อนถึง 100 องศาเซลเซียสและนานเกิน 1 ชั่วโมง จึงจะทำให้ เชื้ออ่อนลง แต่บางครั้งแม้อุณหภูมิจะสูงเชื้อก็อาจหลบในกระดูกวัว-ควายได้ นายสัตวแพทย์ประจำกรมกล่าวว่า นับตั้งแต่มีการตรา พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์เมื่อปี 2499 ที่ระบุว่าหากนำเข้าเนื้อสัตว์อย่างถูกต้องจะต้องผ่านการตรวจโรคนั้น ปัจจุบันเวลาผ่านมา 44 ปีแล้ว ยังไม่มีเอกชนรายใดมาดำเนินการหรือทำธุรกิจให้ถูกต้องแม้แต่รายเดียว (มติชน 100343)

1.4.2 ควายเถื่อนพม่าทะลักโรงฆ่าปทุม

มีรายงานข่าวว่าที่บริเวณสามเหลี่ยมทองคำแต่ละวันจะมีควายขึ้นฝั่งที่เชียงแสน 1,750 ตัว หรือปีละกว่าสี่แสนถึงหกแสนตัว ควายเหล่านี้ส่วนหนึ่งนำมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ ส่วนหนึ่งนำมาจากพม่า และอีกจำนวนหนึ่งเป็นควายที่ซื้อมาจากบังกลาเทศ นำมาเลี้ยงในพม่าระยะหนึ่งให้เติบโตพอขายได้ราคา ก่อนที่จะถูกซื้อต่อจากพ่อค้าคนกลางเพื่อนำส่งเข้าประเทศไทย โดยส่วนใหญ่พุ่งเป้าไปที่โรงงานผลิตลูกชิ้นแถบปทุมธานีเป็นหลัก

แหล่งข่าวจากสำนักงานปศุสัตว์เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่บอกว่า ควายเถื่อนเข้ามาตามแนวชายแดนไทย-พม่า โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือของไทยนั้น แต่ละปีมีประมาณ 200,000-300,000 ตัว เมื่อคิดราคาคร่าวๆ ตัวละ 5,000 บาท มูลค่าการค้าวัว-ควายเถื่อนที่เกิดขึ้น

ยานี้มีไม่ต่ำกว่า 1,250 ล้านบาท/ปีทีเดียว ประเด็นปัญหาโดยรวมที่เกิดขึ้น นอกเหนือจากการเป็นช่องทางทำมาหากินของเจ้าหน้าที่รัฐบางหน่วยบางคนแล้ว ที่น่ากลัวอีกประเด็นก็คือโรคระบาด ผลพวงการนำเข้าวัว-ควายตามแนวชายแดนนั้นก็มีผลกระทบต่อการแพร่ระบาดของโรคติดต่อของสัตว์ปีกในประเทศเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะโรคปาก-เท้าเปื่อย ที่เป็นปัญหาการส่งออกเนื้อสัตว์เหล่านี้ไปต่างประเทศ ทำให้ประเทศต่างๆ เช่น สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น ไม่รับซื้อเนื้อจากไทย

แหล่งข่าวกล่าวด้วยว่า กรมปศุสัตว์มีนโยบายลดการนำเข้าวัว-ควายเถื่อน หรือให้มีการนำเข้าอย่างถูกต้อง ภายใต้มาตรการควบคุมโรคระบาดสัตว์ โดยเฉพาะโรคปากและเท้าเปื่อยอย่างเข้มงวด มีการตั้งศูนย์ควบคุมและปราบปรามการลักลอบนำสัตว์เข้ามาในราชอาณาจักร และเสริมมาตรการปราบปราม โดยขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่กระทรวงมหาดไทย และกลาโหม ซึ่งประจำอยู่ตามแนวชายแดน แต่ในสถานการณ์ปัจจุบัน มาตรการควบคุมที่วางไว้ดูเหมือนจะไม่มีมีการนำมาใช้ การควบคุมโรคระบาดสัตว์ในประเทศไทยต่อไปหากันจนตายก็ไม่เกิดผลสำเร็จ (ผู้จัดการ 230343)

1.4.3 แฉห้องเย็นมหาชัย เสี่ยงติดอหิวาต์พม่า

มาตรการผลักดันแรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้ผล ทำให้แรงงานชาวพม่า กะเหรี่ยง มอญ กลับเข้ามาทำงานในประเทศไทยกว่า 1.2 ล้านคน ยังก่อให้เกิดปัญหาด้านสาธารณสุขและส่งผลกระทบต่อพัฒนาอุตสาหกรรมของไทยในระยะยาว

นายภิญโญ วีระสุขสวัสดิ์ ผู้ประสานงานระดับโปรแกรมเอ็ดมูลนิธิรักษ์ไทย องค์การแคร์นานาชาติ (ประเทศไทย) เปิดเผยว่า จากความต้องการแรงงานราคาถูกเพื่อลดต้นทุนการผลิตของนายจ้าง ทำให้ปัจจุบันแม้แต่โรงงานที่ไม่ได้มาตรฐาน ISO ก็ยังมีการใช้แรงงานต่างด้าว ส่วนใหญ่เป็นโรงงานผลิตอาหารทะเลสดแช่แข็ง แถบจังหวัดสมุทรสาครซึ่งมีทั้งการจ้างแรงงานพม่าทำข้างนอกแบบเหมาจ่าย และรับแรงงานพม่าเป็นพนักงานเข้าทำงานในห้องเย็นเลย “การตรวจ ISO ในบ้านเราไม่ได้มีการเข้มงวด มีการบอกล่วงหน้าว่าจะไปตรวจวันไหน เมื่อถึงวันตรวจก็ให้คนงานพม่าหยุดงานไปก่อน ในสมุทรสาครมีการระบาดของอหิวาต์ หรือโรคท้องร่วงเป็นประจำ แต่ส่วนใหญ่จะมีการปิดขบวนการและเร่งควบคุมไม่ให้ระบาดออกไปในวงกว้าง ทุก 6 เดือน ทางสาธารณสุขจังหวัดจะมาขออาสาสมัครจากเรา ให้ช่วยตระเวนประกาศตามโรงงานต่างๆ ให้แรงงานพม่าที่เป็นโรคท้องร่วงออกมารับการรักษา โดยแลกเปลี่ยนกับการไม่เอาผิด เพื่อควบคุมไม่ให้โรคแพร่กระจายออกไป” นายภิญโญกล่าว

อย่างไรก็ตาม เชื้อโรคที่มากับแรงงานต่างด้าวยังมีอยู่ นอกจากโรคท้องร่วงยังมีโรคเท้าช้าง โรคไทฟอยด์ เพราะแรงงานพม่าเหล่านี้ถ้าติดเชื้อแต่ยังไม่มีอาการก็จะไม่ยอมหยุดงาน ทำให้มีโอกาสแพร่เชื้อไปสู่คนอื่น หรือเชื้อโรคอาจลงสู่ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลที่ผ่านมือแรงงานเหล่านี้ ถ้าอาหารทะเลส่งออกมีเชื้อโรคที่ติดไปจากแรงงานต่างด้าว จะก่อความเสียหายต่อการส่งออกของประเทศอย่างมหาศาล ทั้งนี้ตัวเลขจากประชาสงเคราะห์จังหวัดสมุทรสาคร มีแรงงานต่างด้าวในปัจจุบันประมาณ 2 แสนคน ขณะที่รัฐบาลผ่อนผันให้เพียง 20,800 คน โดยให้ใช้ได้ในกิจการประมง และเกี่ยวเนื่องกับการประมง

นายภิญโญกล่าวเพิ่มเติมว่า ปัญหายังเกิดจากการที่ภาครัฐไม่มีการวางแผนแก้ปัญหาระยะยาว แต่แก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยการผ่อนผันกันปีต่อปี ซึ่งถ้าโรงงานยังต้องการใช้แรงงานต่างด้าว ควรจะมีระบบติดต่อแบบรัฐต่อรัฐ ให้ผู้ชำนาญด้านการจัดแรงงานเข้ามารับผิดชอบ และใช้แรงงานต่างด้าวอย่างเป็นระบบภายใต้การควบคุมดูแล (ผู้จัดการ 010343)

1.4.4 กิน “เฟรนช์ฟรายด์” ระวังสารตะกั่ว

นพ.ศิริวัฒน์ ทิพย์ธราดล รองเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาเปิดเผยว่า อาหารจานด่วนที่นิยมปัจจุบันมักได้แก่ อาหารทอดร้อนๆ เช่น ไก่ทอด มันฝรั่งทอด หรือเฟรนช์ฟรายด์ เมื่อรับประทานในร้าน ผู้บริโภคบางรายโดยเฉพาะเด็ก จะเทเฟรนช์ฟรายด์ร้อนๆ ใส่กระดาษรองบนถาดอาหาร ซึ่งกระดาษที่รองนั้นจะมีตัวอักษรและรูปภาพพิมพ์อยู่ เมื่ออาหารร้อนสัมผัสกระดาษรองดังกล่าว อาจทำให้สารตะกั่วในตัวอักษรและหมึกพิมพ์รวมทั้งสีจากรูปภาพในกระดาษรอง ทำปฏิกิริยาละลายออกมาปนเปื้อนกับอาหาร

สารตะกั่วเป็นโลหะหนักที่ใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ เมื่อปนเปื้อนในอาหารและบริโภคอาหารเข้าไปจะเกิดการสะสมในร่างกายและก่อให้เกิดอันตราย โดยจะมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ท้องผูก ปวดท้องอย่างรุนแรง กล้ามเนื้อแขนขาอ่อนแรง หากได้รับสารตะกั่วเข้าไปมากๆ เป็นเวลานานๆ จะทำให้เกิดอัมพาตที่กล้ามเนื้อ

สำหรับเด็ก สารตะกั่วจะทำลายระบบประสาทส่วนกลางและส่วนปลาย ยิ่งอายุน้อยการทำลายยิ่งมาก จากผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มีสารตะกั่วในเลือดจะมีไอคิวต่ำ ปัญญาอ่อน เฉื่อยชา และเกเร นอกจากนี้สารตะกั่วยังมีพิษต่อระบบทางเดินปัสสาวะ ระบบเลือด หัวใจ และทางเดินอาหาร สตรีมีครรภ์ที่ได้รับสารตะกั่วเข้าไปจะมีผลทำให้ลูกอ่อนในครรภ์ผิดปกติหรือเกิดการแท้งได้ จึงขอเตือนให้ผู้บริโภคที่นิยมอาหารฟาสต์ฟู้ด โดยเฉพาะผู้ที่มีบุตรหลานที่ยังเด็กอยู่ ระวังรับประทานฟาสต์ฟู้ดในอาหาร โดยไม่เอาอาหารทอดร้อนๆ ลงบนกระดาษพิมพ์สีที่มีสารตะกั่วผสมอยู่ เพื่อความปลอดภัยในสุขภาพ (กรุงเทพธุรกิจ 070343)

2. ความเคลื่อนไหวด้านสาธารณสุข

2.1 นโยบายและแนวคิดด้านสาธารณสุข

2.1.1 สุขภาพพอเพียง

ศ.นพ.จรัส สุวรรณเวลา ได้เสนอแนวคิดว่าด้วยสุขภาพพอเพียงไว้ในคอลัมน์ *รากแก้วแห่งปัญญา* เผยแพร่โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ใน นสพ.ผู้จัดการรายวันฉบับวันที่ 17 มี.ค.2543 มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

เดือนที่แล้ววัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ขายดีจนขาดตลาด เพราะมีข่าวการระบาดของไข้หวัดใหญ่ในยุโรป ทำให้คนไทยหือหั่นไปฉีด วัคซีนนี้ราคาหลอดละ 500 บาท โดยปกติเมืองไทยก็มีไข้หวัดใหญ่พันธุ์ต่างๆ เกิดขึ้นอยู่เป็นระยะๆ ผู้ที่ร่างกายแข็งแรงดีเป็นไข้หวัดใหญ่ป่วยเพียงไม่กี่วันและหายได้โดยไม่ต้องมีปัญหามากนัก การฉีดวัคซีนโดยไม่จำเป็นย่อมเป็นการสูญเปล่าเพราะเราผลิตไม่ได้ในประเทศ ทั้งวัคซีนที่มีจำหน่ายใช้กับไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ปีกกิงและพันธุ์ชนิดนี้เท่านั้น ถ้าเป็นพันธุ์อื่นก็ป้องกันไม่ได้และภูมิคุ้มกันจะเกิดอยู่ได้เพียงปีเดียว

นี่เป็นตัวอย่างและความจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ค่าใช้จ่ายทำนองนี้มีอยู่มากมายจนคาดว่าคนไทย 61 ล้านคน ใช้เงินไปถึงปีละแสนล้านบาทในด้านเกี่ยวกับสุขภาพ และมีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วบางส่วนก็เบี่ยงจากงบประมาณแผ่นดิน เช่น เงินสวัสดิการ การรักษาพยาบาลข้าราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจและครอบครัว เมื่อพ.ศ. 2534 ใช้ไปราว 4,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 16,000 ล้านบาท ในพ.ศ. 2540 เพิ่มขึ้นถึง 4 เท่าตัว ทั้งๆ ที่คนไทยไม่ได้เป็นโรคมามากขึ้นถึงขนาดนั้น

การเพิ่มค่าใช้จ่ายนี้ หากเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นประโยชน์จริงก็พอทำเนา แต่การสูญเสียจากการใช้ที่ไม่คุ้มค่านั้นมีอยู่มากมาย หากลองมาวิเคราะห์ถึงต้นตอของปัญหานี้เป็นข้อๆ ก็อาจแยกได้หลายประเด็นคือ

ความต้องการที่ไม่รู้จักพอ ความอยากจะไม่แก่ ความอยากจะไม่ตาย อยากสวย ต้องพยายามยืดออกให้ได้ไม่ว่าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือเกิดความทุกข์ทรมานเพียงใด แต่ส่วนใหญ่จะไม่ได้รับประโยชน์หรือได้เพียงเล็กน้อย เมื่อเจ็บป่วยหนักและไม่มีทางรอดก็ใช้วิธีการอย่างพิสดารในการยืดความตายให้ช้าออกไป ในบรรดาค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคของแต่ละบุคคล จะแพงมากที่สุดในระยะสุดท้ายของชีวิตก่อนตาย การยอมรับความตายหรือยอมให้ตายโดยคุณผี และรักษาคัดคีร์ของความเป็นมนุษย์ไม่ใช่เพียงลดความสิ้นเปลือง ยังช่วยลดความทุกข์ทรมานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

การรับเทคโนโลยีมาใช้อย่างฟุ่มเฟือย ใครว่าอะไรก็รับมาลอง บางคนราคาขายรวมแล้ววันละเกือบพันบาท หรือเดือนละเป็นหมื่นบาท โดยที่ยาบางอย่างไม่มีหลักฐานว่าได้ประโยชน์จริง แถมยังไม่ตระหนักว่ายาที่รับประทานเข้าไปนั้นดีกัน และเกิดโทษด้วย หากเจ็บป่วยไม่มากจะใช้สมุนไพรช่วยรักษาบรรเทาอาการก็คงจะดี เพราะโดยทั่วไปราคาถูกกว่าและหาได้ง่ายในประเทศ แต่ถ้าเป็นมากและสมุนไพรยังไม่เห็นหลักฐานให้มั่นใจได้ว่าจะช่วยได้จริง เราก็คงจะใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ แม้ว่าจะมีราคาค่าใช้จ่ายสูง จุดสำคัญจึงเป็นการพิจารณาคัดสรรกลั่นกรองเทคโนโลยีมาใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมในแต่ละกรณี

การใช้ชีวิตอย่างฟุ่มเฟือย ไม่มีธัญสัตว์และสุขภาพของตนเองเท่าที่ควร ทำให้เกิดโรค ความด้อยสุขภาพและความพิการเกิดขึ้นโดยไม่จำเป็น วิทยุรุ่นมั่วสุมกันเป็นเวลาหลายชั่วโมงในผู้ที่มีเสียงดนตรีดังมาก และอากาศเต็มไปด้วยควันบุหรี่ บรรยากาศอบายมุขในรูปแบบต่างๆ ทั้งเหล้า ยาเสพติด การมั่วสุมทางเพศ นับเป็นการไม่รักษาสุขภาพและใช้ชีวิตอย่างฟุ่มเฟือย

การที่เจ้าของโรงงานและนายจ้าง ไม่ดูแลสุขภาพพนักงานในโรงงานให้ดี มีเสียงดัง ฝุ่นละออง สารพิษ และความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ นับเป็นการใช้ชีวิตของลูกจ้างคนงานอย่างฟุ่มเฟือย ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษในสังคม ทั้งอากาศเสีย น้ำเสีย และสิ่งเป็นพิษปนเปื้อนในอาหาร ล้วนเป็นเหตุของโรคและความหย่อนสุขภาพ อีกแง่หนึ่งของสุขภาพพอเพียง คือ **การดูแลรักษาโรคตั้งแต่ระยะที่เป็นน้อย** จะหายได้ง่ายขึ้น สิ้นเปลืองน้อย ไม่เกิดความพิการหรือโรคร้ายที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ดังนั้นการดูแลตนเองและจัดการรักษาเมื่อโรครยังเป็นน้อยจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนควรกระทำและเป็นสิ่งที่ระบบบริการสุขภาพต้องสนองความต้องการให้ดี

สาเหตุอีกประการหนึ่งของความสิ้นเปลืองคือ ความไม่ตระหนักถึงเงินของส่วนกลางหรือเงินหลวง รู้สึกว่าเงินไม่ใช่ของตน ไม่จำเป็นต้องประหยัดหรือดูแลรักษา สิ่งนี้อาจเป็นผลจากระบบการปกครองที่เรายังไม่เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง ประชาชนไม่รู้สิทธิส่วนในการจัดการกับงบประมาณแผ่นดิน ต่างจากในต่างประเทศที่เงินสาธารณะ (public money) และบุคคลสาธารณะ (public person) จะได้รับการดูแลจากสังคมเป็นพิเศษ

จะเห็นได้ว่า การดูแลสุขภาพของคนไทยในปัจจุบันยังไม่อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมดีนัก มีทั้งช่องโหว่ในเชิงคุณภาพที่ฟังจะไม่ได้และความสิ้นเปลือง ฟุ่มเฟือยอย่างเปล่าประโยชน์ ทฤษฎีใหม่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยเพื่อเป็นเครื่องมือในการรับมือกับปัญหาวิกฤติ คือ เศรษฐกิจพอเพียงนั้นใช้ได้เหมาะสมอย่างยิ่งกับระบบสุขภาพ และจะชว่นำการแก้ปัญหาสุขภาพของคนในชาติไปยังสิ่งที่พึงประสงค์คือสุขภาพพอเพียง

จุดกลางของสุขภาพพอเพียง คือ มัชฌิมาปฏิปทา ไม่มีความอยากที่ไม่รู้จัก ขณะเดียวกันไม่ใช่การงอมืองอเท้าปล่อยไปตามยถากรรมหรือการกลับไปสู่ยุคหิน แต่เป็นการใช้วิจารณญาณเลือกเทคโนโลยีให้เหมาะสม ประกอบกับเป็นสังคมที่มีการเอื้ออาทรกัน มีการช่วยเหลือกันและกัน ซึ่งในระบบบริการสุขภาพ ผู้ที่เป็นวิชาชีพต้องไม่เจตคติที่ดี มีความรับผิดชอบและเมตตาคุณงามประโยชน์ของผู้ป่วยเป็นหลัก เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้ป่วย ระบบบริการโดยรวมต้องมีความเหมาะสม เน้นความเสมอภาคและการดูแลผู้ที่ยากโอกาสและช่วยตนเองไม่ได้ให้ได้รับการบริการตามเกณฑ์สุขภาพพอเพียง ตลอดจนจัดสรรเงินหลวงให้ใช้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า (ผู้จัดการ 170343)

2.2 ปัญหาในการบริหารจัดการด้านสาธารณสุข

2.2.1 คดี “ชายไต” ยังไม่จบ

9 มี.ค. กลุ่มผู้ชุมนุมจำนวน 50 คน ซึ่งเป็นอดีตผู้ป่วยที่ได้รับการปลูกถ่ายไตจากนพ.สิโรจน์ กาญจนปัญญาผล ผอ.โรงพยาบาลวชิรปราการ เดินทางมาที่กระทรวงสาธารณสุขเรียกร้องให้แพทยสภาและรมต.สาธารณสุขยกเลิกมติการลงโทษ นพ.สิโรจน์ ด้วยการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม แก่นำของผู้ชุมนุมกล่าวว่าพวกเขาเห็นว่าการพิจารณาของแพทยสภาไม่ถูกต้อง นพ.สิโรจน์ถูกกลั่นแกล้งเพราะปัญหาดังกล่าวมาจากความขัดแย้งภายในรพ.วชิรปราการ “ความจริงแล้วคุณหมอเป็นคนดี พวกเราถ้าไม่ได้คุณหมอกงตายไปแล้ว”

นพ.สมศักดิ์ โฉ่ววีระ อุปนายกแพทยสภาคนที่ 1 ซึ่งแจ้งกับผู้ชุมนุมว่าการพิจารณาของแพทยสภาเป็นไปอย่างรอบคอบ มีหลักฐานที่เป็นพยานบุคคลถึง 50 คน และหลักฐานที่เป็นเอกสารกว่า 40,000 หน้า ที่เป็นเครื่องยืนยันว่าแพทย์ที่ถูกลงโทษมีความผิดจริง ส่วนการเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวไม่ใช่การเพิกถอนตลอดชีวิต สามารถขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้หลังจาก 2 ปีที่ถูกเพิกถอน “ที่บอกว่าคุณสิโรจน์เป็นคนดี ผมอยากให้ออกความดีกับความชั่วออกจากกัน จะนำมาหักล้างกันไม่ได้” (ไทยโพสต์ 101343)

วันรุ่งขึ้น (10 มี.ค. 43) คณะพนักงานสอบสวนกองปราบปราม ได้ประชุมสรุปผลความคืบหน้าของคดีชื้อชายไตว่าคณะแพทย์ของรพ.ดังกล่าวมีเจตนาทำให้ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในรพ.เสียชีวิตหรือไม่ ซึ่งจากรายงานของแพทยสภาชี้ชัดว่า ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของขบวนการชายไตนี้ ส่วนใหญ่จะเสียชีวิตด้วยอาการเดียวกันหมดคือสมองบวม ซึ่งเป็นเรื่องผิดปกติอันจะชี้ชัดได้ว่าการฆาตกรรมกันเกิดขึ้น นอกจากนี้ในการสอบปากคำญาติของผู้ตกเป็นเหยื่อทั้งผู้ป่วยและผู้รับไต ยังพบว่าบางรายที่ได้รับผ่าตัดเปลี่ยนไตไปจากรพ.นี้ ก็จะเสียชีวิตหลังจากนั้นแค่ 6 เดือน ทราบว่าทางรพ.ใช้วิธีตรวจสอบกริปเลือดว่าตรงกันแค่นั้น ก็จะลงมือผ่าตัดให้ทันทีในราคาขายละ 1 ล้านบาท โดยไม่ได้ใช้หลักวิชาการแพทย์ใดๆ เข้ามาช่วยพิจารณาว่าร่างกายของผู้ผ่าตัดรับไตจะยอมรับไตที่ได้มาใหม่หรือไม่

อย่างไรก็ตาม ในวันเดียวกันนั้นนพ.สิโรจน์ กาญจนปัญญาผล ประธานบริหารรพ. นพ.โอกาส เพิ่มสิน สกุลสุข ผอ.รพ. นายสมศักดิ์ ไตรรักษา นายความของรพ. ได้เปิดเผยข่าวกรณีการตัดสินใจของแพทยสภาว่าไม่ได้ให้ความเป็นธรรมต่อนพ.สิโรจน์ มีความลำเอียงในคำตัดสินก็ระบุชัดเจนว่าไม่มีการกระทำให้ผู้ป่วยสมองตาย ไม่มีการลักขโมยไต มีแต่ความบกพร่องทางเอกสาร มีการจ่ายค่าตอบแทนแก่ญาติผู้บริจาค มีการจ่ายค่าอุปการคุณในการส่งผู้ป่วยเข้ารับการรักษาเท่านั้น การตัดสินใจของแพทยสภาจึงรุนแรงเกินไป ไม่มีความกรุณาปราณี และนพ.สิโรจน์ได้ทำหนังสือถึง รมต.สาธารณสุขเพื่อขอความเป็นธรรมแล้ว (สยามรัฐ 110343)

2.3 ข่าวสาธารณสุขทั่วไป

2.3.1 ยูเอ็นเอดส์ประกาศรณรงค์ปี 43 เน้นบทบาทชายชะลอการแพร่เชื้อ

องค์การสหประชาชาติแก้ไขปัญหาเอดส์หรือยูเอ็นเอดส์ (UNAids) ประกาศแผนรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์ปี 2000 ที่กรุงเดลี ประเทศอินเดีย โดยนายปีเตอร์ โพฮอด ผอ.โครงการด้านเอดส์ของสหประชาชาติ กล่าวว่าผู้ชายมีส่วนสำคัญในการควบคุมการระบาดของโรค เนื่องจากทัศนคติดั้งเดิมที่ว่า ผู้ชายมีอำนาจในการตัดสินใจและเป็นคนกำหนดการมีความสัมพันธ์ทางเพศ ทำให้ผู้ชายมีพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ เช่นมีคู่นอนมากกว่าหญิง และมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นนอกจากภรรยาของตน แคมเปญเอดส์โลกประจำปี 2000 จึงมุ่งเน้นให้ผู้ชายเห็นความสำคัญและเข้ามามีส่วนช่วยควบคุมและแก้ปัญหามากขึ้นโดยการเปลี่ยนทัศนคติ “ความเป็นชายชาติตรี” จากที่ชอบมีเพศสัมพันธ์แบบเสี่ยงมาเป็นการมีส่วนร่วมแสดงความห่วงใยและดูแลครอบครัวให้มากขึ้น นอกจากนั้นการรณรงค์ครั้งนี้ยังมุ่งให้ความรู้แก่ผู้ชายในเรื่องการดูแลสุขภาพ เนื่องจากที่ผ่านมา ผู้ชายเอาใจใส่สุขภาพน้อยกว่าผู้หญิง (กรุงเทพธุรกิจ 110343, ไทยโพสต์ 070343)

2.3.2 เดือนชนชั้นกลางเสี่ยงเป็นโรคหัวใจ ชี้นำในมัชฌิมาปฏิปทาอายุต่ำกว่า 30

จากการเปิดเผยของ รศ.นพ.ปิยมิตร ศรีธรา แพทย์ประจำหน่วยโรคหัวใจ โรงพยาบาลรามธิบดี ที่ทำการศึกษาปัจจัยเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อโรคหลอดเลือดหัวใจของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) พบว่าประชากรกลุ่มศึกษา ซึ่งเป็นชนชั้นกลางที่มีความเป็นอยู่ดีกว่าคนชนบท มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคหลอดเลือดหัวใจมากกว่าคนทั่วไป โดยปัจจัยเสี่ยงสำคัญคือ น้ำหนักตัว ไขมัน และความดันโลหิตสูง

เมื่อเทียบกับการสำรวจประชากรโลกเมื่อปี 2513 มีข้อมูลว่าโรคหัวใจและหลอดเลือดในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาสูงมาก แต่เมื่อรัฐบาลของ 2 ประเทศได้รณรงค์เพื่อลดปัจจัยเสี่ยง ทำให้อัตราการตายจากโรคหลอดเลือดหัวใจใน 2 ประเทศดังกล่าวเริ่มลดลงตั้งแต่ปี 2515 ขณะที่ประเทศกำลังพัฒนากลับมีปัจจัยเสี่ยงเพิ่มขึ้น

ในประเทศไทยโดยเฉพาะกลุ่มคนเมือง อัตราเพิ่มของปัจจัยเสี่ยงทำให้คาดการณ์ว่าสภาวะการตายจากโรคหัวใจและโรคหลอดเลือดของประชากรไทยจะเพิ่มขึ้นอย่างมาก ในระยะ 10 – 12 ปีข้างหน้า

รศ.นพ.ปิยมิตร กล่าวด้วยว่า ปัจจุบันมีการเกิดโรคหลอดเลือดหัวใจจุดตันในคนที่มียาอายุ 30 ปีเศษ และยังพบผู้ป่วยทุกสัปดาห์ ซึ่งแสดงว่าอัตราการเพิ่มของปัจจัยเสี่ยงเริ่มขยายตัวมาสู่คนที่มียาอายุต่ำลงเรื่อยๆ โดยปัจจัยหลักมาจากการกินอาหารไม่ถูกหลักโภชนาการ หากไม่รีบปรับปรุงเรื่องนี้ก็จะกลายเป็นปัญหาใหญ่ต่อไป (ผู้จัดการ 130343)

อนึ่ง มีรายงานการวิจัยของนายโรเบิร์ต ซินเดอร์ นักวิจัยจากศูนย์ป้องกันและการแพทย์ธรรมชาติ มหาวิทยาลัยมาริเชีย สหรัฐฯ ตีพิมพ์ในวารสารสมาคมหัวใจอเมริกัน ระบุว่าการนั่งสมาธิเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยฟื้นฟูกลไกการซ่อมแซมตนเองของร่างกายมนุษย์ ช่วยสร้างสมดุลให้กับฮอร์โมนและระบบประสาท ส่งผลให้ชะลอการป่วยเป็นโรคหัวใจได้ โดยผู้ที่มีปัญหาในเรื่องนี้ไม่ต้องเปลี่ยนแปลงการรับประทานอาหารหรือออกกำลังกายใดๆ เลย แค่เพียงนั่งสมาธิวันละ 2 ครั้งๆ ละประมาณ 20 นาที เท่านั้น

รายงานการวิจัยดังกล่าวระบุว่า คณะวิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม อายุ 20 ปีขึ้นไปและเป็นผู้ที่มีความดันโลหิตสูง เป็นเวลา 6-9 เดือน โดยให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มหนึ่งทดลองรักษาตัวโดยการนั่งสมาธิ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งให้ออกกำลังกายและควบคุมอาหาร เมื่อตรวจวัดปริมาณไขมันในเส้นเลือดเทียบกันดูแล้วพบว่า กลุ่มที่บำบัดโดยออกกำลังกายและควบคุมอาหารมีระดับไขมันในเส้นเลือดเพิ่มขึ้น 0.054 มิลลิเมตร ขณะที่กลุ่มบำบัดโดยการนั่งสมาธิมีปริมาณไขมันในเส้นเลือดกลับลดลง 0.098 มิลลิเมตร (มติชน 110343)

2.3.3 พบ "ดีดีที" ตกค้างในสัตว์ทะเลอ่าวไทย พร้อมขยายข่าวแมลงที่ทั่วโลกเลิกใช้แล้วหลายชนิด

นายธรา บัวคำศรี ผู้ประสานงานกลุ่มกรีนพีซ เอเชียอาคเนย์ กล่าวว่า ประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมถึงฟิลิปปินส์ และไทย ไม่อาจเลี่ยงมลพิษจากสารเคมีที่เรียกว่ามลพิษตกค้าง จากรายงานที่เสนอโดยกลุ่มกรีนพีซที่ชื่อ "พิษที่มองไม่เห็นในเอเชีย" โดย ดร.ไมเคิล อัลสอป ผู้รวบรวมรายงานดังกล่าวจากห้องปฏิบัติการของกรีนพีซระบุว่า บางส่วนของเอเชียยังคงเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษสารเคมีตกค้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสารกำจัดศัตรูพืช เช่น ดีดีที

นายธรา กล่าวอีกว่า กรีนพีซได้จัดทำบัญชีรายชื่อมลพิษตกค้างในภูมิภาคเอเชียที่จำเป็นต้องรีบกำจัดให้หมดภายใต้การดูแลขององค์การสหประชาชาติ โดยได้รวบรวมข้อมูลที่นักวิจัยของประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้ศึกษาเรื่องนี้ พบว่าหลายพื้นที่ในเขตภูมิภาคเอเชียยังมีสารพิษที่องค์การสหประชาชาติเคยประกาศเลิกใช้แล้ว เช่น ดีดีที และยังมีการใช้สารเคมีอื่นๆ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง เช่น ไดออกซิน พูแรนพีซีบี-ไดนดริล อันดริล เอ็นดริล ฯลฯ โดยสารเคมีเหล่านี้อยู่ในรูปของยาฆ่าแมลง

จากการเก็บตัวอย่างของสารพิษที่หลายหน่วยงานในประเทศไทยประกาศเลิกใช้แล้วในสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในพื้นที่การเกษตร พบว่ายังมีสารเคมีที่เป็นพิษหลงเหลืออยู่ในปริมาณที่ค่อนข้างสูง เช่น พบสารพีซีบี เฉลี่ย 0.8-2.7 นาโนกรัมต่อกรัม ดีดีที 0.48-19 นาโนกรัมต่อกรัม "สารพิษเหล่านี้ แม้จะมีคำสั่งห้ามนำเข้าประเทศไทยแล้ว แต่ก็ยังมีการใช้ของว่างบางประการ รวมทั้งความละเลยในการตรวจสอบ เช่น สารเคมีบางตัวไม่ได้ระบุชื่อสารประกอบส่วนที่ถูกห้ามนำเข้า ปัจจุบันจึงพบว่ายังมีสารเคมีต้องห้ามปนเปื้อนอยู่ในสิ่งแวดล้อมอีกมาก ซึ่งเรื่องนี้ผู้ที่รับผิดชอบจำเป็นต้องเข้าไปตรวจสอบอย่างเร่งด่วน" นายธรา กล่าว (กรุงเทพธุรกิจ 220343)

ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับทวงทำนองการดำเนินชีวิต

1. พฤติกรรมการบริโภค

1.1 พฤติกรรมการบริโภคสินค้าทั่วไป

1.1.1 คนญี่ปุ่นแห่ซื้อ "นิวเพลย์สเตชัน 2"-ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์รุ่นใหม่ล่าสุด กันอย่างคึกคัก

รายงานข่าวจากกรุงโตเกียวกล่าวว่า เมื่อวันที่ 4 มี.ค. อันเป็นวันแรกที่บริษัทโซนี่ ระบุว่าจะเปิดตัวสินค้าเครื่องเล่นเกมส์รุ่นใหม่ชื่อ "เพลย์สเตชัน 2" ที่นักเล่นเกมทั่วโลกรู้จักดี ปรากฏว่ามีชาวญี่ปุ่นผู้คลั่งไคล้เครื่องเล่นเกมส์ชื่อดังกล่าวประมาณ 2,000 คน ฝ่าความหนาแน่นไปรอซื้อผลิตภัณฑ์ดังกล่าวที่อยู่ในย่าน อากิฮาบาร่า ซึ่งเป็นแหล่งที่ตั้งของร้านขายเครื่องอิเล็กทรอนิกส์จำนวนมากตลอดแนวถนนสายนี้ ตั้งแต่เช้ามืด มีนักเล่นเกมบางคนลงทุมนำตั้งแคมป์รอตั้งแต่สี่คืนก่อน บางคนลงทุนซื้อคิว รายงานกล่าวว่า ยังมีนักท่องเที่ยวจากสิงคโปร์ได้บินมาเฝ้ารอซื้อผลิตภัณฑ์นี้โดยเฉพาะก็ไม่ใช่น้อยด้วย (กรุงเทพธุรกิจ 050343)

รายงานข่าวกล่าวว่า ปรากฏการณ์ที่มีฝูงชนเข้าแถวยาวเหยียดตามร้านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทั่วโตเกียวเพื่อรอซื้อเพลย์สเตชัน 2 ในวันแรกที่ขายในห้างจำหน่ายเครื่องเล่นรุ่นนี้ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริโภคต้องการประสบการณ์การเล่นเกมสกายในบ้านที่ซับซ้อนขึ้นเรื่อยๆ แบบไม่มีที่สิ้นสุด นักวิเคราะห์อุตสาหกรรมเกมส์ระบุว่า ตลาดเครื่องเล่นเกมสโคมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ทั่วโลกนั้นมีมูลค่าถึง 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี โดยมีอัตราการขยายตัวปีละ 15% และปีหนึ่งๆ ญี่ปุ่นสามารถทำยอดขายซอฟต์แวร์เกมส์ได้ถึง 150 ล้านชุด และแต่ละเดือนจะมีซอฟต์แวร์ใหม่ๆ ออกสู่ตลาดราว 80 ชุด (ผู้จัดการ 060343)

2. ศาสนา ความเชื่อและค่านิยมทางสังคม

2.1 ความเคลื่อนไหวด้านศาสนาและความเชื่อ

2.1.1 เกิดการฆ่าตัวตายหมู่ของกลุ่มลัทธิโลกแตกกว่า 200 คนที่ประเทศอุกันดา

รายงานข่าวเมื่อวันที่ 20 มี.ค. 2543 กล่าวว่า บรรดาสาวกลัทธิความเชื่อเรื่องโลกแตกกลุ่มหนึ่งที่มีทั้งหญิงชาย รวมทั้งเด็ก ๆ กว่า 500 คน (ซึ่งต่อมาภายหลังมีรายงานว่าจะถึง 600 คน) หลังจากที่ทำการขายข้าวของและทรัพย์สินส่วนตัวจนหมด ตามคำแนะนำของหัวหน้าลัทธิแล้ว ต่างก็พากันแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าสีขาว เขียว และเสื้อคลุมสีดำ นัดหมายมารวมตัวกันที่โบสถ์แห่งหนึ่งที่เป็นของ "ขบวนการฟื้นฟูบัญญัติ 10 ประการของพระเจ้า" ตั้งอยู่ในพื้นที่กันดารนอกเมืองเล็กๆ ที่ชื่อว่า คานุงู ห่างจากเมืองคัมปาลา เมืองหลวงของประเทศอุกันดา ไปทางตะวันตกเฉียงใต้ 320 ก.ม. ชาวบ้านละแวกนั้นเล่าว่า พวกเขาเห็นประตูโบสถ์ปิดล็อกแน่นหนาตั้งแต่หลังอาหารเช้า และได้ยินเสียงสวดและร้องเพลงเป็นเวลานานหลายชั่วโมง ก่อนที่จะจุดไฟเผาตัวตายพร้อมๆ กับเผาโบสถ์ทิ้งหลัง และได้ยินเสียงหวีดร้องชั่วขณะและทุกอย่างถูกไฟเผาผลาญวอดวายไปอย่างรวดเร็ว

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่อุกันดารายงานว่า กลุ่มลัทธิความเชื่อคริสเตียนแบบสุดขั้วกลุ่มนี้ เป็นหนึ่งในบรรดากลุ่มลัทธิที่เชื่อเรื่องโลกาวินาศจำนวนมากมายหลายกลุ่มที่เกิดขึ้นราวดอกเห็ดในช่วงไม่กี่ปีมานี้ เดิมมีการลงทะเบียนก่อตั้งกลุ่มในนามองค์กรพัฒนาเอกชน หรือเอ็นจีโอ เมื่อปี 1997 แต่ทางการทราบว่าได้ดำเนินลัทธินี้มาตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1990 แล้ว ตอนแรกตำรวจไม่แน่ใจว่าหัวหน้ากลุ่มนี้มาร่วมอยู่ในพิธีฆ่าตัวตายหมู่ครั้งนี้ด้วยหรือไม่ เนื่องจากก่อนหน้านี้มีสื่อมวลชนบางฉบับรายงานได้เห็นเขาอนรักษาตัวด้วยโรคหัวใจอยู่ที่โรงพยาบาลในประเทศเคนยาซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านของอุกันดา อย่างไรก็ตาม แหล่งข่าวยืนยันภายหลังว่าผู้นำทั้ง 5 คนของกลุ่มดังกล่าว รวมอยู่ในกลุ่มฆ่าตัวตายหมู่ครั้งนี้ทั้งหมด 4 ใน 5 ของผู้นำกลุ่มเคยเป็นพระโรมันคาทอลิกมาก่อน อนึ่ง อุกันดานั้นมีกิตติศัพท์เลื่องลือในเรื่องขบวนการความรุนแรงทางศาสนา (Bangkok Post 230300)

2.1.2 พระสันตะปาปา จอห์น ปอลที่ 2 ทรงทำพิธีกล่าวคำขอภัยต่อบาปและความผิดทั้งปวง ที่ศาสนจักรโรมันคาทอลิก กระทำระหว่าง 2000 ปีที่ผ่านมา

รายงานข่าวจากนครวาติกันกล่าวว่า เมื่อวันที่ 12 มี.ค. 2543 ที่มหาวิหารเซนต์ ปีเตอร์ ได้มีการจัดทำพิธี "วันแห่งการขอภัย" สำหรับ 2000 ปีอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งไม่มีการประกาศให้ทราบล่วงหน้ามาก่อน และได้กลายเป็นวันที่ประวัติศาสตร์จะต้องจารึกไว้ว่า องค์พระสันตะปาปา ประมุขแห่งศาสนจักรโรมันคาทอลิกโลก พร้อมด้วยสมาชิกคริสตจักรคาทอลิกอีก 10,000 คนที่เข้าร่วมพิธี ได้ทรงกล่าวคำสารภาพและขอภัยต่อบาปทั้งปวงในอดีตที่ศาสนจักรได้กระทำในนามของพระเจ้า รวมทั้งการปฏิบัติต่อชาวยิว พวกนอกรีต สตรีและคนพื้นเมือง ในช่วงระยะเวลาของประวัติศาสตร์โลก 2000 ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ถือเป็นการขอภัยต่อบาปในอดีตเป็นครั้งแรกของประวัติศาสตร์แห่งศาสนจักร (Bangkok Post 130300)

3. อาชญากรรมและยาเสพติด

3.1 ปัญหาอาชญากรรม

3.1.1 ศาลตัดสินจำคุกตลอดชีวิต "เสริม สาครราษฎร์" ฆาตกรหันศพ "เจนจิรา" ญาติผู้เคราะห์ร้ายประกาศยื่นอุทธรณ์

เมื่อวันที่ 16 มี.ค. 2543 ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอาญา ประกาศคำพิพากษา ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ยื่นฟ้อง นายเสริม สาครราษฎร์ อายุ 23 ปี อดีตนักเรียนแพทย์วชิรพยาบาล เป็นจำเลยฆ่าหันศพ น.ส. เจนจิรา พลอยอุ้งนศรี นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 คณะแพทยศาสตร์ รามธิบดี ม.มหิดล แฟนสาว ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน โดยทรมานและกระทำทารุณโหดร้าย ซอนเร้น ย่ำหรือทำลายศพเพื่อปิดบังการตาย มีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต พกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะ โดยไม่ได้รับอนุญาต ยิงปืนโดยใช้เหตุและลักทรัพย์ ศาลพิเคราะห์พยานหลักฐานแล้ว มีคำพิพากษาลงโทษประหารชีวิต แต่มีเหตุบรรเทาโทษ จึงให้จำคุกตลอดชีวิตสถานเดียว และในคำพิพากษาดอนหนึ่งระบุว่า คดีนี้จำเลยยอมรับสารภาพ และแม้จะเป็นคดีอุกฉกรรจ์

สะท้อนขวัญของประชาชนและสังคมส่วนรวม แต่ในระดับปัจเจกบุคคล ผู้กระทำคามผิดย่อมต้องได้รับโทษตามความหนักเบาของกรรมที่ตนเองก่อไว้ มิใช่เป็นการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้น ส่วนในระดับสังคม ก็เพื่อจรรโลงสังคมให้อยู่ร่วมกันโดยปกติสุข

นายสมคิด พลอยอ่องนศรี และนางสุดา ปรัชญาภัทร บิดาและมารดาของ น.ส. เจนจิรา แสดงความผิดหวัง กล่าวว่าจะถูกลงโทษอย่างไรก็ขอดใช้ชีวิตเจนจิราไม่ได้ และว่าจะต้องยื่นอุทธรณ์แน่นอน

อนึ่ง พ.ต.อ. โกสินทร์ หินเภาว รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล 7 ผู้ร่วมทีมสืบสวนสอบสวนจับกุมนายเสริม กล่าวว่า ตนอยากจะทำฝากให้สังคมช่วยกันพิจารณาว่า ขนาดคนกระทำผิดเพียงคนเดียว ยังต้องใช้บุคลากรหลายฝ่ายเป็นจำนวนมาก และเสียเวลาถึง 3 ปี กว่าจะลงโทษผู้กระทำผิดได้ ถ้าหากเป็นองค์กรอาชญากรรมระดับประเทศหรือระดับข้ามชาติ จะใช้กระบวนการยุติธรรมแบบปกติรับมือกับคนร้ายเหล่านี้ได้หรือ จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดวิธีทำกันอย่างไร จึงจะประสบความสำเร็จ (มติชน 170343)

3.1.2 ครอบรอบปี "ไมเคิล วันสเลย์" ถูกฆ่า คดียังค้างคา

วันที่ 10 มี.ค. 2543 เป็นวันครบรอบ 1 ปี ที่นายไมเคิล เออร์วิน วันสเลย์ หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบบัญชี บริษัท เซาท์สสาร แพลนเนอรี่ จำกัด ถูกลอบสังหารเสียชีวิตโดยกลุ่มมือปืน ระหว่างนั่งรถตู้ไปตรวจสอบบัญชีของบริษัทโรงงานน้ำตาลเกษตรไทย ที่ จ.นครสวรรค์ เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมคนร้ายผู้ร่วมวางแผนสังหารได้ 5 คน ประกอบด้วยนายประดิษฐ์ ศิริวิริยะกุล กรรมการบริหารบริษัทโรงงานน้ำตาลเกษตรไทย จำกัด ผู้บงการ นายบุญพรหมและนายสมโชค สุทธิวิจิตรวง และนายสมชาย ใจห้าว ส่วนมือปืนยังตามจับไม่ได้

รายงานข่าวกล่าวว่า คดีได้ถูกนำฟ้องศาลโดยพนักงานสอบสวนคดีค้าคนการให้ประกันตัวถึง 7 ครั้ง เพราะเห็นว่าผู้ต้องหาเป็นผู้มีอิทธิพล เกรงว่าจะข่มขู่พยาน ทั้งๆ ที่ผู้ต้องหาได้ยื่นหลักทรัพย์ประกันตัวถึง 20 ล้านบาท แต่ในที่สุด นายเสมอ อินทศักดิ์ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6 ทำหน้าที่พิจารณาคดี ได้ให้ประกันตัวนายประดิษฐ์ไปด้วยเงินสดเพียง 5 ล้านบาทเท่านั้น ทำให้เกิดข้อสงสัย และ ก.ยุติธรรมได้ตั้งกรรมการสอบสวน และมีมติให้นายเสมอออกจากราชการ แต่เรื่องก็ยังคงค้างคาไม่มีการดำเนินการใดๆ ต่อ

ในวันครบรอบ 1 ปี ได้มีการประกอบพิธีทางศาสนา โดยมีนายวิลเลียม ฟิชเชอร์ เอกอัครราชทูตออสเตรเลียประจำประเทศไทย เดินทางมาร่วมงานด้วย พร้อมพนักงานของบริษัทกว่า 70 คน (ผู้จัดการ 110343)

3.1.3 รองอธิบดีอัยการฝ่ายคดีอาญากรุงเทพใต้ถูกมือปืนบุกจู่ยิงบาดเจ็บสาหัส

เมื่อเช้าวันที่ 14 มี.ค. 2543 เกิดเหตุคนร้ายชื่อนรджักรยานยนต์ ประกบยิงนายลิขิต เพชรสว่าง รองอธิบดีอัยการฝ่ายคดีอาญากรุงเทพใต้ ซึ่งเป็นน้องชายของนายโสภณ เพชรสว่าง รองประธานสภาผู้แทนราษฎร ขณะขับรถออกจากบ้านพักย่านบางกวย ได้รับบาดเจ็บสาหัส นายตำรวจจาก สน.บางพลัดได้ช่วยนำส่งโรงพยาบาลวชิรพยาบาล นายโสภณ ระบุว่าน้องชายไม่เคยมีปัญหาใคร แต่เป็นคนตรงไปตรงมาไม่มีการรับสินบน และว่าตนไม่คิดว่าจะเป็นเรื่องทางการเมือง แต่อยากจะให้สนใจความขัดแย้งที่เกิดจากการทำงานในตำแหน่งรองอธิบดีอัยการฯ ซึ่งตนทราบว่ามีคนขัดแย้งกับคนๆ หนึ่ง แต่ไม่อยากจะพูดมากกว่านี้ และตนเชื่อว่าการลอบสังหารของน้องชายครั้งนี้เป็นการสังคดีอย่างแน่นอน

รายงานข่าวแจ้งว่า ชุดสืบสวนได้ตรวจหวักระสุนปืนที่คนร้ายใช้ยิงและตกอยู่ในรถนายลิขิต พบว่าเป็นหัวตะกั่ว ทำให้ตั้งข้อสงสัยว่าคนร้ายไม่ใช่มือปืนรับจ้าง และหวักระสุนชนิดนี้เป็นกระสุนปืนที่ตำรวจใช้ในราชการเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ชุดสืบสวนตั้งข้อสงสัยอีกว่า จะเป็นไปได้หรือไม่ที่คนร้ายเป็นคนมีสีที่รับใช้นักการเมือง (กรุงเทพธุรกิจ, สยามรัฐ 150343, มติชน 160343)

4. การทุจริตประพตติมิชอบ

4.1 การทุจริตประพตติมิชอบในวงราชการ

4.1.1 สื่อมวลชนเปิดเผยโครงการต่อเรือชุด จ่ายเงินแล้วยังไม่ได้รับมอบเรือ

หนังสือพิมพ์มติชนรายวันเดือนมี.ค. ได้ตามเปิดเผยกรณีที่กรมเจ้าท่าทำสัญญาจ้างบริษัท เอลลิคอตต์ แมชชีน คอร์ปอเรชั่น อินเดียนเนชันแนล สหรัฐฯ ต่อเรือชุดหัวส่วาน ขนาดส่งคืน 28 นิ้ว จำนวน 3 ลำ มูลค่า 49.40 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 1,289.93 ล้านบาท (ตามอัตราแลกเปลี่ยนเมื่อเดือน ก.ย. 2540) แต่หลังจากสิ้นสุดสัญญาว่าจ้าง และได้มีการจ่ายเงินค่างวดไปแล้วกว่า 1,000 ล้านบาท หรือ 85% ของวงเงินทั้งหมดที่จ้าง บริษัทไม่สามารถจัดส่งเรือให้ได้ตามสัญญา ซึ่งได้สร้างความเสียหายให้กับรัฐบาลไทย และยังพบว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการมีพฤติกรรมส่อไปในทางไม่โปร่งใสด้วย จากการติดตามเจาะลึกรายละเอียดของ นสพ.มติชน เรื่องได้ค่อยๆ คลี่คลายออกมาว่า ได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างคณะกรรมการตรวจจ้างและเนื้อหาสัญญาหลายประการที่ทำให้ไทยเสียประโยชน์ เช่น การย้ายต่อเรือที่เลี้ยงและอุปกรณ์ที่อนุมาทำในเมืองไทย ขณะนี้หน่วยงานตรวจสอบการทุจริตของรัฐได้เข้ามาดูเรื่องแล้ว (มติชน 01-280343)

ภาคผนวก

รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการข่าวสารทิศทางประเทศ

(โดยการอุดหนุนของ สกว.)

1. **นายอนุช อภาภิรม** ตำแหน่งหัวหน้าโครงการฯ เป็นนักคิดนักเขียนและนักวิจัยอิสระ เคยทำงานเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด และสำนักพิมพ์สวัสดิ์ เคยเป็นที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร สมัยของนาย มารุต บุนนาค และได้เป็นประธานคณะกรรมการการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันพระปกเกล้า และเป็นรองประธานฝ่ายโครงการมูลนิธิโลกสีเขียว ปัจจุบันเป็นประธานมูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา
2. **นางวิสมัย อภาภิรม** ตำแหน่งบรรณาธิการประจำโครงการฯ มีประสบการณ์ในวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ กว่าสี่สิบปี เคยเป็นบรรณาธิการสังเคราะห์รายงานจากสนาม ในโครงการแสวงหารูปแบบการพัฒนาระดับท้องถิ่นของรัฐ เคยเป็นบรรณาธิการวารสารประมวลข้อมูลข่าว “สารสนเทศ” และบรรณาธิการโครงการสื่อสิ่งพิมพ์ด้านสิ่งแวดล้อม มูลนิธิโลกสีเขียว เป็นผู้แปลหนังสือชื่อ Mission Possible ของ เคน บลองชาร์ด
3. **นางสาวชิลวี มาคดาสิณา ฮอลดิงก์** ตำแหน่งนักวิจัย จบปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เคยทำงานเป็นอาจารย์ประจำและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนอานวยศิลป์ อาจารย์ประจำและหัวหน้าภาควิชาประวัติศาสตร์ และหัวหน้าภาควิชาไทยคดีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาลัยคณา สวัสดิ์ มหาสารคาม และเคยเป็นนักวิชาการ บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด บริษัทสำนักพิมพ์สวัสดิ์ จำกัด และบริษัท ต้นอ่อน-แกรมมี่ จำกัด
4. **นางสาวปราณี ชติยศ** ตำแหน่งนักวิจัย จบปริญญาโท เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเมือง) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เคยทำงานเป็นผู้ช่วยนักวิจัยโครงการ สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นนักวิจัยประจำศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์ และประจำกองบรรณาธิการวารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีผลงานวิทยานิพนธ์ และบทความตีพิมพ์ในวารสารวิชาการหลาย เล่ม
5. **นางสาวสะไบทิพย์ พันธุ์อุทัย** ตำแหน่งธุรการบัญชี จบปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิชาเอก โสวัตศึกษาศาสตร์ โสวัตสารมวลชน เคยทำงานร่วมกับฝ่ายรวบรวมข้อมูลงานผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ กลุ่มสื่อศิลป์ ถ่ายภาพงานรับปริญญา ต่างๆ รวบรวมข้อมูลลูกค้า บริษัทเอ-ทีมแอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด เคยประจำกองบรรณาธิการวารสารวิทยาศาสตร์อนาคต บริษัท สำนักพิมพ์สวัสดิ์ จำกัด เคยเป็นนักข่าว Rewriter ตัดต่อ ผลิตรายการ บริษัทไทยสกายเทเลวิชั่น จำกัด
6. **นางสาวเขาวนันทน์ เขมวสุรัตน์** นักเขียนรับเชิญ จบปริญญาโทครุศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาโสตทัศนศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เคยทำงานประจำกองบรรณาธิการ บรรณาธิการและที่ปรึกษารบรรณาธิการนิตยสารมีชื่อหลายฉบับ เคยเป็น อาจารย์ประจำภาควิชาการถ่ายภาพและภาพยนตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลอยู่ประมาณ 12 ปี ก่อนที่จะผันตัวเองออกมา เป็นอาจารย์พิเศษ และทำงานเป็นนักเขียนนักแปลอิสระในปัจจุบัน
7. **นางสาวแสงเสรี อภาภิรม** ผู้ช่วยวิจัย จบปริญญาตรีสาขา Finance : Investment & Banking; California State University, Fullerton, U.S.A ประสบการณ์ทำงาน 1 ปีประจำแผนก FX Operation, Global Risk Mgmt. Div., และ 1 ปี ตำแหน่ง Trader, Global Market Div., ธนาคาร Chase Manhattan, กรุงเทพฯ
8. **Mr. Samuel Srethapakdi**, Translator, BA., Economic, Brown University, U.S.A